Сергій Жадан

ДЕПЕШ МОД

Роман

[Роман Сергія Жадана "Депеш Мод" — чтиво не для нервових і не для "правильних". Це непричесана і жорстка історія входження в серйозне життя. Дія твору відбувається у червні 1993 року. Троє друзів мусять терміново знайти четвертого, який зник у невідомому напрямку, і повідомити його про самогубство вітчима. Вася Карбюратор повинен встигнути на похорон...

Що це: пронизливий ліричний текст? стьоб? практичний довідник для нонконформіста і лівого терориста? релігійний роман? роман-знущання? "Депеш Мод" тільки з першого погляду скидається на галюцинацію напівголодного студентика, насправді це строкатий портрет перехідної доби і покоління, яке зависло в жорстокому міжчассі дев'яностих.

В тексті зберігаються особливості авторського письма.]

Суддя — западліст;

він не любить "Металіст".

15.02.04 (неділя)

Коли мені було 14 і в мене були свої види на життя, я вперше накачався алкоголем. Під саму зав'язку. Було дуже тепло і наді мною

пливли сині небеса, а я лежав і помирав на смугастому матрасі й навіть похмелитися не міг, тому що мені було лише 14 і похмеляться я ще просто не навчився. За останні 15 років у мене було більш ніж достатньо підстав, аби не любити це життя, життя від початку, щойно я почав його сприймати, виявився штукою підлою і невдячною, воно відразу ж взяло за шичку обертатись такими лажовими ситуаціями, згадувати про які не хочеться, але які запам'ятовуються надовго. Хоча зі свого боку я особливих претензій ніколи не висловлював, очевидно, у мене все гаразд у моїх стосунках із життям, навіть попри його клінічну мудакуватість. Мене, за великим рахунком, коли не траплялось чергових демаршів ззовні, все влаштовувало — мене влаштовували обставини, и яких я жив, влаштовували люди, з якими я спілкувався, з якими я час від часу бачився і з якими мені доводилось маги справу. Вони мені, за великим рахунком, не заважаєш, сподіваюсь — я їм також. Що ще? Мене влаштовувала га кількість бабок, яка в мене була, себто влаштовувала не кількість як така, бабок в мене, насправді, майже ніколи не було, влаштовував сам принцип обертання їх навколо мене — я з дитинства помітив, що банкноти з'являються саме тоді, коли тобі потрібно, і приблизно в тій кількості, без якої ти не обійдешся, зазвичай це спрацьовувало, точно спрацьовувало, очевидно, якщо ти не до кінця втратив совість і зберігаєш бодай крихти якоїсь пристойності, в сенсі там чистиш зуби, або не їси свинину, якщо ти мусульманин, то до тебе із нез'ясованою тобою регулярністю з'являється янгол із чорними бухгалтерськими нарукавниками й лупою на крилах і поновлює твій поточний рахунок певною сумою в грошовому еквіваленті, так, аби то, з одного боку, зовсім ноги не протягнув, а з другого — не надто вийобувався і не перепаскудив своєї реінкарнації купівлею танкерів із нафтою чи цистерн зі спиртом. Мене це влаштовувало, в цьому я янголів розумів і підтримував. Мене влаштовувала країна, в якій я жив, влаштовувала та кількість гівна, котрим вона була заповнена і котре в найбільш критичні відтинки мого в цій країні проживання сягало колін і вище. Я розумів, що цілком міг народитись в іншій країні, куди гіршій, наприклад з більш суворим кліматом чи авторитарною формою правління, де біля влади стояли б не просто ублюдки, як в моїй країні, а які-небудь поморочені ублюдки, які передавали би владу в спадок своїм

дітям разом із зовнішнім боргом та внутрішнім мракобіссям. Так що я вважав, що доволі добре ще втрапив, тому не надто переймався цими речами. За великим рахунком мене влаштовувало все, мене влаштовувала телевізійна картинка, котру я бачив за вікнами помешкань, в яких я жив, тому я намагався просто не надто швидко перемикати канали, оскільки встиг помітити, що будь-які вияви уваги з боку змонтованої навколо мене реальності обов'язково закінчуються наперед прогнозованими гадостями чи просто дрібним житейським западлізмом. Реальність прикольна сама по собі, проте цілковито лажова при підрахунку післяматчової статистики, коли ти аналізуєш свої та п показники і бачиш, що порушень з п боку було в кілька разів більше, а вилучення траплялись лише в твоїй команді. Якщо мене щось і пригнічувало по-справжньому, то саме ш постійні та наполегливі намагання цієї телекартинки вступити зі мною в протиприродні статеві зносини, себто, просто кажучи — відтрахати мене, скориставшись моїми ж таки суспільними правами та християнськими обов'язками. Я весело прожив ці свої 15 років дорослого життя, не беручи участі в побудові громадянського суспільства, не приходячи на виборчі дільниці й успішно уникаючи контактів із антинародним режимом, якщо ви розумієте, що саме я мак? на увазі; мене не цікавила політика, не цікавила економіка, не цікавила культура, навіть прогноз погоди мене не цікавив, хоч не була чи не єдина в цій країні річ, яка викликала довіру, але мене вона все одно не цікавила.

Зараз мені 30. Що змінилось за останні 15 років? Майже нічого. Навіть зовнішність цього ... президента не надто змінилась, у всякому разі його портрети як ретушувались тоді, так і тепер ретушуються, навіть я це помітив. Змінилась музика в радіо, але я його, за великим рахунком, і не слухаю. Змінився одяг, але 80-ті, наскільки я розумію, і далі в моді. Не змінилась телекартинка, вона така ж липка та ядуча, як розлитий на паркеті лимонад. Не змінився клімат, зими все такі ж довгі, а весни — довгоочікувані. Змінились друзі, себто одні назавжди зникли, а інші натомість з'явились. Змінилась пам'ять — вона стала довшою, але не стала кращою. Сподіваюсь її вистачить ще років так на 60 тривалого

побутового похуїзму й незламної душевної рівноваги. Чого я собі й бажаю. Амінь.

17.06.93 (четвер)

ВСТУП № 1

16.50

17 червня, близько п'ятої дня, Собака Павлов намагається спуститись в підземку. Він підходить до вертушки, йде просто на жінку в уніформі й дістає з кишені ветеранське посвідчення. Жінка в уніформі дивиться в посвідчення і читає "Павлова Віра Наумівна". "Ну?", — питається.

— Бабуся, — говорить Собака Павлов.

— Де бабуся?

— Це, — показує Собака посвідчення. — Моя бабуся.

— Ну й що?

— Вона — ветеран.

— Ну, а ти що хочеш?

— Вона в танку горіла.

Жінка ще раз дивиться в посвідчення. Хто її знає, думає вона, може, й горіла, по фото не скажет.

— Ну, добре — каже вона. — А від мене що треба?

— Пропустить, — говорить Собака.

— А ти що — теж у танку горів?

— Ну, почекайте, — починає торгуватись Собака, — може я їй поїсти несу.

— Що поїсти?

— Ну, поїсти, — Собака згадує, що насправді їсть його бабуся, коли їй дають. — Молочні продукти, розумієте? Сир.

— Сам ти сир, — незлобиво каже тітка в уніформі.

Собака розуміє, як все це виглядає збоку. Що ось він б'ється головою об велетенський безкінечний мур, яким від нього від городили ось життя, б'ється без жодної надії на успіх, і всі життєві принади, в тому числі й проїзд в метрополітені, йому зараз просто не світять, ось як це виглядає. Він збирає всю свою волю в кулак і говорить щось на зразок того, що, мовляв, послухайте, жінко, він, звісно, говорить не так, але зміст приблизно такий. Так от, послухайте мене уважно, — каже він, — добре? Тільки не нервуйте. Ось що я вам скажу, жінко. Ви, звичайно, можете зневажати мене, я бачу, що ви зневажаєте мене, ви ж мене зневажаєте, так? Послухайте, послухайте, я хочу ще сказати, послухайте. Але навіть попри це, розумієте, як би це сказати — ну, ви там, я не знаю що, ви по-різному можете до цього ставитись, згоден, для вас це може нічого не означати, але погодьтесь — моя бабуся не може здохнути з голоду лише через те, що мене — її законного онука, перепрошую, ось так просто не пропустила в метро якась падла тилова. Погодьтесь? (ну, в цьому місці вони просто пообкладали одне одного, але хай буде так) — він сконцентровується і раптом пірнає жінці попід руки, змахуючи в повітрі ветеранським посвідченням, і зникає в прохолодному кишечнику підземки.

"Яка падла тилова? — думає жінка. — Я взагалі — 49-го року народження".

17.10

Собака виходить під стадіоном, на порожню платформу, десь за годину "Металіст" грає останній домашній матч, сьогодні всі мають з'їхатись, знаєте як це буває, закриття сезону, всілякі такі речі, нагорі дощове літо, небо з хмарами і десь якраз над Собакою стоїть напіврозвалений стадіон, в останні роки він зовсім розмок і осунувся, крізь бетонні плити починає битись трава, особливо після дощів, трибуни засрані голубами, на полі теж гівно, особливо коли там грають наші, розвалена країна, розвалений фізкультурний рух, великі стернові проїбали найголовніше, як на мене, адже як не крути, а в Союзі були дві речі, котрими можна було пишатись — футбольний чемпіонат і ядерна зброя, тих, хто позбавив народ таких атракціонів, навряд чи чекає спокійна безтурботна старість, ніщо так не підриває карму як хуйова національна політика, це вже точно. Собака ще якийсь час стоїть на платформі, з іншого боку мають під'їхати знайомі, так що потрібно просто їх дочекатись, Собака втомлений і змучений — він п'є вже третій день, ще й погода погана, очевидно це від погоди, тиск чи як це називається, як називається стан, коли ти п'єш третій день і раптом перестає пізнавати рідних і близьких? Очевидно, що тиск.

Він навіть не може згадати, що сталось — літо починалось так добре, йшли дощі, Собака успішно й безтурботно просирав свої молоді роки, аж раптом друзі-рекламники затягнули стабільно безробітного Собаку в нетрі рекламної індустрії, простіше кажучи, взяли кур'єром у відділ реклами своєї газети. Собаку ламало, але він тримався і ходив на роботу. Користі він приносив мало, але добре вже те, що десь вважався людиною, сам він особливо цим ніколи не переймався, ну, та друзі на те вони й друзі, щоби правити в грубий контактний спосіб твій соціальний статус, я від початку говорив, що надовго його не вистачить, але мене не слухали, казали нічого, він нормальний загалом хлопець, йобнутий трішки, але нічого, нічого пого-джувався я, нічого.

Собаки вистачає днів на десять, після цього він запивав і на роботу більше не ходить, а щоби його не знайшли, п'є по знайомих, у Собаки в його 19 півміста знайомих, одну ніч він навіть ночує на вокзалі — зустрічає там знайомих грибників, котрі їдуть ранковою електричкою кудись на Донбас за сировиною, і ночує з ними під колонами на вулиці, тричі шмонається патрулями, чесно висиджує до ранку, слухаючи байки про гриби та інші термоядерні речі, потім не витримує і завалює додому. Тут його і застає телефонний дзвоник. В іншому стані Собака нізашо слухавку не зняв би, але всередині в ньому вже плавають срібні холодні форелі триденного алкогольного запою і боляче б'ють зсередини хвостами по нирках і печінці так, що світ Собаці тьмариться і слухавку він бере автоматично. "Собака? — кричать в телефон. — Не смій кидати слухавку!": друзі-рекламники Вова і Володя, котрі влаштували його на свою голову в рекламний бізнес, сидять десь у своєму комсомольському офісі й, вириваючи один в одного слухавку, намагаються переконати Собаку поговорити з ними, збиваючись час від часу на мат. "Собака! — говорять вони. — Головне, не смій кидати слухавку. Підар! — говорять вони, переконавшись, що Собака їх слухає. — якщо ти зараз кинеш слухавку, тобі хана. Ми тебе уриємо, чуєш?" "Алло", — каже Собака на це. "Що алло? — нервують Вова і Володя. — Що алло? Ти нас чуєш?" "Так", — каже Собака перелякано. "Добре, — пожвавлюються Вова і Володя. — Значить, так — зараз десята ранку". "Що"? — Собака кшцево лякається і слухавку кидає. Телефон відразу тріщить по новій. Собака нерішуче підіймає слухавку. "Ти!!! — реве в слухавці. — Підар!!! Не смій кидати слухавку!!! Ти нас чуєш??? Не смій кидати слухавку!!!" Собака важко сковтує слину. "Ти нас чуєш?" "Ну", — невпевнено каже Собака. "Значить, так — розриваються рекламники. — Зараз — десята ранку. Не смій кидати слухавку!!! Ти чуєш??? Не смій кидати слухавку!!! Зараз десята. О пів на шосту ми тебе чекаємо біля стадіону. Якщо не прийдеш — ми тобі відірвемо яйця. Якщо прийдеш — ми тобі теж відірвемо яйця. Але тобі краще прийти. Ти зрозумів???" "Так", — каже Собака. "Ти нас зрозумів?!!" — не можуть заспокоїтись рекламники. "Зрозумів", — каже Собака Павлов, відчуваючи, як форелі весело ганяють десь у нього під горлом. "Що з тобою? — нарешті питаються рекламники. — Тобі

погано?" — "Так". "Тобі щось принести?" — "Водяри принесіть". "Підар", — говорять Вова і Володя і кладуть слухавку.

Собака переводить лодих. Десята година. Потрібно переодягнутись або похмелитись, краще, звичайно, похмелитись. З сусідньої кімнати виходить його бабуся. Ця його бабуся, він її любить, ну і всяке таке, навіть ходить із її ветеранським посвідченням, можна навіть сказати, що він нею пишається, не зовсім звичайно, але до певної міри, говорить, що вона в танку горіла, я собі слабо уявляю стареньку в танковому шоломі, хоча все може бути. "Що Віталік?" — говорить вона. "Робота, бабусю, — каже Собака. — Робота". "Шо воно за робота, — бідкається старенька. — Вчора цілий день телефонували, де, говорять, цей підар. А я звідки знаю?"

11.22

Вова і Володя вистрибують з вагону, підбирають Собаку і виходять на вулицю. Живий? — питаються, Собака зовсім блідий, ніяк не поправиться, вони тягнуть його в гастроном на Плеханівській і беруть там дві пляшки водяри, не бійся, говорять вони Собаці, ми тебе спочатку відкачаємо, а вже потім яйця рвати будемо, який нам інтерес рвати щось у тебе такого, та на себе подивись, вони підводять його до вітрини гастроному, гастроном темний і порожній, як і більшість гастрономів у країні в цей тривожний час, розвалили країну, суки, дивись, говорять вони Собаці, дивись на кого ти схожий, Собака зовсім розслаблений, він дивиться у вітрину, за якою стоїть продавщиця в білому халаті і теж дивиться, як за вікном на вулиці, якраз проти неї, стоять двоє наволочної зовнішності ублюдків, тримають попід руки третього такого ж і показують на неї пальцями. Вона дивиться на них із ненавистю, Собака якось фокусує погляд, розпізнає своє відображення і раптом помічає, що в цьому відображенні е ще хтось, якась дивна істота в білому одязі з великою кількістю косметики на обличчі важко повертається в його оболонці, в межах його тіла, ніби намагається прорватись крізь нього, так що йому стає погано, очевидно, думає Собака, це моя душа, тільки чому в неї золоті зуби?

17.35-18.15

Протягом сорока хвилин Собаку приводять до тями. В нього вливають водяру і за якимись законами фізики Собака, наповнюючись нею, прибуває на поверхню, говорить всім привіт, його теж вітають всі присутні, з поверненням тебе, піонер-герой Собака Павлов, кльово, що ти повернувся до нас, нам тут тебе саме бракувало, ага, говорить присутні, себто Вова і Володя, ми просто мусили тебе відкачати, щоби ще раз подивитись в твої, хоч і п'яні, але все одно чесні очі, щоби ти нам сказав, за що ти так ненавидиш рекламний бізнес загалом і нас із Володею — каже Вова — зокрема, що ми тобі зробили, що ти нас так безпантово кинув, зникнувши з дуже важливою, до речі, кореспонденцією, за яку, якби ми могли, ми б тоді двічі відірвали яйця. І так між ними точиться якась така дружня бесіда, знаєте, як воно буває, і Собака повністю повертається в світ, з якого його ледве не виштовхала його ж власна душа, він озирається навколо і прислухається: форелі лежать десь на глибині, злий золотозубий янгол в білому халаті і капронових чулках теж відлетів, рекламники Вова і Володя затягнули його кудись у зелень за металеві, пофарбовані в біле кіоски і щедро поять водярою. Соціум потребує компромісів.

18.15

Чому вони ніколи не приходять на стадіон вчасно, коли там звучать марші й вітальні промови клерків від муніципалітету? По-перше, вони, як правило, приходять не зовсім тверезі і вже погано орієнтуються котра година, інколи вони взагалі погано орієнтуються, що вже там година, вони пору року не розрізняють, завжди то в теплих светрах під палючим сонцем, то в мокрих футболках під першим снігом. По-друге, перед матчами відбувається яка-небудь лотерея, а в лотерею вони не вірять, тут і говорити немає про шо. По-третє, їх теж можна зрозуміти — коли тобі 19 і ти заповзаєш в свій сектор, і всі — включно з міліцією — бачать, в якому ти чудесному піднесеному стані, що може бути збудливіше для тебе? Потім, коли ти виростеш і станеш працювати в банку чи газовій конторі, коли з реальністю спілкуватимешся по телевізору, а з друзями

— по факсу, якщо в тебе будуть друзі, а в них — факс, тоді, звичайно, тобі по хуй буде така штука як п'яний тінейджерський драйв, котрий зносить башку і кидає тебе на всі амбразури світу, коли очі зволожуються від збудження і кров під нігтями зупиняється від того, що ось кілька сотень осіб спостерігають, як вони заходять в сектор і шукають свої місця, і навіть когось несуть на плечах, називаючи його чомусь собакою, час від часу гублять його між лавами, але вперто і наполегливо підбирають й тягнуть на заповітні місця, подалі від вартових, подалі від продавщиць морозива, взагалі — подалі від футболу, як вони його розуміють.

18.25

Вчергове до тями Собака Павлов приходить вже на стадіоні, добре ось так сидіти з друзями, думає він, на лаві, десь під якимись деревами, які шумлять і хитаються в усі боки, ні, раптом думає він, це не дерева, тоді що це?

За кілька секторів, ліворуч від них, під важким червневим дощем стоять фанати супротивника. їх кілька десятків, вони приїхали зранку на вокзал, і за ними цілий день тягається кілька патрулів, на стадіоні їм відвели окремий сектор, в якому вони печально махають розмоклими і набухлими прапорами. Ще до перерви наші, незадоволені результатом і погодою, проривають кордон і починають їх бити. Знизу, від поля, підтягується рота курсантів-пожежників, міліція, зрештою, не вигадує нічого кращого, як випхати всіх зі стадіону, і починає відтісняти народ до виходу, доки ще йде перший тайм; всі, ясна річ, забувають про футбол і починають вболівати за наших на трибунах, команди теж більше переймаються бійкою, ніж результатом, цікаво все-таки, непередбачувано, тут на полі і так все було зрозуміло — хтось під кінець обов'язково гру зіллє, а там — бач, якась боротьба, прямо тобі регбі, он і пожежники вже по голові дістали, а тут і тайм закінчується і команди неохоче тягнуться в тунель, міліція виносить останніх гастролерів, тож, коли гра відновлюється, сектор вже порожній. Лише розтоптані й розірвані знамена, ніби фашистські штандарта на Красній площі, важко

лежать у калюжах, наші, хто вцілів, задоволено повертаються до своїх секторів, найбільш затяті й принципові вболівальники їдуть на вокзал — виловлювати тих, хто буде повертатись додому; і тут, десь на п'ятнадцятій хвилині другого тайму, на трибуни забігає ще один гастролер — зовсім юний чувак, розтріпаний і намоклий, де він був до цього — невідомо, але ось він вже точно все найцікавіше пропустив, він вбігає і бачить сліди побоїща і рвані прапори своєї команди і нікого з друзів; де наші? — кричить він, обернувшись на принишклі трибуни, ей, де всі наші?! — і ніхто йому нічого не може відповісти, шкода чувака, навіть ультраси замовкли, обірвали своє тягуче "суддя-підарас", дивляться знічено на гастролера, незручно перед чуваком, справді — якось негарно вийшло, і чувак дивиться знизу на затихлі сектори і дивиться на мокре поле, на якому місять болото команди, і дивиться в холодне й малорухоме небо і не може зрозуміти — що сталось, де пацани, що ці клоуни з ними зробили, і підбирає погнуту піонерську сурму, в яку до цього дув хтось із його полеглих друзів, і раптом починає пронизливо свистіти в неї, плаксиво і відчайдушно, так, що аж всі охрініли — треба ж так, свистить, відвернувшись і від поля, і від ультрасів, і від притихлих і присоромлених пожежників, свистить якусь свою, лише йому одному відому, голосну й фальшиву ноту, вкладаючи в неї всю свою хоробрість, всю свою безнадію, всю свою чисто пацанську любов до життя...

19.30

Під самим дахом, над останніми рядами, сидять сонні голуби, які вже звикли до поразок нашої команди, і сонно туркочуть, живуть собі, нікому не заважають, прикольні мокрі зграї, але ось Собака слухає їх крізь сон, вони йому з'являються в його алкогольній прострації і витягують його звідти, знаєте, такий дивний стан, коли ти одним оком бачиш світло попереду, а іншим, як би це пояснити — іншим ти бачиш те, що можна, мабуть, назвати іншим боком світла, ну, ви розумієте, одним словом, коли тобі водночас показують дуже багато, але ти в такому стані, що побачити вже нічого не можеш. Та й не хочеш. Тому Собака сповзає на цементну долівку і починає відповзати в бік проходу,

давлячи своїми змученими грудьми соняшникову лушпайку, недопалки і лотерейні квитки. Відповзає до проходу, зводиться на ноги і нерішуче рухає вгору, до останнього ряду, чіпляється там за металеве кріплення і обвисає на ньому зовсім без сил — не власти на трибуну і не придавити вболівальників яких-небудь якщо впадеш потрібно буде вибачатись з кимось спілкуватись щось говорити і тоді всі відразу відчують як погано в тебе пахне з рота і відразу здогадаються що ти пив так що головне ні з ким не розмовляти і ні до кого не звертатись а якщо впадеш обов'язково з тобою хто-небудь заговорить не відкрутишся потім скажуть що в тебе так з рота погано пахне точно внюхають лише тільки почнутъ говорити навіть якщо відвернутись і говорити вбік все одно внюхають хіба що сильно відвернутись і так говорити. що говорити? що потрібно говорити щоб вони не довідались? що я повинен сказати? скоріше а то помітять скажуть що-небудь. що скажуть? скажуть чому мовчиш? не кричиш? чому я не кричу? потрібно кричати інакше вони помітять що в мене погано пахне з рота скажуть що в мене погано пахне з рота тому що я не кричу або подумають що я п'яний тому що я не кричу що я маю кричати? що я маю кричати? ну що, що я маю кричати? треба спитатись у кого-небудь треба відвернутись і спитатись або відвернутись і закричати тоді ніхто нічого не помітить все одно не помітять такий шум стоїть добре я крикну щось убік ніхто не почує як у мене погано пахне з рота але всі помітять що я кричу значить я не п'яний нормально це я нормально придумав тільки що крикнути ну що ж мені крикнути що вони всі кричать? про суддю про суддю тільки крикнути в бік щоб не почули і щоб помітили якось так потрібно крикнути й обов'язково про суддю тоді буде нормально

— І тут наш форвард вивалюється сам на сам із воротарем і б'є, просто хуячить з усієї сили, кілька тисяч мокрих вболівальників завмирають, затамовують, можна сказати,

подих, і тут за їхніми спинами у вологій тиші розпачливо лунає:

— Еееееееееееееей!!! — Тиииииииииииииииииииииииии!!!!!!!!!!!!!!!!!

І мокрі вболівальники в ближніх секторах зачаровано повертають голови і бачать там Собаку Павлова, старого-доброго Собаку Павлова, якого тут знає кожен собака, себто кожен сержант з рацією, він зовсім знеможено обвисає навколо залізного кріплення, повернувшись до трибун, назовімо це спиною, і протяжно виє кудись в нікуди, чи як це назвати.

19.45

Чому? Тому що ти не просто якийсь мудак, котрий змирився із існуючим несправедливим станом речей і з повсякденними найобками з його боку, тому що ти не збираєшся до кінця своїх днів вгризатись в чиєсь горло за розфасовану ними хавку. Тому що ти, врешті-решт, маєш що сказати, якщо б тебе хтось запитався про найголовніше, так що цього вже достатньо, думає Собака, вірніше він, звісно, в такому стані нічого подібного не думає, але якби він міг зараз думати, він, мені здається, думав би саме це, тому він починає лізти вгору балкою, котра підпирає дах, здираючи пальцями стару зелену фарбу і засохле пташине лайно, притискаючись до прохолодної труби, обережно тягнеться вгору, переставляючи ноги по залізній конструкції, залізає якраз понад голови сержантів, котрі про нього на якийсь час забули, понад голови всіх своїх мокрих і п'яних знайомих, скільки їх тут є, понад щасливі голови Вови і Володі. їх він і впізнає й зупиняється якраз над ними, розглядає їх згори, думає, о як кльово, якщо простягнути руку вниз, можна обох підійняти сюди, і він тягне до них руку і щось їм говорить, навіть не помічаючи, як погано в нього пахне з рота.

І тут наші вколочують м'яч, і мокрі горлянки ревуть — вау-у-у-у-у!!! — вау-у-у-у-у!!! — ревуть вони і від цього реву сотні й тисячі сонних голубів зриваються зі сну і вилітають, мов снаряди, зі своїх сідал, встелених пір'ям, землею і лотерейними квитками, вилітають хвилею під мокре небо, і ця хвиля б'ється об Собаку Павлова, і той не втримується і летить униз, пролітає свої кілька метрів і смачно ляпається на лаву, поруч з Вовою і Володею, ті, врешті, згадують про свого Товариша, повертаються до нього і бачать його поруч із собою, як і має бути.

— О, Собака, — кричить Вова.

— Собака, ми забили, — кричить Володя.

— Здорово, — говорить Собака і посміхається. Вперше за останні три дні, до речі.

19.50-08.00

Вова і Володя не наважуються показати свої документа, тому до госпіталізованого Собаки їх не допускають, вони пояснюють, що вони друзі, навіть родичі, далекі, але все-таки родичі, але їм говорять, що таких родичів, як Собака, соромитись треба і вкладають його — п'яного й сонного — на ноші, а потому запихають до "швидкої", чомусь вони всі думають, що Собака саме травмований, а не п'яний, це його й рятує, його не вбивають на місці, як цього вимагають інструкції поводження сержантів, старшин і мічманів при героїчній охороні спортивних комплексів та місць масового відпочинку трудящих під час проведення там футбольних матчів, політичних мітингів та інших фізкультурно-просвітницьких шабашів. Якийсь сердобольний сержант навіть підходить до водія "швидкої", списує його координати, лишає йому свій робочий телефон і наказує негайно мчати важкопораненого Собаку, а завтра, якщо нічого серйозного не станеться, привезти його залатане тіло до них в ровд для подальших лабораторних дослідів, там вони і з'ясують, що це за Гагарин наїбнувся їм на голови. Водій віддає честь, ну ви розумієте, про що я, і "швидка" зникає за зеленими воротьми стадіону, розганяючи своїми сиренами мокрих вболівальників, у чиєму веселому вирі губляться і Вова з Володею — оскільки перемога передбачає гуртування й радісну колективну масу, салюти і злагоджений хоровий спів, і тільки поразка, гірка особиста поразка, не передбачає нічого, крім п'яних санітарів й апарату штучного дихання, котрий, до того ж, і не працює, вірніше ні — він працює, але ніхто не знає, як.

До ранку Собака обригує всі простирадла, якими його було обгорнуто, і викликає різку відразу з боку медичного персоналу. Чергові медсестри намагаються кудись дозвонитесь, знайти тих далеких родичів, котрі хотіли цю наволоч забрати ще там — на стадіоні, але телефону ніхто не знає, у Собаки з усіх документів знаходять лише ветеранське посвідчення, видане на ім'я Павлової Віри Наумівни, всі розглядають це посвідчення — потріпане та обгоріле по краях — але Собака, хоч ти вбий, на Павлову Віру Наумівну не тягне, вони про всяк випадок ще дивляться по картотеці і з подивуванням з'ясовують, що згідно з їхніми записами ця сама Віра Наумівна ще три з половиною роки тому богу душу віддала, але в цих картотеках таке трапляється, говорить старша чергова медсестра, повністю прийняти, що перед нею таки не Павлова Віра Наумівна, а якийсь неідентифікований уйобок, вона відмовляється, тож на ранок вони видзвонюють водія зі швидкої, той щойно відпрацював зміну і з цього приводу цілу ніч пив, тож про Собаку зрозумів не відразу, сказав, що ніякої такої Віри Наумівни він вчора зі стадіону не привозив, божився, що одружений і що з дружиною у них все гаразд, навіть секс інколи буває, коли він не на зміні, ну, але, врешті, зрозумів, про що йдеться і видав медсестрам телефон сержанта, який цікавився вчора подальшою долею підібраного ним Собаки. Медсестри кидаються телефонувати сержантові, говорять, що, мовляв, біда, Товаришу сержанте, в нас тут лежить обриганий недоносок, який-який? з ранковою бадьоринкою в голосі перепитує сержант і тут таки починає записувати, записую, говорить він — об-ри-га-ний, ну-ну? ось, говорять медсестри, мало того, що обриганий, так він ще й без паспорта, так-так-так, відповідає на це сержант, не так швидко — ма-ло-то-го-що-об-ри-г, слухайте, раптом питає він, ну, а мені то що, може в нього струс мозку? немає в нього, — кажуть сестри, — ні струсу, ні мозку, він взагалі якийсь дезертир, ходить з чужими документами, ага, радіє сержант, з чужими, ще й обригав нам тут усе, — не можуть заспокоїтись сестри, ну, це ви ладно, суворо говорить сержант, давайте тягніть його до нас, але скоріше, в мене о дев'ятій зміна закінчується, а напарник мій з ним тягатись навряд чи захоче — у нього тиск. Ясно, кажуть сестри, тиск.

Вони тут-таки викликають чергового водія, забирай, говорять йому, цю наволоч, яка нам тут все обригала, і вези її в Київський ровд, у неї там якийсь непорядок із документами, ага, говорить водій, ось зараз все кину і повезу вашу наволоч виправляти документи, може його ще в загс відвезти? робити мені немає чого, в принципі він щойно заступив на зміну і робити йому справді немає чого, ти давай не вийобуйся, говорить йому старша чортова медсестра, зміна якої якраз закінчується, відвезеш його й відразу назад, у нас тут ще роботи море, ну да, говорить водій, чорне море, і гидливо взявши під руку ослаблого та деморалізованого Собаку веде його вниз, відчиняє задні дверцята швидкої, давай, каже Собаці, залізай, сідай он на ноші, а краще ляж, а то впадеш на повороті, розіб'єш скло яке-небудь, або поріжешся, або фарбу переверне, яку фарбу? питається Собака, яку-небудь, говорить водій, лягай давай, може я посиджу? боязко питається Собака, ти давай не вийобуйся, говорить йому водій і сідає за штурвал. Собака пробує лягти, але йому відразу ж стає погано і він починає ригати — на ноші, на стіни, на якусь фарбу, ну, ви розумієте. Водій у відчаї гальмує, біжить до задніх дверей, відчиняє їх, отримує свою порцію Собачих ригак і викидає напівохололого Собаку на вранішній харківський асфальт, і вже лаючись на чому світ стоїть, повертається назад до лікарні, де на нього, якщо сказати по правді, ніхто особливо й не чекає.

ВСТУП № 2

9.00

— Знаєте, що найгірше — я не знав, що їх там двоє. Одна на балконі була.

— Ну.

— Ну, я зайшов, а вона там одна. Я ж не знав, розумієте? І вона лежить майже повністю роздягнена, там якісь трусики, бюстгалтери.

— Що — кілька бюстгалтерів?

— Ні, ну, просто різна білизна.

— Як це?

— Ну, різного кольору все, розумієш?

— Навіть говорити про це не хочу.

— Я ж кажу. Я взагалі не люблю білизну. Жіночу, мається на увазі.

— Ну, ясно.

— Коротше, я бачу вона вгашена, ну, теж починаю роздягатись. А я ж не знав, що вони вже зранку. Вони там, значить, спочатку наковтались якоїсь гадості, а потім водярою залили, уявляєте? Суки п'яні. А я стою, і в мене ерекція.

— Нічого собі.

— А тут ця сука з балкону виходить, ну друга, Лякається звичайно.

— Ясно...

— Та, що в кімнаті, нічого, вже звикла, мабуть.

— До чого?

— До мене. Бона мене такого вже бачила, ну, з ерекцією.

— Завал.

— Я ж кажу. А та, котра на балконі, вже вгашена, ви розумієте, вони зранку пили, суки. Я жінкам взагалі заборонив би пити. Ви розумієте, про що я?

— Да, баби. В мене сусід є, так він зранку виходить і бере літри два водяри.

— Два літра?

— Серйозно.

— Про це навіть думати неприємно.

— Я його питаю — на хуя тобі, мужик, два літри? Ти ж не вип'єш. А він, знаєте, що каже?

— Що?

— Я, каже, коли вип'ю, ну, там перший пузир, вже боюсь кудись виходити. А випити хочу, не можу зупинитись.

— Серйозно?

— А хулі він боїться?

— Ну, не знаю, страшно йому. Стрьом починається від водяри. А випити хочеться. Ну, він і бере відразу два літри. Сидить і квасить.

Ну, почекай, вдавить він пузир, вдавить другий, та хрін із ним — вип'є він усе. А далі?

— Що — далі?

— Ну, випить же й далі хочеться?

— Хочеться.

— Але вийти ж страшно?

— Ні, ні фіга, там, розумієте, така система — він коли випиває свої два літри...

— Два літри!

— ...ну, два літри, його перемикає і йому вже не страшно.

— Серйозно?

— Я сам бачив.

— Ну, а як йому?

— Що значить — як?

— Ну, як йому, якщо не страшно?

— Йому похуй.

— І шо?

— Ну, і він далі валить за водярою. Падає, а йде.

— Да...

— Ну, ще б. А ти кажеш — ерекція.

— Що ерекція?

— Ти кажеш — ерекція.

— Ну, ерекція.

— І що?

— Нічого. Ну, стою я з цією своєю ерекцією.

— Завал...

— Ну.

— І тут входить ця п'яна сука з балкону, уявляєте?

— Я цього не уявляю.

— Ну, й бачить мене. І, значить, думає — що це за мудак сюди припхався і тут стоїть.

— Що стоїть?

— Стоїть, каже.

— Мабуть, думає вона, сусід, прийшов потрахатись. І, значить, хапає порожній фугас з-під шампанського і запускає мені прямо в череп.

— Ати?

— Ну, я знепритомнів. Упав, значить, у крові весь. А ця сука п'яна, уяви, підбігає до іншої і давай її будити, вставай, говорить, треба його,

ну, себто мене, в'язати. І вона встає, прикинь, і вони мене в'яжуть простирадлами по руках і ногах.

— Так вона ж тебе знала, ну та, інша.

— Да вони вгашені обидві зранку, суки, я ж кажу! Вони якоїсь фігні нажерлись, а потім ще водяра. Як та сука з балкону назад потрапила — не уявляю. Вони одна одну вже не впізнавали.

— Ну?

— І, значить, в'яжуть мене і затягують у ванну, кинули і пішли спати.

— Да...

— А зранку, значить, одна з них, та, що з балкону вийшла, ясна річ, вже нічого не пам'ятає і попхалась у ванну митись. Причому, тварина, світла не вмикає, навпомацки лізе. Залазить, значить, до ванни, а там я...

— Водка, ти розумієш, вона жінок глушить, вони як риби стають.

— Я колись контролерку в трамваї зустрів, так вона зі своїм компостером ходила.

— Не пизди.

— Що — не пизди? Серйозно — йде баба, п'яна сто пудів, я їй свій талончик даю, а вона звідкись із кишені дістає компостер, уявляєте?

— Свій компостер, мабуть, прикольно мати.

— Точно.

— Да...

— Я пробував колись зняти в трамваї. Вночі якраз їхав, нікого не було, ну, я давай його виламувати, розпоров руку, уявляєте, кров тече на всі боки, а тут контролери заходять.

— Суки.

— Ну, і зразу до мене, в принципі я там сам їхав, більше нікого. На хуя, говорять, компостер ламаєш.

— Ати?

— Що я? Кажу, не ламаю я нічого, хотів, кажу, талончик прокомпостувати, а ваш траханий компостер мені руку зажував. О, кажу — дивіться.

— Круто.

— Да...

Какао, неповороткий і спітнілий, в цій компанії добре назагал почувається. Маленька кімнатка, в якій вони сидять, наскрізь прокурена і пропахла кавою, горнят на всіх не вистачає, вони пускають по колу першу каву, потім другу, передають горнята з рук в руки, потім передають шматки білого хліба, після години перебування в цій кімнаті їхній одяг, і їхнє волосся, і вони самі пахнуть тютюном і хлібом, хлібом навіть більше. Какао витирає рукавом спітніле чоло, ти що, сміються всі, Какао, це ж твій вихідний костюм, нічого — Какао червоніє — нестрашно, виперу, ну да, сміються всі далі, ти вже другий рік обіцяєш, бери хліб, Какао бере з рук друзів свіжий білий хліб і далі слухає байки, він готовий бути з ними хоч весь час, йому з ними добре, ділять разом із ним хліб і цигарки, і головне — його ніхто не проганяє. А в наш час ти

ще пошукай компанію, яка терпітиме тебе кілька днів у твоєму пісочному костюмі, який ти не переш уже другий рік, якщо не третій.

Какао дещо затовстий для цієї компанії, і в костюмі своєму виглядає стрьомно, але костюм йому подобається, не знаю, де такі костюми продаються, Какао його десь таки знайшов, вважає, що костюм стильний, він поведений на таких штуках, Какао чи не єдиний із моїх знайомих ходить до перукарні, користується якимось підарським гелем, навіть годиться час від часу, хоча на користь йому це не йде. їх набилось в кімнату чоловік шість, сидять і слухають Малого Чака Бері, той розповідає, як він святкував свій день народження, історія всім подобається, Какао слухає з відкритим ротом, йому особливо сподобалось про білизну різних кольорів, він пробує собі це уявити, але не може. Малий Чак Бері натомість пускає по колу ще одну папіросу і раптом говорить — Какао, розкажи ти що-небудь, всі погоджуються — да, Какао, давай, розкажи нам що-небудь, що ти сидиш мовчиш, нам же теж цікаво, давай, розкажи нам що-небудь, о — розкажи нам про своїх баб, всі сміються, да, кричать, Какао — давай, розкажи нам про своїх баб. Какао знічується, він все таки відчуває себе не зовсім впевнено, вони — команда, а він так — просто зайшов до них у гості, але йти геть йому не хочеться, тому він думає, що розповісти, так, щоб воно було про баб. Про баб. Баб він бачить переважно по телевізору. Може, їм про телевізор розказати.

До кімнати вбігає хтось із адміністрації, все, — кричить, — ходім, ходім, скоріше, час починати, і вони починають підійматись і виповзають у коридор, йдуть вервечкою, один за одним, дожовуючи хліб, добиваючи папіроси, Какао тягнеться за ними, вони переходять якимись закамарками, всюди стоять щити з агітацією, на стінах висять вогнегасники, нарешті вони виходять на світло, хтось повертається до Какао і каже — давай, друг, почекай нас тут, добре? ми недовго. А скільки це триватиме? — питається Какао, та пару годин, може, трішки довше, давай, — сядь он під стінкою і почекай. А можна я послухаю? — питається Какао, послухай, — говорить хтось, — послухай, але в

принципі тут не дуже цікаво — так, хуйня повна. Какао лишається тільки повірити їм на слово.

Зал забитий, зібралось більше двох тисяч чоловік, хто прийшов пізніше — стоять в проходах, штовхаються під сценою, публіка стрьомна — студенти, пенсіонери, військові, інваліди, інвалідів особливо багато, ну, це зрозуміло, є навіть бізнесмени, в костюмах ядучих кольорів, ну и так далі. Коли вони виходять, зал радісно вибухає, інваліди починають кричати якісь свої мантри, їм махають руками, посміхаються, навіть пару букетів полетіло на сцену, вони виходять і не поспішаючи беруть до рук інструменти, підключаються, хтось щось показує звуковикам, мовляв, дайте мене більше, хтось відкриває пляшку з мінералкою, народ і далі скандує, влаштовуючи собі невеличке свято, але вони не надто на це ведуться, всі розуміють у чому тут річ, хто тут насправді головний і чим все це закінчиться, і коли розігріті інваліди починають співати хором, і на них вже майже ніхто не зважає, з'являється він —

10.00

Преподобний Джонсон-і-Джонсон, сонце на затуманеному небосхилі нового американського проповідництва, зірка найбільш масових приходів на всьому Західному побережжі, лідер Церкви Ісуса (об'єднаної), поп-стар, який вправляє мізки всім, хто цього прагне і хто прийшов до нього цього літнього дощового ранку, просто посеред тижня, преподобний Джонсон-і-Джонсон плювати хоче на всі ці умовності, він не старовір який-небудь, аби відправляти свої служби лише по вихідних, що за гівно, говорить він, що за старообрядне гівно, і всі з ним погоджуються. Він приїхав до міста пару тижнів тому, принаймні так написано в прес-релізі, котрий роздають усім на вході, винайняв кіноконцертний зал на місяць вперед, набрав музикантів і ось вже четвертий день їбошиться тут, проповідуючи аборигенам слово боже, аборигенів набивається щоразу більше, преподобний має фантастичних агентів, усі міські газети ще за місяць до його приїзду почали про цей приїзд писати, листівки з його усміхненим американським їблом роздавались на заводах, базарах і в банках, в

перший же день по приїзді він дав інтерв'ю на найпопулярнішому міському тіві, і на превелике здивування глядацької аудиторії навіть говорив більш-менш пристойною державною мовою, набираючи триочкові просто на порожньому місці, говорив, що має місцеве коріння, але загалом є васпом, себто стовідсотковим білим з Техасу, не дивно, що преподобного обговорювало ціле місто, під час першої проповіді в залі було кілька телекамер, всі більш-менш оперативні канали вважали за доцільне сказати, що перша проповідь преподобного Джонсона-і-Джонсона, про котру так довго говорили більшовики, відбулась, все кльово, дорогі харків'яни, ви просто мусите це побачити, тим більше — вхід халявний, плюс всім роздають безкоштовні календарики з фізією преподобного, служби проходитимуть щодня до кінця червня, початок о десятій, тринадцятій та сімнадцятій нуль-нуль, без вихідних.

І ось вже четвертий день поспіль він стриже купони, виголошуючи по три проповіді на день, у нього тут уже свої фанати, вони віддано реагують на кожне сопливе схлипування преподобного, перекладе не для них якоюсь тьоткою в сірому офіційному костюмі, яка працює в преподобного перекладачкою, і яка його, здається, не розуміє, у всякому разі перекладає вона що попало, а самому преподобному, очевидно, просто в падло її корегувати, очевидно, откровення боже накриває його з головою, його просто пре під час проповіді, на нього навіть почали ходити планові, вони по-своєму розуміють старого, це ніби така всесвітня солідарність всіх обковбашених придурків, яким у той чи інший спосіб, кожному по-своєму звичайно, відкриваються божі таємниці, ось їх разом і пре, а тут ще й музика звучить.

Музику грають саме вони, преподобний провів серед них ретельний кастинг, вибрав в основному студентів консерватора, лише Малий Чак Бері походив із панків, його преподобний взяв за почуття ритму, загалом для нього освіта не була визначальною, головне, щоби вони добре виглядали на сцені, ну, там жодних євреїв, жодних монголів, у жодному разі щоби не чорні, коротше, справжній фашистський ублюдок, але народу подобається.

Преподобний накручує себе в гримерш, ковтає якісь пігулки, п'є багато кави без кофеїну, і голосно рецитує щось із голі байбла, примушуючи перекладачку повторювати, перекладачка понуро мовчить, преподобного це заводить ще більше, в нього вже перші приступи божого откровення, в нього це як срачка, його просто розриває і все тут. Заходить хтось із адміністрації, час, говорить, час іти, народ вже чекає, преподобний сьорбає з великої пластикової кружки свою безпантову каву, обливае нею свою білосніжку сорочу, шіт, говорить, факіи шіт, перекладачка пробує перекласти це чуваку з адміністрації, але той лише відмахується. Ладно, говорить преподобний, доведеться застібнутись на всі ґудзики, будемо як устриці, або як молюски, як восьминого, одним словом, всі ми богом ходимо, додає він і виходить в коридор. За лаштунками, під самою сценою, преподобний на мить зупиняється, його увагу привертає повнуватий юнак у пісочному костюмі, нічого собі юнак, думає преподобний і на мить пригальмовує. Ти хто? питається він, і в закулісних сутінках на мить зблискує корпус його наручного годинника, Какао завмирає і на мить втрачає дар мови, що ж ти мовчиш? нетерпеливиться преподобний, у тебе є ім'я? Какао киває своєю великою головою, але ім'я не називає. Ну, ладно, втрачає преподобний рештки терпіння, велика ласка господня, хай вона ляже і на таких їбанатів як ти, перекладачка хоче це перекласти, але преподобний перебиває її — потім-потім, каже він, і йде на сцену, важко тягнучи над собою жовтого неопалимого німба.

Какао вибалушено дивиться на те місце, де стояв преподобний, довго приходить до тями і ватяними ногами йде шукати сортир, врешті знаходить, з останніх сил відчиняє двері, вповзає всередину і починає блювати. Я давно помітив — він коли нервує, коли в нього стреси чи що, він обов'язково блює, просто біда якась, коли починається сесія, до нього краще взагалі не підходити, такий чоловік. "Господи, — думає Какао, — о господи. Невже це справді я, невже це справді до мене щойно підходив цей чоловік? Не може бути, я звичайно знаю собі ціну, в мене гарні друзі, в мене мама в бібліотеці працює, мене в Макіївці непогано знають і в Міловому, але щоб отак! Не знаю навіть, що і подумати", — думає він і знову починає блювати. "Як же це, — думає він,

відплювавшись, — це ж кому розповім — не повірять. Скажуть, що ти труси ш. Блін, сам собі не вірю — жив як жив, чесно робив свою справу, нікому не заважав, нікого не підставляв, можливо, це і е дяка господня. Інакше як, як — просто не розумію, як так сталось, що до мене, просто до мене, безпосередньо, ось так взяв і підійшов чоловік, У ЯКОГО НА РУЦІ ЗОЛОЧЕНИЙ РОЛЕКС!!!"

Какао ще раз схиляється і бачить на підлозі, поруч із раковиною, стосик брошурок із проповідями преподобного, він побожно бере одну, розглядає трішки пожмакане обличчя Джосона-і-Джонсона, розглядає ролекс на його руці, й посміхнувшись, ховає брошуру до кишені свого пісочного піджака.

Дорогі брати і сестри! (Дорогі брати і сестри! — перекладає тьотка в костюмі). Господь маніпуляціями своїх божественних рук зібрав нас тут до купи! (Господь проробив певні маніпуляції, — перекладає вона. — Купу.) Так подякуймо йому за те, що ми тут зібрались — і ви, і я! (Тож дякую вам, що ви тут зібрались, і я.) Я говорю вам, брати і сестри — встаньмо, встаньмо і прочитаймо молитву, в ім'я господа, алілуя! (Алілуя — не зовсім розуміє його тьотка.) Господи, кажу я! (Він каже — "Господи".) Подивись на цих людей, котрі тут зібрались цього ранку! (Зранку вже зібрались.) їх привела сюди твоя божественна любов, чи не так? (їх привела сюди не так любов.) Так, Господи! (Так.) Так, алілуя! (Тьотка мовчить.) Але ви можете запитати, чому ти, преподобний Джонсоне-і-Джонсоне, говорит нам про це, ми знаємо все це, про нас так краще покажи чудо! (Ми знаємо про вас все! — погрозливо говорить тьотка, — можете запитати.)

Я хочу розповісти вам одну історію, я хочу вам показати на конкретному приклад", щоб ви зрозуміли, що я маю на увазі. (Я хочу вам, наприклад, показати, ви розумієте що я маю на увазі.) Одна дівчина з південного Коннектикуту (Одна дівчина з півдня) жила у великій скруті (жила собі на півдні), вона не мала батьків, не мала друзів, не мала власного психолога (вона займалась психологією, була психологом, власним), вона зовсім втратила надію на боже откровення, і

п дні тяглись безкінечним потоком (вона все втратила і тяглась без кінця). Алілуя! (Тьотка мовчить.) Одного разу на її шляху трапився божий чоловік, пастор (в її житті з'явився чоловік, мужчина) і він сказав їй — сестро! (це була його сестра) сестро! (ще одна) зупинись, це кошмарно — ти сама закриваєш двері, через які міг би увійти до тебе Ісус (закривай двері, сказав він, до тебе може прийти кошмарний Джізус). Для чого ти це робиш? (Що ти для цього робиш?) І він пішов від неї, він мав вже досить її зневіри (Старий, виявляється, мав її, і він сказав досить. І пішов.) І вона лишилась сама, і її дні далі тяглись безкінечним потоком (І вона далі тяглась сама) І ось одного разу, коли вона поверталась із закупін (Одного разу вона таки потрапила на шопінг) і переходила через вулицю, якийсь п'яний автолюбитель не зміг як слід пригальмувати і збив її з ніг (вона була вже така п'яна, але не могла спинитись і падала з ніг, як автолюбитель), і коли вона прокинулась в реанімації, на операційному столі (вона прокинулась на столі, ну там п'яна, брудна, в порваному одязі, шалава), під скальпелем хірурга (на ній вже був хірург), вона не могла згадати свого імені (вона не могла його навіть згадати. Да вона все забула, вона п'яна була, алкоголічка кончена), вона втратила пам'ять! Вона зовсім нічого не пам'ятала (пропила все —хату, і вєщі, гроші зияла з книжки — теж пропила, знайшла хахаля, почали самогон гнати), вона не пам'ятала, звідки вона (звідки вона така взялась — бідкались сусіди), не пам'ятала своїх батьків, свого тата, свою маму (твою маму, казали вони, що за курва підселилась до нас у під'їзд, нам скоро електрику відімкнуть через її апарат), вона забула все своє життя (все своє життя ми тут пашемо, а ти прошмандовка прийшла на все готове ще й хахаля з собою привела), і коли вже всі, иавіть лікарі, втратили надію (ми тобі, сука, покажемо будинок зразкового побуту і моральний кодекс будівника комунізму. Ми тобі, падла, ноги повідриваємо. А хахаля твого в диспансер здамо, хай лікується), їи раптом з'явилось боже откровення (а то зовсім оборзєла, сучка привокзальна, з хахалем своїм, прошмандовка, думає, що ми за неї за електрику платити будемо, думає вона тут найрозумніша, тварь морська, і ще цей, хахаль її, йобаний-смішний: здамо в диспансер і кранти, да хулі ми тут із ними ручкаємось — зараз визовемо участкового, обріжемо провода, і хахаля ІЇ теж

обріжемо, теж мені — моряк торгового флоту, йобаний-смішний, прийшли тут на все готове, прошмандовки, блядь), і Бог сказав їй (на хуй, на хуй з пляжа, девочка, ми все своє життя тут пашемо, а ти думаєш що — найголовніша, за хахаля за свого думає сховатись, за морячка? Диспансер за твоїм морячком плаче, ось що ми тобі скажемо, да-да — диспансер). Який диспансер? — раптом думає Джонсонм-Джонсон, що ця факін-сучка перекладає? Він робить паузу, під час якої чути плач інвалідів, і продовжує. Дорогі брати і сестри! (Дорогі брати і сестри! — повертається ближче до теми перекладачка.) І ось господь каже їй — згадай усе (господь каже вам — згадайте і все!), встань і иди! (і йдіть собі!), і вона пішла (і пішла вона), і вона спиталась лікарів (спитайте лікарів) — хто платив за моє лікування? (хто за все платити буде). І вони сказали їй — це чудо, господне чудо, але хтось оплатив твоє страхування (страхуйте своє чудо), і хтось передав тобі одяг, речі, і це друге чудо (інша річ, що хтось передав тобі чудо), і хтось винайняв для тебе помешкання, ти маєш тепер дах над головою, і це трете чудо (і це чудо, котре вже втрете у тебе над головою). І тоді вона зрозуміла — адже це господнє откровення, откровення яке відкрилось їй (і тоді в неї відкрилось), і що це сам Ісус дарує їй просвітлення, зовсім невеличке, невеличку таку смужку світла, як уночі, коли ви відкриваєте холодильник (кошмарний Джізус уночі хоче подарувати їй холодильник, зовсім невеличкий такий). Для чого я розповідаю вам це, брати і сестри? (Для чого вам брати, сестри?). Для того, щоб ви зрозуміли, що господнє откровення — це як морські продукти (тьотка змучено замовкає і про щось замислюється) — головне не просто впіймати його, головне — вміти його приготувати. Господнє откровення це як мозок восьминога — ти не знаєш, де він у нього знаходиться. Тому що ти підходиш до восьминога, дивишся на нього, і ти думаєш — алілуя! — де в цього факін восьминога мозок? Адже якщо є восьминіг, то має бути і мозок? Але ти не можеш дійти до цього своїм розумом, твій розум лінивий і зневірений, ти не можеш ось так просто взяти восьминога і зробити свою справу, ти маєш все звіряти із внутрішнім голосом, котрий тобі говорить — кинь його, кинь, ти не знайдеш тут нічого, ця задача не для тебе. І тоді ти починаєш сумніватись у собі. Алілуя! Ти думаєш — так, я не гідний цього, я надто слабкий і немічний, аби пройти цей шлях до кінця і в

усьому розібратись, ця праця не для мене. Я краще відійду вбік. Тому що ти бачиш його тіло, воно таке саме, як твоє тіло. І ти бачиш його очі — вони такі самі, як твої очі, і ти слухаєш, як б'ється його серце, — хай славиться господь — воно б'ється так само, як твоє! Так хто ти такий? — Восьминіг! — кричить хтось із залу.

Який восьминіг? — не розуміє Джонсон-і-Джонсон, чому восьминіг? він на мить спантеличено замовкає, але не втрачає хвилю і знову пірнає в барвисте пурпурове проповідницьке гівно: правильно, ти — дитя боже! Всі ми діти божі! Господнє откровення в кожному з нас (Кожному з вас, — включається тьотка, — на виході видадуть брошурку і календарик з фото преподобного), тож зважаймо на увагу всевишнього (дякуємо вам за увагу, всього хорошого, до наступних зустрічей на проповідях Церкви Ісуса (об'єднаної)), зустріч з яким нас очікує попереду! (до наступних зустрічей, — тьотка повторюється. — Не забувайте свої речі, — додає вона, — і заберіть звідси цих траханих інвалідів).

Ах, як я їх зробив, — говорить преподобний Джонсон-і-Джонсон чуваку з адміністрації. Чувак дивиться на нього закоханими очима. Да, — повторює преподобний, — як я їх зробив. Тільки для чого я знову про восьмииогів тріпався, що зі мною останнім часом робиться? — питається він у чувака, — тільки-но прийму вітаміни, як одразу починаю говорите про восьминогів. Нічого не можу з собою зробити, — виправдовується він, — мене просто пре від цих чарівних істот. Ой, як мене пре, — радісно говорить він і зникає у гримувальній.

11.00

Доки всі ці ортодокси сьомого дня ще не розійшлись і преподобний, розмахуючи руками, залишає сцену, Какао сидить на лаві і намагається зрозуміти, про що вони там говорили, але до нього не надто доходить зміст промови преподобного, щось там про електрику і про диспансер, про восьминогів, Какао нудьгує, краще б удома телевізор подивився, — думає він, — але тут, на додачу до откровень преподобного,

витримуючи драматургію агітаційної роботи серед аборигенів, в гру вступає "Божественний оркестр преподобного Джонсона-і-Джонсона", друзі Какао, гарматне м'ясо на вирішальному етапі нерівної боротьби добра зі злом і преподобного Джонсона-і-Джонсона із власним маразмом. Вони грають блюзи, класичні речі, котрі патрон вибирав для них особисто, інваліди в залі починають підтанцьовувати, бізнесмени розстібують ґудзики своїх салатових піджаків, публіка пожвавлюється, преподобний у гримувальній радісно витирає піт з обличчя, зблискуючи ролексом, оркестр заводиться, вони грають стару тему, поступово відходячи від неї, вкінець розпалюються і заводять щось таке, чого їх у консерваторії точно не вчили — "Atomic Bomb Blues", написаний у далек! післявоєнні роки Гомером Гаррісом, нікому тут не відомим, навіть преподобному Джонсону-і-Джонсону не відомим, його божественне откровення не залазить на такі прикордонні території, звідки йому знати про Гомера Гарріса, восьминогу йобаному. Ось це Какао подобається значно більше, ніж проповідь преподобного, йому тут усе зрозуміло, він теж починає підтанцьовувати за сценою і раптом чує, як хтось просто вигрібає з оркестру, валить поперек партитури, Какао відразу ж упізнає гітару Малого Чака Бері, який, очевидно, теж впіймав своє откровення, і ніби говорив, звертаючись до натовпу інвалідів —

Боже, якщо ти мене чуєш за криками цієї скотини Джонсона-і-Джонсона, якщо ти взагалі ще не обламався брати у всьому цьому участь, дай мені хоча б шанс, всього кілька речень, і все, я швидко все тобі поясню, головне зверни на мене увагу, я все ж таки в божественному оркестрі граю, хай я навіть цілковите гівно в твоїх очах і тобі соромно за мене, за все що я, так би мовити, роблю, але не відвертайся ще хоча б кілька секунд, мені хріново, боже, як мені хріново, хто б знав, і граю я хріново, але все одно — пошли мені хоча б якогось просвітку, якщо я зрозуміло висловлююсь, розбовтай цей смуток в моїх легенях, в моєму серці й шлунку, все гівно, умовно кажучи, чуєш, я прошу всього-на-всього просвітку, мені лише 19, можливо я мало чекав, але ж я говорю лише про смужку світла, невеличку таку, як вночі, коли відчиняєш холодильник, ну ти знаєш про що я, щоби можна було видихнути все те, що я вдихнув у себе за всі ці 19 років, хоча б якоїсь

втіхи, боже, якоїсь мінімальної, так щоб спеціально тобі не заморочуватись, просто як-небудь при нагоді, послухай мене, хоча б щось, хоча б небагато, ну хоча б щось, хоча б якогось просвітлення, чуєш, боже, добре? добре? ну, і кросівки, боже, кросівки, пару кросівок, ти чуєш?! ти чуєш мене?!! ти, чуєш ти, ти чуєш взагалі про що я тут говорю?!!! а??!!!!! а?!!! ааааааа!!!!!!!!!!!! ааааааааааааааааааааааааааааааааааааа!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!

Оркестр підхоплює цю химерну тему, всі раптом прохавують, який кльовий чувак цей Малий Чак Бері, як він все зав'язав прикольно, тож кожен намагається нічого не зіпсувати, Какао давно так не вставляло, він просто впав на лаву, сидів убитий і слухав, слухав, а вони все валили і валили, і навіть коли інваліди почали розповзатись, і бізнесмени розбрелись по тачках, і прибиральниці рушили збирати поміж рядами порожні пляшки з-під водяри і жмакані календарики з американським їблом преподобного — вони й далі ніяк не могли зупинитись. І як вони грали! Як боги! Себто майже не лажали.

ВСТУП № 3

00.00

Мої друзі хочуть, аби з ними рахувались. Вони ревниво ставляться до того, як із ними розмовляють і про що, як на них при цьому дивляться, намагаються зрозуміти, що про них думають коли говорять, постійно скандалять, з ними важко спілкуватись, вони нервують в компаніях, якщо це не їхня компанія, їх час від часу звідкись викидають, якби хтось із них летів літаком, його б і з літака викинули, це вже точно. Я сам до таких речей раніше нормально ставився, але останнім часом теж починаю заморочуватись — не люблю, скажімо, коли хтось забуває моє ім'я, ось, скажімо, ми говоримо-говоримо, і раптом виявляється, що ніхто не знає, як мене звати, навколо стільки придурків крутиться; або терпіти не можу, коли в когось на обличчі різна хуйня, ну, я маю на увазі не якихось там циклопів однооких, звичайно, просто якщо в когось обличчя порізане після гоління, або кров на губах або інші речі — не

люблю, по-моєму, це неповага — ходити з такою радістю на обличчі, не вмієш голитись — сиди вдома, втикай у телевізор, або займись чим-небудь корисним, ні — обов'язково розхуячить собі писок яким-небудь станком, перестріне тебе на вулиці і давай вантажити нікому не потрібними речами, не пам'ятаючи, до того ж, як тебе звати. Або не люблю косметику, жахлива річ — косметика, агресивна і погано пахне, парфуми терпіти не можу, ще пити ладно, але так — не розумію, різні обручки, кульчики, значки — у всьому цьому є неповага, у всякому разі мені так здається. Раніше я спокійно ставився до подібних речей, загалом — раніше я багато речей просто не помічав, життя така прикольна штука — чим далі запливаєш в акваторію тим більше гівна плаває навколо тебе, плаває і не тоне, але, з іншого боку, так і цікавіше. Друзів у мене досить багато, це навіть не компанія, скоріше такий дружній колектив симулянтів, які намахують усіх вербувальників і роботодавців, ми живемо в кількох сусідніх кімнатах на одному поверсі, спимо де попало, я навіть не всіх знаю, справжній друг тут один — Вася Комуніст, інші — публіка більш-менш випадкова, хоча теж наші друзі, вони то з'являються, то зникають, інколи їх набивається на нашому поверсі більше десятка, інколи — я сам по кілька діб блукаю коридорами, вилізаю на дах і дивлюсь навколо. Нам усім по 18-19, переважну більшість моїх друзів уже повиганяли з навчання, вони тепер або безробітні, або займаються нікому не потрібними речами, наприклад Собака Павлов — ніколи не міг зрозуміти чим він насправді займається. Батьки в Собаки Павлова євреї, але на себе він це не переносить, говорить, що батьки — це батьки, а він — це він, більше того — Собака Павлов говорить, що він правий. Відповідно, з батьками він не живе, говорить, що не може жити з євреями, тусується по знайомих, інколи зависає в нас на тиждень-другий, ще в нього є бабуся, очевидно не єврейка, бо в неї він теж іноді зупиняється. Час від часу він тягне в бабусі з сервантів різну антикварну порцеляну і продає її на барахолці, на отримані гроші накуповує в аптечних кіосках навколо ринку таблеток і їде до нас. Тоді ми взагалі не виходимо з кімнати по кілька днів, хіба що відлити чи поригати, але поригати можна і в кімнаті. Відлити, в принципі, теж. Я люблю Собаку Павлова, навіть не зважаючи на його антисемітизм, мені-то чого.

Собака ідейно не працює, вважає западло, говорить "мені западло працювати на них", він загалом вважає, що в нашій республіці відбувся переворот і до влади прийшли євреї, жиди — каже він, — всюди жиди; я в принципі вважаю, що він даремно так говорить, але працювати теж не хочу. Нещодавно, правда, наші друзі — рекламники Вова і Володя — влаштували Собаку до себе в газету, у відділ реклами, кур'єром, Собака довго вагався, приходив до нас на поверх, блукав кухнею, називав Вову і Володю жидами і вагався. Врешті, зважився і пішов працювати. Пропрацював днів десять. Кілька днів тому зник, разом із якоюсь кореспонденцією, Вова з Володею приїздили до нас, але ми нічого не знали, телефонували батькам, ті теж не нули про свого сина-Собаку вже півтора роки, здається, їх це влаштовувало, навіть до бабусі поїхали, бабуся їх не впустила, дивилась через напіввідчинені двері і не розуміла, що від неї хочуть, схоже, Собака вкінець замордував стару, спробуйте, поживіть з онуком, який на сніданок вживає спочатку водяру, а потім уже все інше. Одне слово, Собака пропав, і наші друзі-рекламники погрожували зробити з ним щось страшне в разі, якщо той знайдеться — "так і передайте Собаці, — говорили вони нам, — яйця відірвемо". Я сумнівався, що в такий спосіб Собаку можна було заманити назад до редакції, але обіцявся передати. Мені не важко. Вову й Володю ми недолюблювали, але терпіли, вони вчились на історичному і, як більшість відмінників з історичного, співпрацювали з кгб; кгб, я думаю, сильно потерпало від присутності в своїх лавах двох даунів — Вови й Володі, але порядок є порядок, я так думаю, інакше для чого б їх тримали у штаті. Вова й Володя, очевидно, що за протекшею кгб, вже на першому курсі влаштувалися в рекламний відділ однієї з перших харківських незалежних газет, газета їхня працювала від якогось фонду демократичного розвитку, редактор — підар-пронира — вибив із американосів солідний грант і вони запустили в світ свою незалежну газету, одними з перших в місті почали друкувати на обкладинці голих тьоток, а в середині — розлогі програми телепередач. Крім того, постійно гнали на совок, можна сказати, що за гроші американосів поливали гівном нашу радянську батьківщину, нашу молодість, можна сказати, я не любив цієї газети, хоча тьотки на обкладинці мені подобались. Вова і Володя працювали, як я вже сказав, у рекламному

відділі, не знаю, як вони там працювали, мабуть, погано, тому що традиційно раз чи двічі на тиждень вони заїздили до нас, напивались водяри і бились між собою. Взагалі вони Товаришували і ладили один з одним, Вова був трішки виший, Володя — трішки повніший, а от напивались, виходили непомітно на коридор і починали мочити один одного, причому по-справжньому, без дураків, з вибитими зубами, з соплями і слізьми на фейсах. Тож які з них могли бути кагебісти — не знаю. Ми їх спочатку розводили, а потім бачимо — ну, хулі, б'ються пацани і хай собі б'ються. Може, в них, в істориків, так прийнято, може їм кгб за це доплачує, чого лізти.

Ще з нами на поверсі живе Ваха. Ваха — грузин, хоча Собака його теж називає євреєм. У Вахи свій бізнес — біля кільцевої, на самому виїзді з міста, зовсім близько від нас, у нього стоїть кілька кіосків, у яких працює кілька наложників. Наложники живуть в одному з кіосків, збираються там на ніч, взимку палять багаття, одного разу ледь не спалили кіоск, добре, що він був залізний, просто посмажились, але вижили. Ваха має цілих дві кімнати — в одній він живе, в іншій тримає контрабанду, різні там шоколадки, колу, героїн і чупа-чупси. Мінтурі він платить, вахтерам теж, нас не чіпає, тож Ваха — позитивний герой, точно позитивний, інакше не скажеш. Нам він продає непалену водяру, хоча знижок не робить. Собаку Ваха боїться, і коли той приходить до нас, зачиняється в одній із кімнат, я собі уявляю, як він у цей час перераховує терті банкноти і заковтує золоті монети, щоб єврей-антисеміт Собака Павлов не відібрав бува чого.

Далі по коридору, десь у його нетрях, живе Какао — донбаський інтелігент. Себто, його мама працює в бібліотеці на якійсь шахті. Какао товстий, і ми його не любимо, він до нас натомість тягнеться, ну, в нього й виходу, за великим рахунком, іншого немає, хто стане водитись із донбаським інтелігентом. Хоча в нього є ще якісь знайомі в місті, окрім нас, якісь музиканти, очевидно, такі самі піжони, як і Какао, коли він із ними зустрічається, то приповзає додому на рогах, накачаний портвейнами, і завалюється спати. В Какао є пісочний костюм, у якому він схожий на повного мудака, він його майже ніколи не знімає, ледь не

в душ у ньому ходить; коли накачується портвейнами і приповзає додому, завалюється в ліжко просто в цьому костюмі, багатофункціональна штука виходить — костюм донбаського інтелігента. Прокинувшись, Какао виходить на кухню і спостерігає, хто там що собі готує, нюхає напівфабрикати і говорить на всілякі відв'язні теми — неопохмілений, товстий, у м'ятому піжонському костюмі.

Ще весь час десь поруч живе Моряк — відбитий чувак із порваним правим вухом, каже, що вухо йому собака прокусив, Павлов? — перепитує обов'язково хто-небудь, такий ніби жарт, Моряк якийсь богобоязливий чи просто гальмонутий, навіть не знаю, як пояснити, він, скажімо, миється лише вночі, говорить, що не хоче, аби йому заважали, заважали що? питаюсь я весь час, Моряк червоніє, але й далі миється лише вночі, такий ось чувак.

З інших друзів можна згадати хіба що Карбюратора, так, Сашу Карбюратора, теж мого гарного приятеля, Саша приїхав звідкись із кордону, хоча він тут всюди, цей кордон, Саша власне приїхав всупереч батьківській волі, виявляється й такс буває, у нього вдома залишились мама і вітчим, Саша закінчив курси водіїв, має справжнє водійське посвідчення і хоче з часом відкрити яку-небудь контору з перевезення вантажів, ну там купити собі катафалк і возити, скажімо, меблі, він взагалі пристрасно ставиться до техніки, якщо ви розумієте, про що я. Одного разу він навіть купив собі підручники зі схемами й описами автомобілів і спробував у всьому цьому розібратись. Почав він, як неважко здогадатись, із карбюратора. Після цього підручники зникли, я собі так розумію, що їх просто хтось пропив, чого добру пропадати. Загалом, Карбюратор має таку здатність — вступати в гівно, не для нього приготоване.

Ну, всіх решту я вже й сам не надто добре знаю, з'являються різні герої коміксів час від часу, але прослідкувати, хто вони і для чого з'являються в нашому житті, дуже важко, так — приходить який-небудь, умовно кажучи, Іваненко — химерний тип, якщо не сказати йобнутий, і власне це все, що про нього можна сказати. Фактично все.

Гарна, вічно голодна компанія, котру незрозуміло що тримає разом, бо в принципі всі одне одного недолюблюють, ну, але це те не причина, аби ігнорувати здорове спілкування. Робити нам, за великим рахунком, немає чого, хоча у кожного свої стосунки з дійсністю, в нашому віці вони зводяться до якихось простих примх і побажань — там потрахатись, я навіть не знаю, що іще. Жінки нас ігнорують, навіть проститутки з кільцевої, ми час від часу ходимо подивитись на проституток, такі ніби як екскурсії, безкоштовні атракціони, грошей у нас, звичайно, немає, тому ми просто з ними тусуємось, клянчимо папіроси, розповідаємо різні історії з життя, заважаючи їм, одне слово, заробляти важкий хліб проститутки. Але вони до нас ставляться непогано, там на кільцевій вони не особливо комусь потрібні, так само, як і ми, і їм, і нам не вистачає бабок і суспільної любові, і вони, і ми переживаємо це мокре дощове літо на порожньому харківському передмісті, зарослому травою і заліпленому рекламою, фантастичне місце, фантастичні проститутки, фантастичне життя. Гомосексуалізмом ми не займаємось, хоча до того все йде.

7.00

Головне, що вони все правильно порахували, в таких випадках щось десь не додумаєш — обов'язково попадет, тут все не так просто, коли починаєш робити свій бізнес, щось там продавати, спершу подумай, хай ти навіть безпрограшними на перший погляд фішками займаєшся, все одно краще перестрахуйся. Одна річ якщо маєш справу, скажімо, з акціями або з перерахуваннями, ну, коротше, якщо бабки тобі до рук не трапляються, тут ще за тебе хтось може все порахувати, тільки й маєш виконувати, що там від тебе вимагається, і не займатись розпіздяйством на робочому місці. Інша річ, якщо працюєш із живими бабками, з чорним, блядь, налом, і за тобою не стоїть контора, якщо опиняєшся сам на сам, без жодних посередників, з живою грошовою масою, ось тоді краще подумати, інакше де-небудь обов'язково влетиш, це вже без варіантів. Скільки разів доводилось бачити, коли нормальні загалом люди хапались за відверто лажові речі, відповідно горіли разом із рештками фінансового благополуччя і суспільної поваги, бізнес середньої руки

така стрьомна штука, що лише один невірний крок — і вже маєш паяльник в задниці, таке ось первинне нарощування капіталу в умовах посттоталітарного суспільства.

Вони й мені спочатку пропонували вступити в долю, але я чомусь відмовився, не знаю, щось мене насторожило, навіть не знаю що — зовні все виглядало серйозно, мій друг Вася Комуніст, хороший хлопець, рідкісної душі похуїст, у якийсь момент заламався жити на водці з чаєм з постійними перебоями і все порахував, виходило ніби складно: вони скидаються на чотирьох, їдуть у Росію, купують там на всі бабки два ящики водяри, якщо купити в нас долари і поміняти їх в Росії, вони якраз вигравали на курсі, тим більше якщо береш оптом, ну, два ящики — це не опт, але кого це хвилює. В Росію і назад вони добираються електричками, на квитках економлять, в дорозі харчуються все тією ж водярою, привозять її назад і сплавляють на вокзалі за подвійну ціну, потім знову їдуть в Росію і купують чотири ящики водяри, так само привозять ЇЇ назад і так само сплавляють, це займе трохи часу, але за пару ночей на Південному вокзалі міста Харкова можна продати будь-що, навіть душу, якщо вона в тебе е, після цього починалось найцікавіше — вони їдуть ще раз, востаннє, і на всі бабки купують вісім ящиків водяри, перевозити и дещо ризиковано, але спробувати можна, в разі чого відкупитись від митників можна буде тією ж таки водярою, хоч і шкода.

І ось, — говорили вони мені, — у нас виходить по два ящики водяри на рило, уявляєш? Ну, — кажу, — і що? І ми — говорили вони з придихом — їх пробухуємо!!! Що, всі вісім ящиків? Так! Не подужаємо, — кажу. Хуй, — говорить Вася Комуніст, — дні за три подужаємо, точно подужаємо. Я уявив собі ці три дні й відмовився.

Вася справді вміє такі речі серйозно провернута, я його розумію в принципі, що йому втрачати, це його шанс бодай кілька днів не мати перебоїв з продовольчим котиком, який у його випадку майже виключно складається з різної лікеро-горілчаної продукції, власне горілчаної, причому тут лікери. Він набирає скаутів, підмовляє Моряка, Моряк

погоджується досить швидко — чому б і не поїхати, говорить, у місті йому робити немає чого, ним навіть міліція не цікавиться, тому що живе Моряк без прописки, як і належиться справжньому морському вовку, вночі переховується в душі, вдень відсипається, про його існування взагалі мало хто знає, дембель в маю, одним словом, ще до них пристають два якихось чувака, невідомого соціального походження й адміністративного підпорядкування, Вася цілу ніч з середи на четвер проводить серед них агітаційну роботу, говорить, що в Росії зараз можна майже за безцінь скупити будь-що, хоч танки через кордон переганяй, але танків вони не хочуть, вони хочуть водяри, тож план усім подобається, я б теж погодився, я вже казав, ну, та не склалось. І ось на ранок вони таки зриваються їхати за своїми примарними синіми птахами демпінгового алкоголю, скидаються в кого скільки є, але у них не вистачає навіть на морозиво.

Потрібно щось продавати. Хтось із компанії притягує фотоапарат, ось, каже, фотоапарат, а не шкода? питають його, не, все гаразд, каже він, все одно фотографувати немає чого, справді, погоджуються всі, що тут фотографувати, сам Вася дістає звідкись заниканий бінокль, я, наприклад, не знав, що в нього е бінокль, хоча ми друзі, така штука. Ну, і лишається тепер комусь весь цей непотріб продати. В принципі, — думає Вася, — продати можна було б Моряку, він лох, він би купив. Але Моряк в долі. Можна продати Какао, Какао теж лох, і він не в долі. Але Какао не тільки не в долі — він взагалі зник, його вже кілька днів ніхто не бачив. І тут хтось згадує про Ваху, правильно, — каже Вася, — Ваха — грузин, грузини люблять оптику, правда? — недовірливо перепитує хтось із компанії, ну, звичайно, — каже Вася, — звичайно: всі грузини люблять оптику, і вони йдуть до Вахти і знаходять його в одному з його кіосків, говорить, типу, Вахта, оптику візьмеш?

Але Вахта цього прохолодного червневого ранку з головою дружить не зовсім, він по вуха зав'яз у власному канабісі, що його він курить звечора у власному знову ж таки кіоску разом із наложниками, тож у Вахи починаються страхи, яку оптику, камандір? — питається він, — чому оптику? Вася дістає з пакета старий бінокль без шворок і майже

невживаний апарат "ФЕД 5" у рипучому шкіряному футлярі, ось, каже до Вахи, бери, не пожалкуєш, товар хороший. Ваха далі стрьомається і з кіоску не виходить, сидить там разом із наложниками і дивиться на Васю крізь тісну амбразуру, але Вася йому дружньо посміхається і решта скаутів теж посміхаються, хоч і дещо напружено, і Ваха раптом думає — бля, думає він, бля, що я роблю, чому я тут сиджу, котра зараз година, що це за мудаки стоять переді мною і головне — чому вони з біноклем?!! Але якісь голоси щось йому там нашіптують, і він таки вилазить назовні й бере у свої неслухняні руки оптичний прилад, його відводять трішки вбік, щоби він мав на що подивитись, на вулиці порожньо, повітря навколо кіосків пахне канабісом та дощем, Ваха дивиться в бінокль і зі священним трепетом розглядає заповнені тихі автостоянки, кінцеву тридцять восьмого, кількох проституток на перехресті, і далі по колу — недороблену дев'ятиповерхівку, яку мурують зеки, розйобаний соціалізмом універсам, трамвай двадцятку, що виповзає звідкись із мочарів, і так повернувшись навколо власної осі, він раптом впирається озброєним оком у власний, знову ж таки, кіоск і перед його затуманеним поглядом раптом чітко постає напис "ЧП ВАХА", ні хуя собі, думає він, це ж я, і тут його кінцево впирає...

Продавши оптику і отримавши на руки непогану, як на їхні скромні скаутські потреби, суму, друзі тут-таки, над тілом напівпритомного Вахи, купують у його наложників два літрових кайзери і прямо так їдуть на вокзал, аби сісти на першу ранкову електричку до города Бєлгорода, вони дещо збуджені й галасливі, серед запашного літнього ранку, під свіжими небесами, відчайдушні шукачі радості і пригод, збоку вони справді схожі на туристів, чи навіть краще на прочан, які ось їдугь собі на прощу до города руської слави Бєлгорода і не беруть з собою нічого зайвого, крім двох літрових кайзерів та студентських квитків, а враховуючи, що до Бєлгорода кайзери вони вип'ють, то й взагалі нічого зайвого, справжні тобі прочани.

11.00

В Бєлгороді вони вирішують спочатку подивитися місто, все-таки цікаво, як туг люди живуть, потім взяти те, що їм належиться і вечірньою електричкою повернутись назад, часу в них вдосталь, поспішати їм немає куди, тож вони виходять через зариганий вокзал города руської слави і відразу натрапляють на магазин із великою кількістю алкоголю всередині. Не хуй в цьому Бєлгороді дивитись, — говорить Вася і заходить всередину. Йому ніхто не заперечує.

"Шо вам, синочкі?" — питається продавщиця. "Мамаша, мамаша, — говорить Вася Комуніст, — нам водочки". "Скільки?", — питається продавщиця. "Два", — говорить Вася. "Пузиря?" — діловито питається вона. "Ящика", — каже Вася. "А вам, синочкі, no шістнадцять годков уже єсть?" Компанія дружно дістає студентські квитки з державною символікою своєї республіки. Після чого брами падають і водяру їм продають.

"Добре було б її трахнуть", — говорить Моряк вже на вокзалі. "Чувак, — нервово відповідає Вася, — ти тут бізнесом займаєшся чи блядством?" Риторичне питания в принципі в принципі.

14.00

На зворотньому шляху їх побив наряд. Загалом вони самі винні, попустились, маючи на руках таке добро, розслабились і закурили просто у вагоні, а оскільки вагон був майже порожній, то наряд навіть не мав вибору, мовчки підійшов і надавав дубинками по спині. Скаути мовчали і, щоби не виказати болю й розпачу, думали про щось хороше, а оскільки воно — це хороше — знаходилось зовсім поруч, під лавою, то думалося їм легко й екзекуцію вони перенесли з гідністю. Хоча наряд, очевидно, розраховував на якийсь збройний спротив, вони вже кілька годин тут катаються туди-сюди, їх по-своєму можна зрозуміти, катаєшся ти занюханою електричкою вздовж державного кордону і навіть помахатись немає з ким — навколо одні спекулянтки, з ким тут махатись, вони й скаутів били радше за інерцією, так — аби форму не втратити, хоча легше від цього нікому не було.

"Підараси, — говорить Вася, коли наряд зникає, — краще йшли б на завод, в цех". "Правильно, — говорить Моряк, — в ливарний цех". Всі погоджуються — правильно, в ливарний цех, в ливарний цех, ливарний цех це круто.

18.00

На вокзалі, вже в Харкові, вони знаходять гуцулів, які другий місяць пробиваються звідкись з-під Костроми, із заробітків, і сидять кілька діб на харківському вокзалі, бабки просадили, тож тепер не знають куди їм краще поїхати — назад під Кострому, ще бабок заробити, чи все-таки додому, оскільки не сезон, вони вирішують їхати все-таки додому, дістають з общака рештки бабок і купують у скаутів один із ящиків водяри, водяра у скаутів дешевша, ніж всюди на вокзалі, тож гуцули й беруть відразу ящик, хто його знає, як воно далі складеться, краще не ризикувати з цим.

У Васі з компанією раптом з'являється купа грошей. Двоє безіменних чуваків відразу вимагають все розділити, але Вася каже їм — хуй, робимо як домовились, чуваки наполягають, Моряк в цій ситуації відверто не знає як себе поводити, в його житті при ньому ще ніхто й ніколи бабок не ділив, тож чуваки вирішуть що він теж за Васю і просто набити їм пики не наважуються, добре, говорять вони, тоді женіть нам водяру, хуй вам, — Вася дотримується якихось своїх комуністичних принципів і ділитись не хоче, тоді чуваки внахалку лізуть до торби, беруть звідти по флакону в руку, себто скільки це виходить — чотири флакона, і валять звідти, фотоапарат повернете, — говорять вони на прощання і зникають в підземному переході. "Чого це вони?" — питається Моряк, йому ситуація не подобається, така прикольна компанія була, водяру пили, про життя говорили, ніхто його — Моряка — не ображав, і раптом на тобі. "Бачиш, — каже Вася Комуніст, — як гроші людей псують". "Мене не псують", — говорить Моряк. "У тебе їх і немає", — відповідає Вася Комуніст і йде далі продавати водяру.

Але продаж якось гальмується, платформи порожні, всі хто хотів поїхати, очевидно вже поїхав, Вася не вигадує нічого кращого, як знову піти до гуцулів, а гуцули вже п'яні настільки, що погоджуються знову взяти водяру, добре, кажуть вони, й беруть у Васі ще кілька флаконів, після цього Вася ще спритно впихає пляшку якійсь бабусі, котра на щось безнадійно очікує, біля неї товчеться онук, років семи, власне внук і радить бабусі взяти флакон, беріть, каже, в дорозі пригодиться, бабуся його сварить, але до поради прислухається і флакон бере, тож у Васі лишається зовсім небагато.

З сусідньої платформи за ними вже тривалий час стежать троє серйозних чуваків в адідасівських костюмах, вони підходять до Васі з Моряком, затискають їх в коло, і говорять — хто ви такі?

Вася починає пояснювати. Чуваки слухають, потім їм це, очевидно, обридає, і вони говорять, знаєте, це ми так спитали, що називається — для годиться, насправді нам все одно, хто ви і звідки, і скільки вас тут, ми вам ось що хотіли сказати: якщо ми вас ще раз тут побачимо — ми вас закопаємо десь між першою і другою платформами, так щоби щовечора над вашими могилами тривожно гудів київський фірмовий, але поки що ми цього робити не будемо (після цього переляканий Вася трішки попускається, переляканий Моряк — ні), тут загалом ми торгуємо всім алкоголем, це, якщо можна так сказати, наша земля, і ви нам тут не потрібні (і Вася, і Моряк раптом гостро це відчувають), і ми ось тут із вами поговорили, бачимо, що ви справді не конкуренти, схоже, ви просто дебіли (обоє подумки з цим погоджуються), тому на перший раз ми вас чіпати не будемо, але в якості компенсації ("ой", думає Моряк. Вася перелякано мовчить) ми у вас візьмемо водяру. Але не всю, ось такі ми благородні розбійники, щоб ви знали. Вони залізають у торбу і беруть звідти по флакону, а, говорять, ще одне — ми б вас взагалі не чіпали, але ви водяру надто дешево продаєте, збиваєте ціну, ясно, дебіли?

Вася і Моряк вибігають в підземний перехід і там віддихуються. "Підараси, — Вася береться за старё, — їх би в цех". Але Моряка ідея вже не приколює, пішли додому, — починає він, хуй, — каже Вася, ще

п'ять флаконів лишилось, продамо і пощемо, уб'ють, — говорить Моряк, та перестань, — каже Вася, що ти боїшся, зараз швидко все сплавимо, купимо хавки і додому, давай, не бійся, ні, — говорить Моряк, не хочу, — боюсь. Ладно, — не витримує Вася Комуніст, — хрін з тобою. Ось тобі за роботу, давай вали: він дістає дві пляшки і дає їх Моряку. Моряк вагається лише якусь мить — значить так, — думає він, — зранку в мене не було нічого. Зараз у мене дві пляшки. Очевидно, що я в плюсах, — вирішує він і забирає чесно зароблену водяру. Все, давай, — говорить Вася, вдома побачимось. "Да, справді дебіл", — думає він, дивлячись вслід компаньйону, чия втомлена військово-морськатуша зникає в темряві переходу. На вулиці теж темніє, з'являються перші зорі, і птахи ховаються від дощу в приміщенні вокзалу. "Якщо зараз поїхати додому, — думає Моряк, — можна зачинитись в душі і до ранку все випити". Так він і робить.

21.00

Він бере все, що в нього залишилось, і йде вечірнім пероном, хочеш не хочеш мусиш ризикувати, коли тобі 19 і голова забита голими тьотками з газетних обкладинок, рекламою та пропагандою — чого тобі боятись на третій платформі Південного вокзалу міста Харкова. О 21.00 підходить транзитний на Баку, провідники бакинці, люди солідні, з бабками, можна спробувати. Вася підходить до першого вагона, його посилають, потім до наступного, за третім разом товстий бакинський комісар зупиняє його, "водка не травлена?" — питає, "нормальна водка, нормальна", — каже Вася, "ладно, давай, пішли у вагон", "навіщо у вагон"? — Вася насторожується, "не бійся, не бійся — каже комісар, — я просто перевірю — бодяжна в тебе водка чи ні, якщо все гаразд — візьму, всю відразу". Вони заходять в купе провідника, там пахне анашою і просто дорогим тютюном, у вагоні тепло і напівпорожньо, в Баку майже ніхто не їде, ті хто їде — сплять, дев'ята вечора, що їм ще робити, на перон вони виходити бояться, аби зайвий раз не нарватись на шмон, водку потім у провідника куплять, краще не соватись на вокзал, від них усіх за кілька метрів несе спермою і драпом, так, ніби всю дорогу, кілька днів і ночей, вони дрочать по обкурці, громадяни

йобаного Азербайджану, "заходь", — говорить Васі провідник, Вася ступає в сутінки купе і провідник різко зачиняє за ним двері, "посиди тут", — говорить, зачиняє двері на ключ й кудись іде, Вася починає панікувати, б'є з носака в стінку, стукає у зачинене вікно, крутиться, як шур у тісній, пропахлій азійськими травами кімнатці, врешті сідає на нумеровану ковдру, якою застелена полиця і починає плакати, затискаючи під пахвою пакет з водярою. Ну, добре, говорить він сам до себе, добре, не ний, що вони тобі зроблять, ну, заберуть водяру, на хріна мені ця водяра, подумаєш — водяра. Трахнуть. Да, трахнути можуть, особливо цей кабан у залізничному картузі, який мене тут зачинив. Ні, не трахнуть, як мене можна трахати, але Вася дивиться на столик, засипаний цигарками і презервативами, і думає що в принципі можуть і трахнуги. Можуть продати чеченам на комплектуючі запчастини. Потрібен я чеченам? Очевидно, що потрібен. На органи, там нирки відріжуть, легені, яйця, прив'яжуть де-небудь у себе в аулі за ноги і почнуть дзьобати печінку, як Прометеєві, або препарують, як кролика, і зроблять зі шкіри бойовий чеченський барабан, мама з Черкас навіть на могилу не приїде, потрібно валити, валити, доки бакинець не прийшов; Вася скидає пасок і перев'язує ручку дверей, тепер захочуть — не ввійдуть, намагається відчинити вікно, воно трішки подається, Вася висовує голову надвір, у запашні вокзальні сутінки, натискає ще, отвір збільшується, Вася переводить дихання, бачить на полиці кілька порножурналів і рішуче пірнає у вікно. Тут потяг різко сіпається, скрипить своїми ревматичними хрящами і рушає в бік Баку, тягнучи з собою, окрім всього, і ні в чому не повинного Васю Комуніста, мого приятеля між іншим.

Завжди так: хочеш не хочеш — мусиш боротись, інакше з цього нічого не вийде, або сиди вдома і не ripайся, або вже давай — спробуй взяти за яйця прикрі обставини, а там, якщо все вдасться — на тебе обов'язково чекатиме джек-пот, ну, там, не знаю, що в таких випадках дають переможцям — дисконтна картка, постійні знижки, безкоштовний секс, коротше — борсайся, інакше тобі з цього гівна все одно не вибратись; Вася з відчаєм дивиться, як повз нього пропливають останні вокзальні прибудови, зникають спекулянтки і контрабандисти, навіть

мінтовні ніде не видно, в цій ситуації він би і їй був радий, весь цей набір рідних і знайомих реалій зникає десь у голубій далечині, і в цей час бакинський комісар розбирається зі своїми нехитрими справами, згадує про заручника і пробує зайти до власного купе. Але двері не піддаються. Ей, невірний, давай відчиняй, кричить він щось на зразок цього. Вагон тривожно вичікує. Вася гарячково совається у вікні і раптом розуміє, що застряг. Провідник взагалі нічого не розуміє. Він за звичкою говорить по-азербайджанськи з щедрими вкрапленнями братніх слов'янських мов, спочатку просто лається, потім лякається — раптом скаута схопив кондратій, потім нервово починає закликати Васю до совісті та порядку, пасажирів закликає бути свідками, потяг уже десь на передмістях і тут віконна рама, в якій завис Вася Комуніст, не витримує і тріщить, Вася встигає згрупуватись, вивертається у вікні і цілком прицільно, як потяганий дворовий котяра, сплановує з вікна, вітер вривається в порожнє купе для відпочинку провідників і весело жбурляє під стелю гральні карта, упаковки з-під презервативів і порнографічні листівки, руйнуючи, одним словом, усталений побут працівника азербайджанського міністерства шляхів сполучення. І безкінечний потяг, наповнений мішками з вугіллям і валізами з героїном, весело помахує хвостом і вже передніми вагонами в'їжджає на територію Росії, одне слово, чувакам не позаздриш,

23.00-08:0О

Вася навіть нічого не ламає, в сенсі, не у вагоні щось, а собі — нічого не ламає. Просто скочується з насипу, рве праву штанину, але навіть водяру — котру він весь цей час судомно притискає до серця — не випускає і не б'є. Не кажучи вже про всілякі там ребра, гомілки і тому подібну анатомічну поїбень. Встає, так, ніби нічого не сталось, обтрушує штанину, витирає спітнілі долоні об светр, щоб горілка, гляди, не вислизнула, і йде шукати цивілізацію, ну, але яка там цивілізація, якщо ти з вагона випав, так — ідеш, куди можеш, вздовж заводських парканів, минаючи колишню гордість оборонної промисловості, й лише земля під підошвами чавкає — в'язка й приставуча, як жований стиморол. Але раптом Вася виходить на трамвайну колію, ну, це вже

добре, думає він, ще б знати в який мені бік, він сідає на рейки і дістає пляшку. Надпиває і думає пляшку сховати, але вирішує не спішити, куди поспішати, думає він, до ранку протримаюсь, а там видно буде, і він п'є далі й не переймається надто цією ніччю і всім своїм невдалим бізнесом. Усе нормально в принципі, все нормально, могло бути набагато гірше, могли взагалі вбити або підвісити де-небудь в тамбурі, або в топці засмажити, тунгуси срані, Вася смачно прикладається до пляшки, да, думає він, добре, що водяри багато, всю навіть не вип'ю. Добре, до речі, що не вип'ю, а то де ц зараз тут купиш. Хоча, можна в разі чого на вокзал з'їздити, в гуцулів купити, думає він і так і сидить — у драних джинсах, що спадають без паска, в темному светрі й битих кросівках, на мокрих рейках, на яких час від часу зблискують пронизливі місячні промені.

О першій ночі Васю ледь не переїхав черговий трамвай. Водій лише в останній момент бачить, що на рейках щось є, собака, думає водій, і вирішує давити, але все ж встигає помітити, що ні — не собака, який собака, собаки водяру з горла не глушать, встигає пригальмувати, вибігає з трамваю і знаходить на рейках п'яного Васю. Ти що — дебіл? кричить він, я ж тебе, блядь, ледь навпіл не розрізав. Вибач, говорить Вася, я від поїзда відстав, на ось водяри, водій бере, добре, говорить він сам собі, від стресу трішки можна, і сідає біля Васі. Так вони й сидять собі на коли, навіть не розмовляючи, сидять мовчать, не заважають одне одному — колія широка, місця всім вистачить, на них починає крапати дрібний дощ, ладно, говорить врешті водій, поїхали, я тебе можу до парку підкинути, там якось добереться, дякую говорить Вася, але квиток купит, у нас тут контролери на лінії, які контролери? дивується Вася — ніч надворі, ага, ображається водій, звик-ли без квитків їздити, ладно, мені пора, і вони залазять до холодного трамваю і їдуть в парк, по дорозі справді підсідає контролерка, підходить до Васі, той хоче їй заплатити, лізе до кишені, але знаходить там лише товсту пачку російських рублів, виторгуваних у гуцулів, і все, і більше нічого, ось, говорить він контролерці, візьміть. Що це? — питається та, гроші, — говорить Вася, які це гроші? це брудні гроші, — говорить Вася, — брудні. Візьміть їх, будь-ласка. Але контролерка раптом каже: ні фіга — мені ці

гроші не потрібні, давай наші. Та де я їх візьму? — втомлено відбивається Вася. Бери де хочеш, — жорстоко говорить контролерка. Я від поїзда відстав, — говорить Вася, але контролерка не реагує. Ну хочете я вам водяри дам? Ні, — відмовляється контролерка, — не хочу. Як це? — дивується Вася.

"Що тут скажеш, — думає він — Ні квитка взяти, ні штраф заплатити, непруха одним словом". Він виходить з трамваю, сідає на рейки і дістає другу пляшку. Мокрі блискучі рейки рівномірно тягнуться від нього в обидва боки безкінечності, і саме це, за великим рахунком, й примиряв ЙОГО З ДІЙСНІСТЮ.

ВСТУП № 4

22.00

Коли я стану дорослим і мені буде 64, я обов'язково згадаю всю цю тягомотину, хоча би для того, аби з'ясувати, чи і я перетворився на таку малорухому худобу, яка тільки й може що пережовувати нікелевими щелепами запаси хавки, приготовані на довгу полярну зиму. Як я буду почувати себе в 64? Чи мене так само будуть ненавидіти всі ці діти вулиць і супермаркетів, як сьогодні я ненавиджу всіх, кому за 40 і хто вже встиг окопатись на зелених пагорбах цього життя, якраз із сонячного його боку? І як я сам буду ставитись до них? Що потрібно робити впродовж. життя зі своїми мізками, аби вони вкінець не протухли і не перетворились на купу слизьких водоростей, непридатних навіть для вживання їх у харч? Підозрюю, якщо я про це щось і довідаюся, то саме в свої 64, коли щось міняти мені вже не захочеться. Що з ними всіма робиться, вони ж теж, очевидно, починали як нормальні веселі мешканці наших міст і сіл, їм подобалось, очевидно, це життя, не могли ж вони від початку бути такими депресивними уйобками, якими вони є тепер, в свої 50—60. Тоді з чого починалась їхня персональна велика депресія, де її початки? Очевидно, що це від сексу, або від радянської влади, іншого пояснення я особисто не знаходжу. Я люблю дивитись старі фотоальбоми, з фотами із 40—50-х років, де ці чуваки, веселі й

коротко стрижені, обов'язково посміхаються в камеру, у військових або петеушних формах, з простими і потрібними всім речами в руках — розвідними ключами, фугасними гранатами, чи на крайняк — макетами літаків, діти великого народу, прапороносці, бляха-муха, куди це все поділось, совок видавив із них все людське, перетворивши на напівфабрикати для дяді сема, ось що я думаю. В кожному разі я весь час помічаю, з якою ненавистю і відразою вони дивляться на власних дітей, вони на них полюють, відловлюють їх у глухих коридорах нашої безмежної країни і хуячать по нирках важким кирзовим чоботом соціальної адаптації. Ось така ось річ.

19.00

Коли перед тобою стільки дверей, ти ніколи не знаєш, в які саме потрібно ввійти, — думаю я, стоячи перед тролейбусом. Це вже третій чи четвертий, який я пропускаю, я ніяк не можу сконцентруватись і вирішити, що саме мені потрібно і для чого. Себто куди я маю їхати і хто на мене там чекає. Якось несподівано я залишився сам, без друзів і знайомих, без учителів і наставників, і тільки пасажири, які стоять тут поруч зі мною, на кінцевій, під дощем, впихаються до тролейбусів, і я їм, здається, заважаю. В кожному разі дивляться вони на мене непривітно, це вже точно. І ось коли я вже більш-менш вирішую, чого я хочу, з-за спини виникають дві постаті в дощовиках і погонах і забирають мене з собою, я спочатку вирішую застрибнути в порожній тролейбус, ну, але це був точно не мій маршрут і не мій день — мене схопили за руки і потягли через площу.

19.30

Схоже на казарму. І пахне, як у казармі, до речі, чим тут насправді пахне? тушонкою, у всіх казармах пахне тушонкою і дезертирами, довбане гарматне м'ясо, ось чим тут пахне. В скляній будці сидить вартовий із обрізаним калашом, читає порнуху і жере консерви, витягаючи їх із банки розкладною ложкою. Коли ми зайшли, він навіть не ворухнувся, що значить бойова виправка і залізні нерви. В коридорі

висить кілька великих ламп, щоправда світло не надто яскраве, але в мене вже півгодини течуть сльози, я майже нічого не бачу, тож лампи мене засліплюють, я навіть не можу розгледіти, що ж там за консерви жере вартовий. Він нас мовчки пропускає, і вони навіть не вітаються один з одним, чмошний народ — сержанти, чмошний і суворий, як фіни або лапландці. Вони мене просто ненавидять, я це відразу помітив, ще там — на кінцевій, ці їхні дощовики, ні — вони мене точно ненавидять, ублюдки фашистські, сидять тут, жеруть свою тушонку, я б зараз уже вдома був, якби не ці лапландці. З виду нормальні чуваки, можливо, на кілька років старші за мене, за інших обставин ми могли б стати друзями, ходили б на футбол, в кіно, я не знаю, що там ще роблять друзі, ну, але люди сильно псуються, варто їм лише обмотатись службовими портянками, можу лише уявити, що з ними далі буде, це ж так просто не закінчиться, вони ж самі мають такі речі розуміти, ці лапландці.

19.15

Так, пацан, — каже один із них, очевидно, старший, або нарваніший. — Або ти йдеш далі, або ми тебе зараз вб'ємо. Почекайте-почекайте, — кажу я, — ви не розумієте — у мене все гаразд, давайте я справді піду, але в інший бік, туди, куди я вже йшов. Куди ти йшов? — кричить старший, — ти зястряг в дверях, люди зайти не могли. Серйозно? — питаюсь. — Ну, мене, очевидно, підштовхнули. Хто тебе штовхав? — кричить той самий. — Ти просто під колеса кинувся, а потім у дверях застряг. Добре-добре, — кажу я, — давайте я піду туди і ще раз спробую, добре? І я справді намагаюсь звільнитись із їхніх обіймів, і вже тоді вони починають мене бити. А коли й це не допомагає, то просто дістають балончики і щедро поливають мене черемхою, самі при тому відвертаючись. Очевидно, цей запах їм не подобається.

22.30

І ти, блядь, ти — який ще вчора робив цілком божевільні речі в силу вродженого алкоголізму та веселої вдачі — ти раптом годен підтримати

будь-які репресії й каральні операції, ти валяєшся вдома, читаєш кримінальну хроніку і вболіваєш не за чесних у своєму божевіллі маніяків, а за генералів зі ставки і костоломів із особливих відділів, старий реакційний ублюдок, що забув терпкий запах ровд. Фашизм саме так і починається — вчорашні бійці невидимого фронту раптом перетворюються на жирну опору для антигуманних експериментів із дійсністю та свідомістю, ті, хто лише вчора повернулись із фронтів та окопів переможцями, вже за якісь десять-п'ятнадцять років раптом перетворюються на фашистських свиней, ось в чому найбільша таємниця цивілізації, суспільство зжирає саме себе, воно важчає і осідає під вагою силікону, яким саме себе й накачує.

19.45

— Так, — говорить один із фашистів, — викладай, що там у тебе в кишенях.

— Не можу, — кажу. — Спочатку наручники зніміть.

— Не вийобуйся.

— Ну хоча б тимчасово зніміть, я дістану, а ви потім знову їх одягнете.

— Ну да, ми їх знімемо — а ти знову тікати. Давай витягуй, а то по голові дістанеш.

— Ви не маєте права мене бита, — кажу я фашистам. — Я деканові зателефоную.

— Це ми зараз деканові зателефонуємо, — говорять фашиста.

— Ні, це мій декан, так що я йому зателефоную.

— Не пизди багато, — говорять вони.

Да, щось розмова не клеїться. Цікаво, де в них тут газова камера, я шей далі погано бачу. До того ж газ, накладений на випите мною, чинить якісь райдужні комбінації в РОЛОВІ.

— Зараз ми тебе сфотографуємо.

— Це ще для чого? — питаюсь я.

— На пам'ять, — сміються фашисти.

— А де у вас тут газова камера? — питаюсь я.

— Що? — не розуміють вони.

— Ну, камера, — кажу я. — З газом.

— Ага, — говорять вони. — І з душом. Зараз буде.

Зараз вони мене розстріляють, — думаю я. — Ублюдки фашистські. І тут до кімнати входить огрядний каштан, в сенсі не капітан корабля, років п'ятдесяти, з рештками совісті в очах і рештками бутерброді в на кітелі. Я зрозумів, що це мій шанс і вирішив за нього триматись, ну, не за кітель, звичайно.

23.00

Потім починається старість, ти просто порожній зсередини, в тобі просто нічого не лишається, тебе вичавили, видавили і все тут, і викинули, так що можеш тепер пишатись своїми протезами і медалями. Кому ти був потрібен, за великим рахунком, що ти робив протягом усього цього часу, чому тебе всі ненавидять і чому ти їм не можеш

відповісти навіть цим? Де твоя ненависть? Де твоя злість? Що з тобою сталось? На що тебе перетворила система? Як же так — ти ж непогано починав, ще тоді, в свої 16-17, ти ж був нормальною людиною, не зовсім кінченою і не цілком передбачуваною, що ж ти так облажався, як ти подивишся в очі янголам на кпп після того, як помреш у власному гівні, як ти їм в очі подивишся, що ти їм скажеш, вони ж тебе не зрозуміють, вони взагалі нікого не розуміють, нікого-нікого.

20.00

— Ким же ти будеш?

— Учителем.

— Який же з тебе буде вчитель? Ти ж п'яний увесь.

Так, потрібно якось звідси вибиратись, бо цей ублюдок мене точно розстріляє. Схоже, я помилився. На цих фашисте ніколи не можна покладатись, обов'язково здадуть.

— Скажіть, а як вас звати?

— Мене? Хм. Микола Іванович. Микола Іванович Плоскіх.

— Як?

— Плоскіх.

— Можна я вас буду просто Миколою Івановичем звати?

— Валяй.

— Миколо Івановичу...

— Ну?

— Ви розумієте, я взагалі не п'ю.

— Я бачу.

— Серйозно. Не п'ю. Взагалі.

— А що ж ти так нахуячився?

— Миколо Івановичу, ви розумієте... Це мій декан.

— Що декан?

— Ну, в нього день народження сьогодні, розумієте?

— Ага, і весь факультет бухав, да?

— Ну, ні, звичайно. Він просто попросив допомогти йому переїхати. В нову лабораторію.

— Яку лабораторію?

— Нову. Переїхати. Там, речі перевезти, апаратуру.

— Апаратуру?

— Ну да. Колби.

— Які колби?

— Ну, колби, такі, знаєте, — я намагаюсь пояснити йому, як виглядає колба, але сам не можу цього згадати.

— Ну й що?

— Ми хіміки.

— Я бачу.

— Серйозно. Знаєте, колби там різні. — (Що я до цих колб причепився?) — Миколо Івановичу...

— Ну?

— У вас же діти є?

— Є, — каже Микола Іванович, поправляючи свій фашистський кітель. — Син. Такий самий роз'їбай, як ти, — Микола Іванович, схоже, попускається. — Клей ось почав нюхати, зараза така. Я недавно поліз в тумбочку.

— Полізли в тумбочку? — не розумію я.

— Ну, в мене там МОЇ речі, розумієш? Поліз, значить, дивлюсь — клею немає, я до нього — ти що, кажу, охуйок — раніше цигарки МОЇ курив, тепер клей МІЙ нюхаєш?

— Ваш клей? — Я його ніяк не можу зрозуміти. Що він говорить?

— Я для ремонту купив, — ображається Микола Іванович. — Для ремонту, ясно? А тепер який ремонт, без клею-то?

— Да, — кажу я.

— А обригався чого?

— Не знаю, Миколо Івановичу, в мене це щось останнім часом із носом. Сплю погано, ві сні задихаюсь. Ригаю ось.

— Це в тебе гланди.

— Думаєте?

— Точно, гланди. Тобі їх потрібно вирізати.

— Вирізати?

— Ага.

— Ну да, — кажу я, — Як же я їх виріжу? Що ж тоді залишиться? Можливо, гланди, це взагалі найкраще, що в мені є.

— Ех, синок-синок. Що ж мені з тобою робити?

— Миколо Івановичу...

— Ну?

— Відпустіть мене. Я більше не буду.

— Та куди ж я тебе відпущу? Тебе ж такого через п'ять хвилин знову підберуть. Ці ж ось два підараса, які тебе притягли, і підберуть. Вони молоді, для них це як ворожий літак збити — можна нову зірочку на борту малювати. Так що сиди тут. Тут ти зараз в найбільшій безпеці. Так, зараз, де МОЇ ключі, пішли — я тебе залишу до ранку в камері.

— В газовій?

20.30

В камері темно, вздовж стін стоять дві лави, на одній валяється чувак у шкірянці, між лавами наглухо заґратоване вікно, Микола Іванович забирає мій пасок і шнурівки й залишає мене в темряві. Я відразу кидаюсь до вікна, не може бути, — думаю, — щоб звідси не можна було втекти, з будь-якої газової камери можна втекти, очевидно, що і з цієї теж. Що ти робиш? питається чувак, порипуючи в темряві шкірянкою, та ось, кажу, хочу якось вилізти звідси, ага, каже чувак, а ти підкоп зроби. А що, — кажу, — звідси ніяк вилізти? Ні, — каже він, — ніяк. Тільки підкоп. А ти звідки знаєш? — питаюсь. Я, — каже він, — ось у цій самій камері сидів ще три з половиною роки тому, коли мене взяли перший раз. Ух ти, — кажу, — так ти тут свій? Ти за базаром слідкуй, — каже чувак, — який я мінтовні свій? Ну, вибач, — кажу, — не хотів тебе образити. А за що тебе взяли? На кічі, — повчально каже чувак, і його шкірянка ображено рипить, — не питають за що, на кічі питають — по якій статті, поняв? Поняв, — кажу.

Так ми з ним до ранку і просиділи. Він розповідав про кічу, а я думав про своє. Лави пахли клопами.

18.06.93 (п'ятниця)

7.00

— Миколо Івановичу?

— Давай, синок — підіймайся. Підемо на виправні роботи.

— Бувай, — кажу я чувакові, але той у відповідь лише сонно поскрипує.

Значить, так, — Микола Іванович веде мене обдертими коридорами, виводить через бокові двері, я бачу, що ми потрапили в коридори паспортного столу, він теж знаходиться в одному приміщенні з ровд, тут ще зовсім нікого немає, жодних тобі відвідувачів, лише дві

прибиральниці миють коридор із двох боків і дивляться на мене осудливо, кожна по-своєму, звичайно, але осудливо, Ми кола Іванович відчиняє ще якісь двері і заводить мене до велико! кімнати, де стоїть старий холодильник і гасова плита, підлога залита вапном, схоже тут роблять ремонт, може, саме це і є газова камера, — думаю я, — а народ вони травлять, очевидно, за допомогою гасової плити.

— Значить, так, синок, — діловито каже Микола Іванович, — значить, так.

Зараз, — думаю, — він запропонує мені засунути голову в духовку і відкрутить крани.

— Я вирішив не телефонувати твоєму деканові. Нащо тобі ці неприємності, правильно?

— Правильно.

— Але щоб більше такого не було, ясно?

— Ясно.

— Значить, так, — каже Микола Іванович, — ось твій паспорт, ось твій пасок.

— А шнурівки?

— От, блядь, забув. Ну, все одно — вертатись. Значить, так, — він, схоже, сам не знає, що йому треба. — Бачиш лампочку?

— Бачу.

— Бона розбита — бачиш?

Я дивлюсь вгору. Справді — розбита.

— Бачу, — кажу.

— От, давай — викрути ЇЇ. А то я туди не вилізу. Роки МОЇ вже не ті.

— Викрутити? — перепитую.

— Викрути.

— І все?

— І все.

— І можна йти додому?

— Ну, ні, — каже Микола Іванович. — До вечора пересидиш, щоби ніхто нічого, а там — пиздуй, куди хочеш.

— До вечора?

— До вечора, — каже Микола Іванович. — Давай, лізь.

Він підставляє мені роздовбану розкладну драбину, залиту вапном і фарбою, і відступає вбік. Схоже, боїться, аби я на нього не впав. Я нерішуче тупцяюсь, але вирі-шую лізти, все-таки цей Микола Іванович не такий уже й гівнюк, гівнюк, звичайно, але не такий уже, паспорт мені принаймні віддав, хоча шнурівки й заникав. Я лізу нагору і розглядаю зблизька лампочку, вона не просто розбита, це якась упосліджена лампочка, теж вся у вапні й фарбі, вже не знаю, хто в них тут ремонтом займається, але до електрики він, схоже, ставиться з ненавистю.

— Ну, що там? — питається знизу Микола Іванович.

— Порядок, — кажу.

— Який порядок? — кричить Микола Іванович. — Ти давай, підарас малий, викручуй п. Мені тут немає коли з тобою тріпатись.

І тут десь у глибині приміщення, за стіною, лунає постріл, потім ще, потім черга з калаша, справжня тобі перестрілка, я ледь не валюся зі своєї драбини, ну, думаю, да, Микола Іванович теж, очевидно, стрьомається, вихоплює Макарова і зникає в глибинах паспортного столу. А я лишаюсь на розкладній драбині. Постріли затихли. Що ж це таке? — думаю я, пробую далі відкрутити лампочку, і раптом мене б'є струмом, я знову ледь не валюся на підлогу, їбав я ваше ровд, — кажу, — із паспортним столом включно, спускаюсь з драбини і виходжу з кімнати. Ліворуч починається свіжовимитий коридор, праворуч якісь двері. Я повертаю ручку. Двері відчиняються. За ними знаходиться подвір'я паспортного столу, біля дверей стоїть біла волжана, і все, більш нікого, жодних відвідувачів, жодних паспортисток, жодних вишок із кулеметниками й колючим дротом. Я виходжу і стаю біля дверей. В принцип!, — думаю, — вони можуть стріляти і без попередження. За дверима знову лунає постріл. Я иду до воріт, відчиняю хвіртку і ‘іпу додому.

8.30

На кінцевій 38-го стоїть Вася Комуніст, стоїть біля кіосків і притримує руками джинси. Привіт, кажу, що з гобою? Та, — каже Вася, від потягу відстав. Де твої шнуровки? А, — кажу, — загубив. Ясно, — каже Вася, — вип'ємо? Ага, — кажу, — тільки я без бабок. Микола Іванович все забрав. Який Микола Іванович? — питається Вася. Плоскіх, — кажу. Який-який? Плоскіх. Ясно, — каже Вася, — ну пішли, у мене є. Чим від тебе пахне? — питається він знову. — Невже коньяком? Клопами, — кажу. Якими клопами? Довго розповідати, — кажу. Ясно, — каже Вася.

Як твій бізнес? — питаюсь я, вже коли ми взяли. А, — каже Вася, — ніяк. Вирішив підв'язати. Що так? — питаюсь. Та ти розумієш, — каже Вася, — в цій країні чесно займатись бізнесом неможливо. Ще й бакс блядський скаче. Ясно, — кажу.

8.47

Вдома ми знаходимо нашого друга Собаку Павлова. Привіт, каже Собака, мов так і треба, — ви що — побухати принесли? Побухати, Собака, — каже Вася, — побухати. А що саме? — принюхається він, — невже коньяк? Хуяк, — кажу я йому, — а ти де був? На футболі, — каже Собака, — вчора цілий вечір там протовклись, і хоч би яка радість. Ну, і ми вже нікуди не виходимо, все-таки давно не бачились, є про що поговорити, що вже там.

— Собака, — питаюсь я, — а як хоч зіграли?

— Хто зіграв? — не розуміє Собака.

Частина перша

ЧИЄЇ СМЕРТІ ТИ ХОЧЕШ НАСАМПЕРЕД

9.15

Ця лірична історія починається з того, що перед нашими дверима з'являється чувак в синьому плащі, з пластиковим кейсом, і довго крутить в руках папірець, дивиться, чи вірна адреса, чи туди він потрапив, чи ніхто його не намахав, коротше — понурий, зневірений чувак, ще кейс цей, взагалі — не знаю, де такі люди беруться, і куди потім їх списують. Нарешті, він зважується, стукає в двері, заходить і бачить всіх нас — мене, Васю Комуніста і нашого друга-Собаку, від нас пахне ранковим бухлом і вечірньою блювотою, ранок трудового дня, одним словом, чувак знову починає крутити в руках папірець, ти хто? —

питає Собака, він найбільше з нас трьох лякається, оскільки після вчорашнього прощання слов'янки, себто після того, як він рибиною вислизнув із неумілих рук Вови й Володі, саме на його короткострижену голову мали би посипатись неприємності, ось він і думає, раптом це за ним, хтось із редакції, скажімо кіллер, хто їх знає, хто там у цих підарасів у штаті є, газета багата, могли в принципі винайняти за погодинним тарифом найманого вбивцю із колишніх інтелігентів, скажімо, він там ще вчора працював інженером в інституті, а тут дефолт і безробіття і велика країна розвалилась на шматки, ось він і пішов у кіллери грачувати, Собаку стрьомає, це вже точно, і в кімнаті западає мовчанка.

— Мене звати Роберт. Дядя Роберт, — каже чувак, ховаючи нарешті папірець. — А де Саша?

— Яка Саша? — питаюсь я. Може я щось пропустив і в нас тут встигла завестись якась Саша. Тоді це наш спільний кіллер.

— Ну, Саша, він же з вами має жити. Це ж, — говорить він, знову дістає свій папірець і починає його нервово крутити.

Він? — думаю я, — вона що — гермафродит, ця Саша?

— Ну, Саша, — благально, говорить дядя Роберт. — Він же цю адресу вдома лишив, сказав, що тут живе. І про вас розповідав, ну, описував вас, я вас отакими й уявляв собі, — говорить він і дружньо посміхається.

Такими? — думаю я. — Це якими ж? Обриганими?

— А, — першим здогадується Собака. — Це він про Карбюратора говорить, про Сашу.

— А, ну точно, — всі якось раптом попускаються, виявляється, що ніякої Саші тут все-таки не було, а це вже добре. І цей йобаний дядя

Роберт, схоже, таки не кіллер, хоча й чогось хорошого сказати про нього теж не можна. Він нам і далі дружньо посміхається, Собака теж починає виявляти до нього інтерес, власне не так до нього, як до його пластикового кейсу, очевидно, — думає Собака, — якщо цей йобаний дядя Роберт приїхав до Карбюратора, — так він думає, — то, мабуть, він привіз йому щось смачне і поживне, не колінвали ж він йому привіз, мабуть, усе-таки щось смачне і поживне, там, — думає Собака, — одеколони або марихуану, зранку краще все-таки одеколони, тільки не колінвали, коротше, ми всі зараз не надто добре розуміємо, хто це такий і про що він з нами говорить. А він говорить:

— Так це ви — друзі Саші?

— Ми, — говорить Собака, не зводячи із кейсу похмільних очей. — Ми друзі.

— А що це ви туг, — питається дядя Роберт, намагаючись ввійти до нас у довіру, — коньяк зранку п'єте?

Мені він після цього чомусь відразу перестав подобатись. Стоїть якийсь притирок з кейсом, пиздить тут.

— Та це вони, — показує Собака на нас. — Ви проходьте, сідайте. Може, чаю?

Чай Собака востаннє пив років два тому, ще в школі. А тут, бач, розбалакався.

— А де Саша? — стурбовано питає чувак.

І тут усі справді думають — а де Саша? якось так сталось, що в останні кілька днів про нього всі забули, я так точно, якось так трапилось, що в кожного своя запара, свої проблеми, ну, знаєте, як це

буває — закручуєшся по справах, а потім раптом виявляється, що не знаєш навіть, де твої друзі позникали.

— Може, на заняттях, — говорю невпевнено.

— Ні, я там вже був, — каже дядя Роберт. — Мені сказали, що у вас занять вже тиждень як немає.

— Серйозно? — питаюсь.

— Так. Порадили тут пошукати, у вас.

— Ну, це правильно, — говорить Вася, щоб якось його заспокоїти. — Правильно. Де ж його ще шукати.

— Собака, — питаюсь я, — а на футболі його з вами не було?

— Ні, — каже Собака. — Хоча, в принципі, — він звертається безпосередньо до дяді Роберта, — я там свідомість втратив, тож добре не пам'ятаю, може, й був.

— А що трапилось? — питаюсь я.

— В Саші біда, — каже дядя Роберт і сідає при вході на свій кейс. Я ще думаю, що він насправді в нього порожній і він його замість стільчика носить.

— Що за біда? — питаюсь.

— З батьком.

— Так у нього ж немає батька, — кажу я. — У нього ж вітчим.

— Він йому був як батько, — каже дядя Роберт.

— Та ну, — раптом говорить Собака, — батько і вітчим — це зовсім різні речі. Хоча, — додає, — в принципі один хуй.

— Почекай, — кажу я Собаці. — А чому — був?

— Він загинув, — каже дядя Роберт. — Позавчора.

— Як загинув?

— Застрелився.

— Як?

— В нього рушниця була.

Про рушницю Карбюратор розповідав. Він загалом про своїх батьків говорити не любив, але щось десь все-таки розповідав, там у нього все якось поморочено виходило, батько його їх покинув, коли він ще зовсім малий був, потім з'явився цей чувак, з рушницею, Карбюратор говорив, що він просто кінчений, що він постійно бухає, ходить і відстрілює навколо їхнього будинку все живе, час від часу його забирають, але потім відпускають на волю, разом із рушницею, якийсь у них там зовсім дикий Захід виходив, як послухати Карбюратора. Ще він розповідав, що в його вітчима не було однієї ноги, не від народження, звичайно, не те, щоби він був якимось патолопчним виродком, йому п просто одного разу відрізали, це ще був совок, але для вітчима вже почалася його персональна громадянська війна, з якої він і повернувся на протезі. Цю історію Карбюратор розповідати любив, він смакував деталі, зображав усе це в ролях, одне слово — історія йому подобалась. Як я вже сказав, вітчим весь час тягав за собою рушницю, гарну колекційну, якщо вірити Карбюраторові, рушницю, їх там ніби як була ціла компанія безумних мисливців за скальпами, ліцензій у половини з них не було, але хтось із

них працював в районній прокуратурі, тож вони могли хоч на панцерниках ганяти, жодне даі їх би не спинило, полювали вони цілий рік, на сезони не зважали, просто набухувались, брали мінтовський бобік і гнали в степ, в бік російського кордону, а оскільки, повторюся, совок ще тримався своє! купи, то кордону жодного й не було, вони просто гнали, наскільки їм вистачало бензину, а потім, заглохнувши десь посерел ярових чи там озимих, як могли добирались додому, замість трофеїв тягнучи на плечах один одного. Мені ця історія теж подобалась, я не розумів у принципі Карбюратора, в тебе, казав я йому, такий прикольний вітчим-їбанат, що ги на нього женеш, краще б з'їздив із ним, привіз би шкіру якого-небудь мамонта, я собі міг уявити таку поїздку, це вони так могли гнати в принципі до самого Каспію, як червоношкірі в преріях, вибиваючи по дорозі всю навко-лишню фауну, а вже виїхавши до Каспію, набити там цілу гору верблюдів, чи хто там на тому Каспії водиться, і назад, прикольно; але Карбюратор таких речей не любив, а може — любив, лише не подавав виду. І ось одного разу, під час чергового забуху, їхня п'яна компанія виїхала в поля, і десь там вони заглохли, тож мусили стати на ніч. А вранці на них наткнулись комбайни, оскільки були жнива, не сезон, знову ж таки, і застряли вони десь просто в покосах. Комбайни їхали, розтягнувшись на пару сотень метрів, і раптом перед ними з'явились червоношкірі, вірніше — червонопикі чуваки з рушницями. Принаймні я собі це саме так уявляю. Ближчий комбайн, який ішов просто на них почав звертати і тут йому забилась косарка, тож комбайн зупинився, звідти виліз чувак, і боязко обзиваючи мисливців, почав лізти ногою просто в пашеку свого сатанинського агрегату, намагаючись пробити тромб, що виник; Карбюратор нам потім на схемі показував, на схемі, принаймні, це виглядало страшно, я вже не говорю про техніку безпеки. Ну, але хто ж заради цього буде глушити комбайн, все-таки битва за врожай, всяка така фігня, що тут говорити. І ось мисливці, котрі ще й далі відчували себе на полюванні, раптом вирішили допомогти комбайнерові, не .знаю, може, в них там совість озвалася, хоча навряд, мабуть, їм просто було по приколу впоратись із таким монстром, як сільськогосподарський комбайн "Нива"; "Нива", "Нива", — кричав Карбюратор, йому у всій цій історії, очевидно, подобалась велика кількість техніки, і цей його

кумарний вітчим теж поліз своєю ногою і навіть пробив тромб, і косилка закрутила своїми металевими зубами, заковтуючи в свою пащеку чергову порцію народного врожаю, з правою ногою вітчима включно, чувака встигли висмикнути назад, але вже без ноги, хоча могло бути значно гірше. А так просто відкусило по яйця, у всякому разі, так говорив Карбюратор. Я собі намагався уявити, що було потім — добре, думав я, він вже був без ноги, його, скоріш за все, повезли до лікарні, хоча, як вони звідти вибирались? На комбайнах чи шо? Ну, але добре. А нога? Це ж добре сільськогосподарське нутро комбайну, як я його собі уявляв, вже було набите кількома сотнями кілограмів золотистого зерна, перемішаного з хряшами і жилами вітчима, плюс неорганічні речовини, нутам, військовий черевик, хебешна холоша, коротше — купа сировини, цікаво, що хлібороби з усім цим добром робили, сто пудів же не висипали, мабуть же, здали держав!, це вже точно, знаю я цих підлих хліборобів, вони б і гівно власне здавали, якби його хтось приймав, і я собі далі уявляв цю випічку і цей хліб, коротше, криваві фантазії простого хлопая, знаєте, як воно буває. І ось чувак далі жив собі, тепер вже з однією ногою, але йому, як я зрозумів, було цілком достатньо, принаймні він і далі бухав і відстрілював усе, що рухалось, просто монстр якийсь.

— Як можна застрелитись із рушниці? — подає голос Собака. — Там же ствол довгий, на себе не спрямуєш.

— Ну, а якщо рикошет? — питається Вася.

— Ну да, — кажу, — він що — спочатку стріляв, а потім кидався ловити кулю, чи що?

— Ні, — каже дядя Роберт. — Він ногою на курок натиснув.

— У нього ж однієї ноги не було, правда? — питаюсь.

— Так, правої, — каже дядя. — Він лівою натиснув.

— Він що — лівша? — питає Собака.

— Собака, — закликаемо ми його до совісті.

— Уявляєте? — каже дядя Роберт. — Иого знайшли, так спочатку навіть впізнати не могли — йому ж півголови знесло. За шкарпеткою упізнали.

— У вас там, мабуть, багато одноногих мисливців? — питаюсь я, але дядя Роберт навіть не ображається.

— Так де він тепер? — питається Вася.

— В морзі. Післязавтра похорон.

— Шслязавтра?

— Так, по обіді. Вони йому спробують ще черепушку зібрати, розумієте?

— А якщо не зберуть? — кажу.

— Не знаю, спалять, мабуть. Потрібно Сашу знайти, щоб він приїхав. Я вже на заняттях був, але вони сказали, щоби я тут шукав.

— Тут його немає, — каже Вася.

— А де він може бути? — питається дядя Роберт.

— Ну, залишайтесь, — кажу я, — почекайте.

— Не можу. Мене вдома чекають. Сестрі треба з похороном допомогти, потім в морг зЪдити, вони ж йому голову спробують зібрати, треба, щоб схоже було.

— В них що, — питається Вася, — багато варіантів?

— Слухайте, хлопці, — дядя Роберт встає з кейсу і підходить до мене, — знайдіть його. Сестра дуже просила, щоб він був. Вони там не дуже ладили, але ж його вже немає, розумієте? Це ж таке. А час у вас ще є, до післязавтра. Знайдіть. Я вам ось тут привіз. — Він відкриває кейс і дістає звідти три пляшки коньяку.

— Не треба, — кажу я.

— Так, справді — не треба, — говорить Собака і забирає коньяк.

— Знайдіть його, — говорить дядя Роберт і якось зігнувшись і навіть не сказавши до побачення виходить у кори дор. Не знаю, може, він любив покійного, хто їх розбере, цих червоношкірих.

Дядя Роберт, — кажу я, — дядя Роберт. Яке дивне ім'я — Роберт. Схоже на назву якогось журналу для геїв.

11.15

— Ну, що скажеш?

— Не знаю. Стрьомно.

— Що стрьомно?

— Ну, цей дядя Роберт. Кіллер якийсь.

— По-моєму, він підар.

— Думаєш?

— Точно підар. Ти бачив його кейс?

— Да...

— Що робити будемо?

— Не знаю.

— Може, пошукаємо Карбюратора?

— Де ти його знайдеш? На заняттях його немає. Я не знаю, де він ще буває.

— А в нього, крім нас, знайомі е?

— Поняття не маю.

— Да...

— Ще дядя цей. Підар.

— Точно.

— Карбюратор розстроїться.

— Думаєш?

— Точно розстроїться. Все-таки батько.

— Вітчим.

— Один хуй.

— Карбюратор його не любив.

— Ну, все одно — сім'я. Такі речі, знаєш, вони насправді вставляють.

— Та нічого вони не вставляють, — кажу. я. — Я, звісно, нічого проти не маю — там сім'я, батьки, все нормально, я до цього нормально ставлюсь. Просто це насправді не так вже й важливо, як здається, це така фішка, що всі лише говорять — сім'я, сім'я, а насправді всім по хую, збираються лише на похоронах і поминках, і все. Розумієш?

— Ну, ні, — каже Вася. — Я не згоден. Я своїх батьків люблю.

— Ти їх коли востаннє бачив?

— Яка різниця? — говорить Вася. — Мені їх не треба бачити, щоб любити.

— Слухай, — раптом каже йому Собака, — а ти можеш уявити себе на похороні у своїх батьків?

— Ти що — йобнувся? — ображається Вася. — Що ти несеш?

— Та так, — каже Собака, — нічого. А ось мене на похорон, мабуть, і не запросять, ну, в сенсі, якщо вони навернуться.

— А як ти собі це уявляєш? — питаюсь я. — Тобі що — потрібно святкову телеграму присилати: "Дорогий Собако Павлов, приїжджай — двома євреями стало менше!"?

— Ну, я не про це.

— А про що?

— Не знаю, просто я думаю, якщо з ними щось трапиться, все одно звалять на мене, вони звикли все валити на мене.

— Просто ти антисеміт, — кажу я.

— Все одно, — каже Вася, — тут ти проганяєш. По-своєму це прикольно.

— Що, — кажу, — поминки?

— Ні, ну там батьки, сім'я. Я ось розгребу тут все і обов'язково звалю додому. У мене мама в Черкасах.

— Розумієш, — кажу я йому, — я насправді нічого не маю проти. Сім'я так сім'я, мама так мама. Розумієш, ми колись із братом, ще коли я в школу ходив, обчистили один палац культури, невеликий такий. Винесли апаратуру.

— Для чого?

— Не знаю, просто — перло нас, вирішили щось обчистити. Витягли кілька підсилювачів, примочки там різні, навіть частину барабанної установки, прикинь.

— Ну, і що ви з ними робили?

— Продали. В інший палац культури. Там навіть не питали звідки це в нас, лохи. Ми в принципі дешево продали, тож питати було без понту. Продали. А потім пішли в магазин і накупили дисків.

— Дисків?

— Так. Купу вінілу, ще чувак, ну, котрий все це продавав, мав під прилавком фірмовий "Депеш Мод", прикинь, у них тоді щойно вийшов подвійний лайфовий альбом. "101" називається. Ну, ми і викинули на нього купу бабок.

— Серйозно?

— Ну. А найприкольніше знаєш що?

— Що?

— Це було взагалі єдине, що ми з братом купили РАЗОМ.

11.35

Срань, що робити, я б його і не шукав. Для чого це йому потрібно, і покійному — для чого це потрібно, він йому і живому не сильно потрібен був, а тепер — так і взагалі, він тепер десь по дорозі в свою Валгалу, дибає крізь космічний морок на своїй єдиній нозі і лише янголи, стоячи вздовж дороги, салютують йому, беручи під козирок і оголюючи обірвані в боях верхні кінцівки, покійний, безперечно, має потрапити в рай для інвалідів, має ж там бути якесь розділення, не запускають же їх усіх через одні ворота, хоча — звідки мені знати. Справді, звідки мені знати, може якраз худі й цибаті янголи в есесівських шоломах зі шмайсерами напереваги збирають і здорових, й інвалідів перед величезною осяйною брамою, на якій шрифтом Родченка написано "Робота робить вільною", збирають всіх докупи, хто намагається втекти — того просто пристрелюють і відтягують в сусідні хмари, нарешті виходить святий Петро, такий собі Буратіно із великим золотим ключем, відчиняє браму і янголи починають заганяти туди масовку, заштовхують їх і вже там, у внутрішньому дворику довбаного раю, ділять на колони і ведуть різними

дорогами, кожна з яких, проте, неодмінно закінчується великою газовою камерою.

Тож чувак має ще дві доби часу, аби дійти до своєї кінцевої і стати навіки в депо, здавши зброю янголам і отримавши від них великий залізний хрест за героїзм на східному фронті. Те, що він добровільно вивалив своє мізковиння на кухонну підлогу, ні про що не свідчить — бувають в житті такі моменти, коли найвищою чеснотою і найбільшим моральним вчинком е звільнити оточуючих від своєї присутності, такі речі розуміти треба.

Щоправда є один район, якраз за новим цирком, від ріки і до самої залізниці, квадратні кілометри непролазного приватного сектору, відразу за яким починаються заводи, так би мовити — старі фабричні передмістя, влітку там взагалі на вулицях нікого не зустрінеш, де вони всі діваються я не знаю, але можна годинами лазити по піску й щебеню і нікого не зустріти, я вже мовчу, що там робиться взимку. Я до чого веду — там живе наш друг Чапай, він мешкає в майстерні при заводі, який виготовляє спорядження для шахтарів, у сенсі не відбійні молотки, а там різні лампи, ліхтарі, ну й так далі — що там може знадобитись шахтарям під настрій, Чапай говорить, що його дід будував цей завод, тож у них це ніби як традиція така сімейна, тато Чапая збухався кілька років тому і лікувався десь на дурці, Чапай час від часу їздив до нього, провідував, привозив свіжу білизну і пресу, передавав привіти від бригадира, такі ось речі, вони жили в одному з бараків якраз над річкою, але бараки почали зносити, а оскільки Чапай-тато ще у вісімдесятих пропив усі документи включно з накладними на дідусеві георгіївські хрести й ордени трудового червоного прапора, то переселяти їх ніхто нікуди, звісно, не збирався, Чапай-джуніор, як син полку, пішов до директора тоді ще нормального радянського заводу і попросився взяти його в цех, типу по батьківській лінії, династія там і так далі, Чапай на такі речі вівся, думаю, він уже і в дурці встиг собі місце забронювати, в одній палаті з татом, така б вийшла палата передовика виробництва, до них би приходили на екскурсії піонерські дружини, слухали б їхні депресивно-маніакальні спогади і лишали б їм на тумбочках пакунки з

помаранчами, печивом і денатуратом. Представники сильних професій мають помирати красиво, це лише різна інтелігентська шлоїбень може захлинатись у помиях і мучитись від геморою, а справжні чоловіки, котрі стискають у своїх правицях, що там вони стискають у своїх правицях, ось, котрі стискають у правицях важелі від основних механізмів цього життя — вони мають згорати на виробництві, героїчно падати на гарячі долівки ливарних цехів, обриваючи власний робочий стаж, помирати від білої гарячки і перепою, від різного там побутового травматизму, якщо білу гарячку можна вважати побутовим травматизмом.

Знову ж таки, до чого я все це говорю? Директор погодився взяти його на роботу, вони щось там виправили в його документах, оскільки Чапай школу ще не закінчив і робити цього не збирався, директор просто забрав його в цех і все. Дозволив йому жити в одній із майстерень, власне в каптьорці, на промаслених робах, і сказав ні про що не турбуватись. Директор у них, типу, теж був з династії, якщо можна собі уявити династію червоних директорів, хоча — чому б і ні. Завод на той час почав здавати позиції на ринку виробництва шахтарських аксесуарів, чи як це назвати, ну, себто там і ринку як такого не було, вони вважались єдиним профільним підприємством у республіці, завод розвалювався, як і все в країні, що можна було вкрасти — директор вкрав, що не можна було — зіпсував, коротше діяв за старими інструкціями з цивільної оборони і передбачаючи наступ підступного, хоч і невидимого, ворога, станки, водогін і радіорубку про всяк випадок підірвав, не в прямому сенсі, звісно, щось там і далі працювало, кілька майстерень плюс автопарк якось і далі крутились, проте загальний ентузіазм зник, і робітники розповзлись по приватному сектору. А Чапай з директором залишились. Згодом директор попустився і вирішив реанімувати бодай частково своє ексклюзивне дітище, очевидно, привиди померлих червоних директорів прилгали до нього ночами і розмахували перед очима шахтарськими лампами, не даючи старому спати, тож він знову почав робити бізнес, знайшов якихось інвесторів, щось вони там таки запустили на ринок по новій, і хоч більшість заводської території й далі лежала в гівні та руїні, загальне враження було таке, що завод працює. І власне, я все це

говорю до того, що Чапай і далі жив у своїй майстерні, відбив собі дві кімнатки, працював автослюсарем, шабашив наліво й направо, директор його навіть любив, ну, в сенсі як спеціаліста. Ще Чапай, оскільки часу в нього було більш ніж достатньо, водився з панками на районі і мав справжній самогонний апарат, котрий він змонтував за схемами з уламків якоїсь оборонки, зібраної ним по цехах і майстернях, навіть знак якості до нього прикрутив, вся ця диявольська машина сяяла нікелем, міддю і засекреченим авіаційним дюралюмінієм, директор не мав нічого проти, хай, говорив він, хай займається, якщо воно душа лежить до техніки, він, здається, не зовсім розумів, що саме там переганяє по колбах Чапай, але блиск нікелевих змійовиків його заспокоював, тим більше, що за електрику Чапай платив сам, тут головне вміти рахувати трудову копійку, там профспілки, самоокупність, державні дотації, ніколи цієї хуйні не розумів. І ось, чому я про це говорю — десь через панків, котрі купували в Чапая свої наркомівські сто грамів, з ним познайомився Саша Карбюратор, Саша не був панком, більше того — він панків не любив, він любив техніку, ну, я говорив уже, здається, про це, і там якось дивно вийшло — хто кого з ким познайомив, у кого там була двоюрідна сестра, хто з ким переспав і кому потім за це зламали два ребра, але так вийшло, що вони познайомились — Саша і Чапай, і Саша і и коли заходив до Чапая в майстерню, диви вся на блискучі й запітнілі від перегонки труби змійовика, розбирав разом із Чапаєм схеми станків, пив із літрової кружки ще не настояну брагу, ну, одне слово — це було його, в сенсі не брага, а ось все це — станки, змійовики, важка і машинна промисловість, Карбюратору цього не вистачало, а в Чапая цього гівна був цілий завод плюс околиці. Тому, якщо нашого Карбюратора і можна десь зараз знайти, то хіба що там — в заводських майстернях, ось що я думаю і викладаю все це своїм друзям, так, справді, не так вже й багато місць, де нашого брата можуть пустити, ось Карбюратор одне таке місце точно мав, і ми повільно збираємось і вже виходимо і раптом вже на виході натрапляємо на Какао, Какао стоїть перед під'їздом, весь якийсь обм'яклий і запухлий, бачить нас, о, — говорить, — привіт, ви куди? ми — говорить Вася, — по справах, тож вали спати. Можна я з вами? — питається Какао, витираючи піт рукавом піджака, мудак товстий, давай-давай, — каже різко Вася, — спати, я не

хочу спати, — проситься й далі Какао, — візьміть мене з собою, пішов на хуй, — нервує Вася, — тебе нам тільки не вистачає. Ну, а куди ви хоч? — жалісно питає Какао, Какао, — говорить йому Вася, — у нас справи, бачиш? ми Карбюратора шукаємо, Карбюратора? справді? так послухайте, — кричить Какао, все, — відрізає Вася, — спати, ну друзі, — розгублено говорить Какао, я ж можу вам..., вали давай, на добраніч, і ми йдемо, а він лишається, придурок товстий.

12.00

Зелень, яка налипає, вологий папір, червоні будинки, ми якось так не зовсім вдало виїхали, пропхались майже через півміста, заїхали на площу, так ніби хочемо знайти нашого друга десь на вулиці, врешті нас виштовхують із тролейбусу контролери, і ми йдемо далі пішки, переходимо площу, йдемо, розглядаємо афіші, розглядаємо рекламу, більше й розглядати немає чого, Собака тягне наплечник із бухлом, біля булочної товчеться хіпота кінчена, зповзлися, як щури на свіже повітря, стоять, п'ють собі щось, з ними поруч якісь відомі обличчя, стоїть Саша Чернецький, ще хтось в шкірянці з орденами і медалями, Сашу ми знаємо, ми навіть ходили із Собакою пару тижнів тому на його концерт в дк біля стадіону, нас там заламала охорона — хтось поруч із нами кинув у зал петарду, вони подумали що це ми, ледве відмазались, навколо Саші стоїть хіпота кінчена, гарний ранок гарного дня.

— Неформалів потрібно розстрілювати, — каже Вася.

— Троцький сказав? — питаюсь.

— При чому тут Троцький. Дивись — стоять, суки.

— Ну й що?

— Не люблю, — каже Вася і далі йде мовчки.

За півгодини ми переходимо через міст, знаходимо заводський паркан і через діру в ньому пролазимо на подвір'я.

12.30

В Чапая ми були кілька разів, він спеціально для друзів помітив свою майстерню, бо їх там кілька стоїть майже подібних — напіврозвалених ще з часів першої російської революції 1905 року сірих будівель. На Чапаєвій зеленою фарбою написано "соціалізм" і домальовано дещо рахітичну зірку, схожу на медузу, ну, мається на увазі кольором, Чапай, у принципі, типу Васі, теж знається на діалектиці, вони поважають один одного, це ми із Собакою тут чужі — я не люблю Маркса просто так, ну, а Собака має до старого свої претензії, тут усе зрозуміло.

Чапай нас одразу впізнає, привіт, — каже, — заходьте, пропускає нас в каптьорку, висовує голову назовні, сторожко озирається навсібіч і зачиняє за собою двері. Ми проходимо всередину. Чапай, як і водиться серед пролетарів, на побут кладе, кімната в нього майже порожня, посередині стоїть згадуваний вже мною апарат і тривож-но гуде, під апаратом валяється пару колб, я, нарешті, згадую, які вони на вигляд, на підвіконні лежать книги, я беру одну — п'ятнадцятий том чогось, чого саме я розібрати не можу, але явно щось партійне, зі штемпелем заводскої бібліотеки, серйозний пацан цей Чапай, він старший за нас на пару років, йому вже за двадшпъ, до того ж трудовий стаж — це вам не просто так, він проходить за нами в кімнату, сідайте, — каже, в кімнаті кілька табуретів, яксправи, — питається? нормально, — каже Вася, — ось Карбюратора шукаємо, давно його бачив? давно, — каже Чапай, сідає на табурет, закидає ногу на ногу і закурює біломор.

Чапай худий і зосереджений, на нас він уваги майже не звертає, сидить собі, нога на ногу, читає якусь партійну пропаганду, на ньому стара майка, кеди і спортивні штани, до того ж, він носить окуляри, серед наших знайомих не так і багато людей, які носять окуляри, хоча, може, це він для понту, не знаю.

— А де він може бути, не знаєш? — питаюсь я.

— Не знаю.

— Він тобі нічого не казав?

— Не казав.

— Хуйово, — кажу я. — В нього батько загинув.

— Вітчим, — поправляв мене Собака.

Чапай мовчить.

— А він у тебе речей своїх не забував? — питаюсь я далі.

— Не забував.

Так можна говорити без кінця, він мантрами якимись говорить, начитався Енгельса і не сприймає нормальної інформації, ці нові комуністи, у них свій поморочений дзен, так ось просто і не в'їдеш, а в'їдеш — не виїдеш, будеш пробуксовувати в глибокій розйобаній колії марксизму-ленінізму, не розуміючи, що до чого.

— Щось читаєш? — раптом питає в нього Вася.

— Та так, — відповідає Чапай. — Підкинули тут пару книг. Перечитую.

— Угу, — каже Вася, все-таки вони однодумці, ми тут на машем ось не заважати.

— Можна ми його в тебе почекаємо?

— Можна.

— У нас бухло є.

— У мене теж, — показує Чапай на свій апарат. — Тільки я не п'ю.

— Що так?

— Трипер.

— Справді? — Я кладу книгу назад на підвіконня. — Де ж це ти?

— Да прямо тут, на заводі, — спокійно відказує Чапай.

— На заводі?

— Ага.

— Що — прямо в цеху?

— Ага.

— У вас же тут одні мужики.

— Ну.

— Хто ж це тебе? — питаюсь. — Себто, вибач — кого це ти?

— Що — кого? — не розуміє Чапай.

— Ну, — говорю, — ти знаєш від кого це в тебе?

— А, — каже Чапай, — ні від кого. У мене побутовий трипер.

— Як побутовий?

— Так. Побутовий. Я ж не трахаюся взагалі. Просто секонд вантажили, ось і підхопив.

— Ясно, — кажу. — Ви, марксисти, просто як янголи — не трахаєтесь, не п'єте.

— Секонд вантажите, — додає Собака.

— Слухайте, — говорить Чапай, очевидно щоб перевести тему, — а у вас бабки є?

— А що? — насторожується Вася.

— Можемо з'їздити до ромів, взяти драпу. Посидимо, почекаємо вашого Карбюратора. А то так без пантів сидіти, я ж не п'ю.

— Ну, — каже Вася, — можна і з'їздити. Думаєш, він з'явиться?

— Хто його знає, — каже Чапай. — Може, з'явиться, може, ні. Вам, до речі, шмотки не потрібні? Там джинси, кросівки. Правда із секонду...

14.00

За таксівку погоджується башляти Вася, він, схоже, вкінець обламався робити бізнес на водярі, не такий він, очевидно, чоловік, не може робити гроші на святому, тому ми виходимо за Чапаєм — Чапай, Вася і я, Собаку лишаємо біля апарату, типу підтримувати вогнище, щоби він вартував і час від часу підставляв під змійовик нову колбу, Чапай показав йому як, але строго наказав із колби не пити, мовляв,

негігієнічно, ти б мовчав уже, — каже йому Собака, — трипероносець хрінів, вони заводяться, але ми їх розтагуємо, вірніше ми витягуємо Чапая на вулицю, а там він і сам попускається — бо ж трипер в нього й справді е, що тут заперечиш. В принципі в цьому районі таксі не водяться, тут водяться екскаватори, та й то рідко, тому ми пиздячимо аж до цирку, біля цирку порожньо, крізь сірі плити проростає трава, гарне літо задається, ще б Карбюратора на поминки відправити — взагалі було б здорово, Чапай ловить машину, водії стрьомаються його синіх спортивних штанів, ніхто не зупиняється, врешті він таки спиняє щось там, і ми впихаємось всередину і їдемо до ромів, об'їжджаючи райдужні калюжі.

14.40

Роми живуть на іншому кінці міста, за іншою річкою, в них там ціле поселення, харківські роми по-своєму втілили в життя давню ромську мрію про священний ромський мегаполіс, вони не стали особливо задрочуватись і там, не знаю — воювати за незалежність, відбивати території, правити кордони, просто заселились масово, але разом з тим компактно, понад річкою, окопались як могли і фактично розчинились у ворожій східній столиці, таке примарне Місто Сонця в них вийшло, місто в місті, можна сказати, через їхній район пролягали цивільні трамвайні маршрута і навіть поруч тяглась гілка метро, але насправді, крім ромів, у цьому районі майже ніхто не жив, тож якщо ти сюди потрапляв (хоча чого б ти сюди потрапляв) і не знав, де ти знаходишся, ти міг би лише дивуватись із такої кількості ромів на вулицях, себто не те, щоби їх на вулицях справді було дуже багато, просто там, крім них, на вулицях немає нікого, тож ти відразу помічав, що тут щось ке так, але не міг зрозуміти — що саме. Роми жили дружньо і в місті окопались надовго — будували міцні, невисокі будинки із білої цегли і з цієї самої цегли обкладали навколо будинків паркани, схоже було на цегляний склад, важко було навіть здогадатися, що там робиться — за цими білими цегляними горами, такий прикол. Антен і радіопередатчиків роми не тримали, реклами в районі теж майже не було, якийсь такий середньовічний район, я думаю, що паркани такі високі були, аби чума

не проникла до них на подвір'я, я взагалі їх не розумів ніколи, цих ромів, а ось у Чапая тут був знайомий дилер, на глухій бічній вуличці, потрібно було спочатку довго пиляти районом, потім з магістральної вулиці повернути праворуч і вже там зупинитися. Водій висаджує нас, довго крутить у руках російські гроші, перераховує по курсу, скільки ми йому винні, загинає при цьому пальці правої руки, я, наприклад, так рахувати не вмію, потім каже добре, вистачить, ми виходимо, а він швидко тікає.

15.10

І ось ми стоїмо серед пагорбів білої цегли, дерев майже немає, вогка земля під ногами, з-під парканів б'ється ядуча трава, вгорі за хмарами час від часу з'являється сонце, і жодного тобі рома навколо. Треба ж так, думаю, живуть собі люди — без антен, без передатчиків, без радянської влади, навіть без номерів на будинках, цікаво, як Чапай знайде свого дилера. Але Чапай добре орієнтується в таких умовах, він поправляє окуляри, щось там собі винюхує, і врешті каже — це тут, знай шов. Ми підходимо до іржавих воріт і Чапай починає бити кулаками по іржавій набухлій поверхні, принагідно розповідаючи, що дилер його — Юрік — по-своєму прикольний мужик, він десь тут і народився, щоправда, був неблагополучним ромом, після школи пішов робити кар'єру по партійній лінії, і роми його прокляли, надавали по пиці і вигнали з району, хоч він і сам би звідти звалив, оскільки йому дали гарну квартиру в центрі, він працював у Київському, здається, райкомі, займався культурою, хоча, яка там культура — в Київському-то райкомі. Як на рома він робив непогані успіхи і його вже збирались перетягнути в обком, але тут гени в ньому взяли гору, і він, — каже Чапай, — чи то щось украв, чи то когось трахнув, коротше, облажався, з райкому його поперли, але в партії залишили, не так у них вже й багато ромів у партії було, направили по тій таки партійній лінії на Чапаячий завод завклубом, він там грав на баяні і вів шахову секцію. Коли завод почав розвалюватись, Юрік тримався за клуб до останнього, він вже безбожно бухав, зранку приходив у клуб, брав баян і грав щось із Кобзона, додаючи до кожної мелодії щось своє, ромське. За словами Чапая, Юрік деградував морально і фізично, сцявся в штани просто на сцені клубу,

спав у власних ригаках, замотавшись у якісь агітаційні транспаранти, так тривало доти, доки директор заводу не забрав у нього баян і не продав його на базарі, перерахувавши отриману, доволі мізерну, за словами Чапая, суму в рахунок зовнішнього заводського боргу. Юрік підшився, квартиру в нього ще перед цим забрав якийсь акціонерний банк, видавши йому як компенсацію ліві акції, Юрік спробував їх десь сплавити, але їх, звісно, ніхто не брав, одне слово, життя зробило повне коло і Юріку не лишалось нічого іншого, як повернутись у свій середньовічний район, з його білою цеглою і суворою ієрархією. Хоч як це не дивно, Юріка прийняли як рідного, роми народ комунікативний, ще раз дали йому по пиці і пробачили все, заодно забрали його ліві акції і десь їх таки продали, втюхали якимось лохам-фермерам, хоча з Юріком грошима не поділились, ну, це вже їхні справи, їм видніше було. Юрік спокійно зажив в одному з цегляних будинків за білим цегляним парканом, у центр більше не потикався, навіть хотів одружитись, але не знайшов дружини — очевидно, їхні середньовічні закони забороняли їм виходити заміж за комуністів, добре, що його взагалі на багатті не спалили, він потроху включився в життя громади, спочатку торгував жуйками в кіоску, потім пішов угору і почав торгувати водярою в магазині, потім — по висхідній — перейшов на драп, і вже просто сидів удома, кому треба — продавав цілюще зілля, кому не треба — того посилав на хуй і стріляв із берданки з-поза цегляного паркану, піднявши міст і затопивши рови водою, Чапая він пам'ятав ще по роботі в клубі, Чапай був постійним клієнтом, хоча він нам чогось явно не договорював, принаймні мені так здалось, ось.

15.15

За якихось хвилин п'ять ворота скриплять і з'являється голова дилера. Юрік не схожий на рома, у всякому випадку я собі ромів інакшими зазвичай уявляв, я, звичайно, не очікував, що вийде чувак у червоній сорочці в крупну горошину і з фанерною гітарою в руках, ну, але щось же нам у школі про ромів розповідали, чи як, а тут виходить якийсь худий альбінос в сірому поношеному костюмі і з більмом на лівому оці, недовірливо нас оглядає, вони щось із Чапаєм починають

шепотітись, приглядатись, ледь не обнюхувати один одного, врешті дилер махає нам рукою, і ми йдемо за ним. Мені цікаво, що може бути за бійницями — гармати, алебарди, знаряддя тортур, але все спокійно, на подвір'ї стоїть невеликий сарайчик із білої цегли, біля ґанку собача буда, теж із білої цегли, в буді лежать кури, одна залізла на буду і стоїть там, о — кури, — думаю я, — власне це і все, що я думаю, і ми заходимо в дім. В кімнаті стоїть стіл і більше немає нічого. Стіни голі, на одній, щоправда, висить дорогий килим, прихуячений по краях цвяхами, цвяхи добре видно, нічого так — нормальні, хороші цвяхи. Юрік говорить нам почекати тут і, зблискуючи більмом, виходить до сусідньої кімнати, Чапай чомусь нервує, хоча показує нам, що все гаразд, зараз візьмемо, я розглядаю цвяхи в килимі і раптом бачу на підвіконні велику рибину, навіть не знаю, що за рибина, я їх ніколи не міг розрізнити, ну там, риби, жаби — і все, кватирка відчинена і навколо рибини літає кілька бджіл, ліниво кружляють, де вони лише взялись по такій погоді, сонні й зовсім неагресивні, хоча, може, саме так і має бути. Сідають на риб'яче тіло, повзають по ньому, я підходжу ближче, пробую перевернута небіжчицю і враз відсмикую руку — риба зсередини просто вижрана цими хижаками, їх там цілий рій, коли я торкнувся рибини, вони вилітають звідти і крутяться над тушею, але швидко заспокоюються і знову залітають всередину, яка гадість, думаю я, мертва риба, мертва циганська риба, вижерта ізсередини, який жах.

Заходить Юрік із пакунком драпу, бачить мене біля риби і теж не може від неї відірватись, бджоли знову заповзають всередину, і є в цьому щось настільки моторошне, що ми всі дивимось і не можемо відвести від цієї чортової риби погляду — і я, і Вася, і Чапай, і Юрік, і навіть Ісус на його розп'ятті, котре вибивається з-під його сорочки, пильно-пильно дивиться на вижрану бджолами ромську рибину, і навіть відвернутись не може. Юрік врешті кладе пакунок на стіл, і ми починаємо його нюхати, мацати, дивитись на світло, коротше, усім своїм виглядом показуємо, що нам відомо, як виглядає добрий драп і що нас не наїбеш, будь ти хоч тричі ромом і колишнім завклубом, ми тебе бачимо наскрізь і драп твій бачимо наскрізь, хоча насправді ні хріна ми не бачимо, Вася дістає пачку грошей, відраховує, Юрік свердлить його

своїм більмом, Ісус дивиться пильно-пильно, Юрік скаржиться, що матиме проблеми з рублями, це ж по курсу треба рахувати, невідомо, що там із баксом, із баксом все нормально, — каже Вася, — бакс стоїть, хуй у тебе стоїть, — каже йому Юрік, але гроші бере і виводить нас на вулицю, я ще чую, як бджоли тихо перебирають лапками в риб'ячому череві, хоча, може, це мені лише здається.

На вулиці Юрік холодно з нами прощається, ми відходимо з десяток метрів, Юрік і далі стоїть на воротях, не заходячи в двір, і тут нарешті Чапай видає, він раптом зупиняється, стривайте, каже нам, можемо його взяти на понт, ти що, говорю я, для чого? він там все одно сам, ви ж бачили, нічого не зробить, перестань, лякається Вася, пішли звідси, все ж нормально, та ладно, говорить Чапай, не сціть, зараз я його розведу, він дістає пакунок із драпом, щось у ньому длубається, так ніби перевіряє, соває назад до кишені, повертається і йде до Юріка, за кілька метрів від нього зупиняється і кричить:

— А драп-то в тебе — гівно! Ой, блядь, — думаю я, — блядь.

— Гівно! — повторює Чапай впевненіше.

І тут Юрік раптом зривається і зникає в дворі, ми не знаємо що робити, ну, себто ми з Васею Комуністом, тільки не Чапай, той, схоже, в курсі, що на нього чекає, видно, він уже не вперше так бере на понт свого дилера, тому він швидко повертається і кричить нам рвемо звідси, і ми справді рвемо і, слід сказати, не даремно, тому що ворота за нами знову відчиняються і звідти вистрибує Юрік із берданкою, і з очей його сипляться іскри, навіть із того, що з більмом — теж сипляться, хоч і не так сильно, ми біжимо, нам головне дотягнути до рогу, а там уже цивілізація, трамваї, метро, такі-сякі нормальні стосунки між людьми, натомість за нашими спинами Юрік із берданкою і його середньовічний замок з курами і бджолами-кіллерами, нам е від чого тікати і ми вже викладаємось, Васі гірше — він без паска, тримається руками за джинси, аби не загубити їх, Юрік натомість зводить курки і палить в небо над нашими головами, раз, потім удруге, в нас він, слава богу, навіть не

цілиться, а то ще невідомо, чим би все скінчилось, він палить в небо і весело сміється, я це досить добре чую, вже повертаючи за білий цегляний ріг, нам в обличчя вдаряє свіжий літній вітер, здіймаючи в повітря паперове сміття, пил і пір'я, і це пір'я крутиться над нашими головами, тож я навіть не знаю, кому воно належить — птахам із цегляного палацу чи щойно підстреленим янголам, які прилетіли ось до Юріка, скажімо, аби полегшити його середньовічну самотність, а він, дебіл, відігнав їхню білосніжну дружню зграю назад в дощове небо і лишився сам — лишився і стоїть собі там — посеред порожнього ромського мегаполісу, самотній-самотній дилер, обдурений долею продавець радості, якому немає з ким навіть поговорити, лише Ісус на його розп'ятгі сумно хитається — зліва направо, справа наліво, зліва направо.

17.00-20.00

— Ви в цьому просто не розбираєтесь. Ви просто говорите марксизм-марксизм і не розумієте, що це.

— Ну, да, один ти в нас усе розумієш.

— При чому тут я. Мова не про мене. Ось ви говорите марксизм. Насправді марксизм перемагає, розумієте?

— Ну, звичайно. І де ж він перемагає?

— Марксизм перемагає ніде. Він перемагає в принципі.

— Ну, да.

— Сила марксизму в його самодостатності. Скажімо, Троцький.

— Троцький — жид.

— Так. Ви знаєте для чого Троцький приїхав до Мексики?

— По-моєму, йому Коба дав тріндюль.

— Коба теж жид.

— Коба?

— Так. І Ілліч теж.

— Ілліч — казах.

— Татарин.

— Казах.

— Яка різниця?

— У казахів немає писемності.

— А в татарів?

— І в татарів теж немає.

— Ні, Коба не жид. Коба — руський. У нього прізвище російське — Сталін.

— Це не його прізвище.

— А чиє?

— Це прізвище його сина. Вася Сталін. Він був футболістом.

— Ага, а Троцький — баскетболістом. Трудові резерви.

— До чого тут Троцький, — говорить Чапай знайому вже мені фразу, сидячи на табуреті і розпалюючи папіросу. — Троцький тут ні до чого. Ти, — говорить він до Васі, передаючи йому папіросу, — мав би це розуміти. Вони, — видихає він дим у наш бік, — цього ніколи не зрозуміють, вони заражені бацилами капіталу, але ти, — забирає він у Васі папіросу, ще раз затягується і повертає папіросу Васі, — мав би це розуміти. Ти знаєш про теорію перманентного похуїзму?

— Що? — закашлюється Вася і передав папіросу мені. — Якого похуїзму?

— Перманентного, — поправляє окуляри Чапай. — Ну, це я и так називаю. Загалом-то вона зветься теорія перманентного розпаду капіталу. Але мені більше подобається називати її теорією перманентного похуїзму.

— Да, — вставляв Собака, забираючи в мене папіросу, — перманентного похуїзму — це прикольніше.

— А що за теорія? — питаюсь я, знову чекаючи своєї черги.

— Теорія проста, — говорить Чапай, випускаючи дим і передаючи папіросу далі по колу. — Її розробили Товариші з донецького обкому.

— О, — кажу, — ті розроблять.

Чапай дивиться на мене запитально.

— Земляки, — пояснюю.

Він схвально киває головою, дістає з-під столу трилітровий слоїк із якимось морсом, надпиває звідти і простягує мені. Ні-ні, заперечливо махаю рукою — я краще покурю.

— От, — продовжує Чапай, витерши рукавом криваві помідорні розводи. — Теорія в принципі ревізіоністська. Базується на перегляді основної ідеї Маркса. Ідеї про самодостатність пролетаріату як такого. Ти читав, — питає він мене, бо Вася сховався десь за димами, — листування Маркса й Енгельса?

— Ні, — кажу, — але я знаю, що вони дружили.

— Правильно, — каже Вася, — вони дружили. По-хорошому дружили, ти не думай.

Ясно, — кажу, — по-хорошому.

— В них, — продовжує Чапай, — було прикольне листування, по-своєму прикольніше за "Капітал".

— Що може бути прикольніше за "Капітал"? — дещо не в тему вставляв Собака, але я передаю йому папіросу і він замовкає.

— В совку, — говорить Чапай, — базовим визнали саме "Капітал". В цьому, як на мене, головна трапчна помилка радянської ідеології. Увагу потрібно було звертати на листування. На листування Маркса й Енгельса. Товариші з донецького обкому це довели, — впевнено говорить він і добиває п'ятку.

Якісь хвилин двадцять-тридцять усі мовчать, думаючи про Товаришів із донецького обкому. Нарешті Чапай віддупляється і лаштує нову папіросу.

— В одному з листів, — говорить Чапай затягуючись і передаючи папіросу непритомному Васі, — це з раннього листування, — пояснює він, — із так званого гамбурзького періоду...

— Прямо бітлз якийсь, — кажу я.

— Маркс тоді багато експериментував із суспільною свідомістю.

— Що? — прокидається Вася на ці слова.

— Тут, — пояснюю, — Чапай каже, що свого часу твій улюблений Маркс в Гамбурзі, на Реппербані, експериментував із розширенням свідомості.

— Кислоту жер, — Собака ніяк не може дочекатись своєї черги, тому помітно нервує.

— І внаслідок цих експериментів, — продовжує Чапай, — йому відкрився принцип ЗРЯ.

— Що-що?

— Зовнішня робітнича ячейка, — говорить Чапай. — Ідея проста — нам від початку показують хибну картину виробничих відносин. Хибність п, — говорить Чапай, — полягає насамперед в нібито необхідності перманентного розростання капіталу. Це — фікція, — рішуче говорить Чапай, вихоплює в мене поза чергою папіросу і глибоко затягується.

— Що — фікція? — не розумію я, намагаючись відібрати папіросу.

— Все фікція, — подумавши, каже Чапай. — Пролетаріат самодостатній. Тому ідеальним й ідеологічно вірним с принцип зовнішніх

робітничих ячейок, так званих ЗРЯ. Зовнішня робітнича ячейка, сама по собі, теж є самодостатньою.

— Слухай, — кажу, — твій Маркс, він же просто Будда якийсь.

— Не говорячи вже про Енгельса, — вставляв Вася крізь сон.

— Ось. Кожна ЗРЯ формується за принципом мурашника. Основою такого формування стає окремо взяте иідприємство, там, завод, фабрика, чи ще якась байда. І ось навколо цієї байди збирається ЗРЯ, як мурахи навколо мурашника.

— Да? — питаюсь. — А хто виконує роль мурашиної королеви?

— Партком, — впевнено говорить Вася.

— Ага, — кажу. — Значить, трахати всі будуть партком?

— Партком, — впевнено повторює Чапай.

— Добре, — погоджуюсь. — Ну, а далі?

— Це все, — говорить Чапай. — За цим принципом будується життя суспільства, якщо вірити Марксу.

— А влада? — питаюсь я.

— Влада непотрібна. Влада в цій системі зайва. Влада — це теж фікція. Ось тобі, — звертається Чапай до Собаки, намагаючись виманити у нього папіросу, — влада потрібна?

— Ні, — говорить Собака, — мені не потрібна.

— А тобі? — Чапай звертається до мене, не спускаючи проте одного ока з папіроси.

— Ну, якась первинна, — говорю, — мінімальна...

— Ось, — урочисто говорить Чапай і вириває папіросу в Собаки. — Ось. Первинна. Я саме про це й говорю. Необхідною є лише первинна влада, влада, побудована за автономним принципом. Все інше — фікція. Вся інша, більш структурована, влада не функціонує. А, відповідно, вона не потрібна, — і він передає мені папіросу, як якийсь, щойно виграний мною, приз глядацьких симпатій. Про Васю ми всі забуваємо, він про нас — теж. Загалом, — каже Чапай далі, — непотрібними є більшість структур та інституцій, тому слід все це гівно подрібнити і поступово знищити.

— І що твій Маркс пропонує Енгельсу натомість? — питаюсь я.

— Принцип ПиХ, — говорить Чапай.

— Як-як? — навіть Собака перепитує.

— Пролетарська Хартія, — говорить Чапай.

— Пролетарська Хартія — це ПХ, а не ПиХ, — кажу я.

Так, я знаю, — каже Чапай. — Це я для милозвучності. Принцип ПиХ запускає все це в хіл, Хартія при цьому виконує роль елементарного об'єднуючого механзму. Припиняється будь-яке подальше накопичення капіталу і починається його поступовий розпад.

— Це як?

— Все дуже просто, — Чапай знову прикладається до кривавого слоїка. — В принципі, внаслідок попереднього безпричинного і маловмотивованого накопичення катталу відбулося перенасичення засобами життєдіяльності, і, як результат, єдиним логічним варіантом у цій ситуації бачиться розпад існуючих запасів.

— Це як?

— Ну, — намагається пояснити нам Чапай, — коротше — насправді нічого виготовляти не потрібно. Кожна окремо взята ЗРЯ може вільно жити кілька десятків років за рахунок уже існуючого потенціалу. Це значно спрощує сам механізм функціонування суспільства. На практиці це відбувається приблизно так — ось, скажімо, наш завод. Навколо нього утворюється ЗРЯ, котра в свою чергу підпорядковується міській ПиХ, кожна ЗРЯ бере на себе певну кількість об'єктів загальноміської інфраструктури, перебирав владу і все це розхуячує.

— Для чого? — не розумію я.

— В цьому вся суть принципу перманентного похуїзму, — говорить Чапай. — Ми знищуємо структуру і підхарчовуємось отриманою сировиною. Наприклад, захоплюємо банк, а бабки витрачаємо на життя та функціонування ЗРЯ, захоплюємо торгові центри і всі шмотки рівномірно розподіляємо серед членів ЗРЯ, захоплюємо контори і всю побутову апаратуру збираємо собі, захоплюємо тачки і пускаємо їх на потреби ячейки.

— Захоплюєте ферму і роздаєте всім по корові, — раптом вставляв Собака.

— Так, — говорить Чапай, — так. Одне слово, Товариші з донецького обкому підвели під усе це економічну основу, перерахували все, зробили серйозні моніторингові опитування, — Чапай дістає якісь зшитки і махає ними в повітрі, — виходить так, що існуюча суспільна інфраструктура,

вся теперішня база капіталу, здатна прогодувати себе саму, як мінімум, протягом найближчих 67 років.

— А потім?

— Ну, що потім? — розгублюється Чапай. — Потім щось придумається. Теорія в принципі нова, ще не апробована на практиці, в неї реально внести якісь корективи. Але загалом, — повторює він, — не слід заморочуватись на подальшому нарощенні виробництва, навпаки — виробництво слід максимально скоротити, законсервувати, одне слово, а природні ресурси — максимально економити, оскільки на найближчі 67 років вистачить і того, що вже є.

— Прикольно, — кажу. — Мені особливо про торгові центри сподобалось. І про ферми, — кажу я Собаці.

— Так, — погоджується Чапай, — ідея дуже правильна. Головне — справедлива, без всіляких там капіталістичних найобок.

— Почекай, — кажу я, — але як цей твій пих зможе все це контролювати, адже існує купа речей, котрі все-одно вимагають централізації.

— Наприклад? — запитує Чапай.

— Ну, я не знаю. Транспорт там, наприклад. Метро.

— Причому тут метро?

— Ну, не метро, — відступаю я. — Але, скажімо, авіакомпанії. Як твій пих їх контролюватиме?

— Авіакомпаній не буде.

— Як це не буде? — дивуюсь я. — А як же народ літатиме?

— А навіщо йому літати? Яка з цього РЕАЛЬНА корпеть? Ось ти, — давить він на Собаку, — літав коли-небудь літаком?

— Ні, — говорить Собака, — я на трамваях в основному.

— Ось, — говорить Чапай, — і так більшість населення. Авіалінії, аеропорти, стюардеси — це фікція. Насправді в цьому немає РЕАЛЬНО! потреби, розумієш? Потрібно залишити тільки те, в чому є РЕАЛЬНА потреба.

— Добре, — кажу, — а армія?

— В армії теж немає РЕАЛЬНОЇ потреби. Яка користь від армії? Армія створена лише для того, аби виправдовувати в наших очах доцільність свого існування. Для цього час від часу організовуються війни, бомбардування, революції, працює оборонний комплекс, накопичується науково-технічний потенціал, створюється система пропаганди. Але РЕАЛЬНО! потреби в цьому немає, якщо армію розпустити, суспільство і далі буде нормально функціонувати, розумієш, отже, в ній просто немає ПОТРЕБИ.

— Добре, — знову кажу я, — а органи?

— Що? — надпиває Чапай зі своєї кривавої банки.

— Ну, внутрішні органи. Міліція, поліція, гебе, цереу, я не знаю. Це що — теж фікція?

— Так, це теж фікція.

— Гебе — це фікція?

— Фікція.

— Точно?

— Абсолютно.

— Мені це подобається, — кажу я.

— Ось ти коли-небудь, — продовжує Чапай терзати Собаку, — стикався з кгб?

— Так, — несподівано говорить Собака, — до нас колись у школу, я вже вчився в десятому, приходив гебешник. Розповідав про роботу, агітацію розвів. Щось про президента говорив.

— І що?

— Нічого. Мені, в принципі, сподобалось. Я до нього потім в коридорі підійшов, кажу, камандір, а до вас на роботу влаштуватись можна? Він мене послав. Каже, в тебе з рота сильно смердить, щоб в гебе служити. Ну, і все.

— Ось бачиш, — повчально каже йому Чапай. — Всі силові структури працюють ВИКЛЮЧНО на підтримку власної життєдіяльності, вони нічого не виробляють, від них немає КОРИСТІ. Якщо завтра гебе закрити, не зміниться нічого. Нічого не зміниться, якщо відкрити чи закрити кордони, якщо розпустити дипломатів — запросто можна жити без зовнішньої політики. Без внутрішньої, в принципі, теж. Можна жити без адмінресурсу — разом зі зникненням адмінресурсу зникають всі ті проблеми, для вирішення яких він створений. Не потрібні контори, жеки, управління, адміністрації — відповідно не потрібна жодна документація, і навпаки. ЗРЯ контролюють весь той мінімальний виробничий процес, котрий аж на цілих 67 років забезпечує життєдіяльність суспільства. Все інше — від лукавого, — переможно говорить Чапай і передав мені нову

папіросу, але я вже пірнаю вслід за другом-Васею і бачу, як Вася занурюється все глибше і глибше, відштовхуючись від важкої синьої води руками і ногами, і я бачу перед собою лише стоптані підошви його старих кросівок, за ними я й пливу і чую вже звідти

Життя — це як космічна ракета, і якщо ти заліз до неї, то сиди і нічого не чіпай, просто будь готовий до того, що життя твоє круто зміниться. В кожному разі дітей у тебе точно не буде. Та й загалом — нормального сексу. Це ти мусиш із самого початку враховувати — або секс, або космос, і тут є з чого вибирати, тому що насправді жодне трахання в світі, хай навіть найбільш підривне трахання, не варте того великого й прекрасного, що відкривається тобі з ілюмінатора твоєї бляшаної ракети, деякі краєвиди в цьому житті, деякі ландшафти варті того, аби за них заплатити найдорожчим, що в тебе є, себто ерекцією, але щоби зрозуміти це, потрібно бути щонайменше космонавтом, ну, на крайняк — ангелом, що в умовах розпаду капіталу — однофігственно.

— Я не розумію, — кажу я крізь сон, — чому все-таки перманентний похуїзм?

— А тому, — говорить Чапай і щасливо посміхається до мене з-поза трансгалактичних променів, — що все по хую: бабки — по хую, система планування — по хую, інвестори — по хую, міністерство — по хую, — він, схоже, завівся, — держава — по хую, транснаціональні корпорації — по хую, спайка капіталу — по хую, сфери впливу — по хую, розширення ринку на схід — по хую.

— Мирний космос — по хую, — додає Вася.

— Безсумнівно, — серйозно говорить Чапай, і всі замовкають.

20.30

Десь далеко-далеко, на Сході республіки, зовсім поруч із державним кордоном, небо пахне ранковим лісом, пахне, зовсім по-особливому, брезентовими наметами і сосновими гілками, що кладуть на ці намети свої важкі лапи. Я йду довгою-довгою лісовою доріжкою, ліворуч від мене і праворуч від мене — високі і теплі сосни, які зігрівають своїм диханням пісок навколо себе, і повітря, і ранковий суботній ліс, і птахів, що трапляються час від часу, і загалом — усе це небо, і, очевидно, державний кордон — сосни це такі собі батарейки, котрі пустили коріння, якраз вздовж ріки, ріку видно за стовбурами ліворуч, і ми йдемо вздовж ріки, власне ми йдемо вгору, проти руху води, мені шість років, я дуже люблю ліс і ріку, а головне — я люблю вікенд, мені цілком зрозуміло, що сосни на вікенд особливо теплі, а небо — особливо мирне. На мені якась дурацька футболка і дурацькі шорти, і запилені сандалети, якими я буцаю соснові шишки, підіймаючи хмарки райкового пилу, тоді моя подружка повертається до мене і просить, аби я заспокоївся і такого не робив. Моїй подружи! 16, вона погодилась зі мною погуляти, власне, її попросили мої батьки, котрі Товаришують із її батьками, вони всі залишились на річковому пляжі, сидять собі і готують салати зі свіжої вологої городини, плавають у ранковій ріці, попереду цілий вікенд, тож вони займаються своїми нецікавими дорослими справами, натомість я знайшов серед сосен доріжку і моя знайома без особливого, слід завважити, бажання, повела мене по ній, так, щоби я врешті пройшовся і заткнувся і вже нікого не діставав, хоча вона до мене добре ставиться, вірніше, це я за нею постійно тягаюсь, але вона тримається доволі добре і особливих претензій до мене не висловлює — так лише — аби не здіймав пил, аби не хапав її за руки, одне слово — не поводив себе як дебіл. Мені подобається пісок під ногами, мені подобається мокра трава на піску, мені подобаються сосни, в яких тривожно перетікають електрони, мені подобаються крикливі безтурботні птахи на високих соснових гілках, мені подобається небо, тому що воно тягнеться далеко-далеко і ніколи не закінчується, це мені подобається найбільше, я дуже люблю, коли щось ніколи не закінчується, і небо саме з таких речей, мені подобається, що ця доріжка теж не закінчується, теж тягнеться без кінця проти руху води, то наближаючись до неї, то знову закочуючись за стовбури, нарешті моя

знайома не витримує, добре, каже, пішли скупаємось і назад, я намагаюсь виторгувати в неї ще з півкілометра, але вона говорить — досить, купатись і назад, і я змушений із цим змиритись, Вона сходить зі стежки і йде просто до води, я намагаюсь не відставати, йду слідом і розглядаю її чорний блискучий купальник, такі тоді, в кінці 70-х, саме були в моді, її купальник особливий — по його чорному тлу розсипані жовті, червоні та помаранчеві листки, справжній листопад, хоча в листопаді, здається, ніхто і не купається, але в неї справжній падолист на тілі, і тіло в неї — краснеє й міцне, їй дуже пасує це листя, це навіть я у свої 6 розумію, інакше б я за нею не йшов, вода ще не встигла прогрітись, берег порожній і прохолодний, моя подружка підрулює до води і починає поступово в неї входити, я дивлюсь, як під водою зникають и стопи, її високі тьмяні литки, її коліна, ЇЇ стегна, врешті вона падає на поверхню води, топлячи в ній все своє листя — і жовте, і червоне, і помаранчеве, і повертається до мене — давай, кричить, давай, іди сюди, холодно, кажу я з берега, перестань, кричить вона, нічого не холодно, іди сюди, вона випливає на середину ріки, течія починає зносити її вниз, і я раптом лякаюсь, що ось ЇЇ понесе вниз, а я залишусь тут сам й буду стояти на цьому березі нікому не потрібний, перед холодною глибокою водою, котра тече невідомо куди, і я не витримую і стрибаю у воду, навіть забувши, що не вмію плавати, і рухаюсь до неї, вона мене помічає і починає підпливати до берега, я б'ю по воді руками, намагаючись не захлинутись ще на мілкому, і врешті вона підпливає і, віддихуючись, весело кричить — давай руку, і я простягаю їй руку і в цей час мене просто розриває, і вся ця вода тече навколо мене, тече в одному напрямку, весь час в одному напрямку і мені від цього так добре, ніби мені зовсім не 6, а всі 16, як і моїй подружці, моїй біг вайт мамі, котра тягне мене за собою проти течії, і так міцно тримає мене за руку, що якби я міг, я би просто кінчив, але я лише тримаюсь за неї і не можу кінчити, соваю-соваю не можу кінчити і так все життя

— Каса, — каже він. — Общак. Загальна каса, яка формується спільними зусиллями. Скорочено — ЗК.

Чапай, втративши нас із Васею, тримається обома руками за останнього співрозмовника-Собаку.

— Робітнича каса, — каже Чапай. — Жодних банків. Банки — це найобка.

— Фікція, — підказує Собака.

— Точно.

Якусь мить вони мовчать, я знову засинаю, але тут Чапай говорить:

— В принципі, — говорить він. — Тут теж є каса.

Собака розгублено оглядає кімнату.

— На заводі, — пояснює Чапай. — Наш директор тримає и в парткомі. Колишньому парткомі, — додає він.

— Ну? — Собака насторожується. Я теж прокидаюсь.

— В принципі, — говорить Чапай, — сьогодні вихідні, охорона лише на вахті. Територію обходять двічі за зміну. Я знаю їхній маршрут і розпорядок.

— Ну?

— В принципі, — пояснює Чапай, — це не його гроші. Не його працею зароблені. Це трудові гроші. Общак.

— Як у Маркса? — питає Собака.

— Як у Маркса, — погоджується Чапай. — Можемо

взяти.

— Ви що, — кажу я, прокинувшись, — йобнулись?

Заметуть відразу. Ти що, — кажу Собаці, — не бачиш? — він же поїхав на своєму пиху, він же зараз не з тобою говорить, він же з Карлом Марксом говорить, причому гамбурзького періоду.

— Не тринди багато, — ображається Чапай. — Ніхто тебе не замете. Охоронців всього двоє. Цей завод регулярно хтось бомбить, починаючи від директора. Тут уже красти немає чого.

— Ну, — кажу, — якого ж хріна ми туди поліземо?

— Я сьогодні бачив, — стишує голос Чапай, — як директор щось у себе пакував.

— Що?

— Не знаю. Може, бабки, може, апаратуру. До нього зранку приїздили акціонери, підігнали мікроавтобус і вони туди почали виносити якісь ящики. Забили повністю салон і поїхали. А кілька ящиків лишилось, я сам бачив.

— Ну, да, — кажу, — там підшипники які-небудь, а ми підставлятись будемо.

— Та немає в нього, — шепоче Чапай, — ніяких підшипників. А якщо є — в парткомі він їх не тримає. Там бабки. Або апаратура. Він, сука, замки навіть змінив, я сам бачив.

— Замки?

— Замки.

— Так як ми туди заліземо? — не розумію я.

— Через дах, — каже Чапай. — Я знаю спосіб. Тільки треба зараз вийти, доки ще світло і пересидіти на даху години до другої — до третьої, доки охоронець пройде. Потім спустимось і все винесемо. Все чисто, жодних слідів.

— Він же тебе відразу вирахує, — кажу.

— У мене алібі, — каже Чапай.

— А насправді у нього трипер, — шепоче Собака мені, думаючи, що Чапай його не чує.

20.45

Ми погоджуємось іти. Без Васі. Я говорю —давай так: Вася лишається тут, типу на посту, розумієш? він у принципі наш і давай його теж рахувати, але зараз він на посту, Вася в цей час перевертається на інший бік і падає зі стільця. Ми підіймаємо його виснажене тіло і перекладаємо на тапчан, я з підозрою дивлюсь, що там Чапай собі настелив, а то нам ще з Васею жити в одній кімнаті, ще притягне що-небудь, ну та гаразд, думаю, і ми йдемо. Чапай нас проводить вечірнім заводом, через якісь напіврозвалені цехи, де бігають щурі і літають птахи, справжній тобі заповідник, Собака наступає на якусь металеву хріновину і та глухо дзвенить, тихо, сичить Чапай, обережно, він проводить нас ще якимись коридорами, на підлозі валяються старі газети і рваний спецодяг, потім ми проходимо під самим парканом, обережно, говорить Чапай, що таке? насторожуємось ми, не вступіть, коротко пояснює Чапай, ми обережно перебігаємо під натягнутим вздовж паркану колючим дротом і опиняємось за якоюсь

чотириповерховою цегляною будівлею, покритою новим шифером. Все, каже Чапай, це партком. Полізли.

Чапай лізе перший, оскільки знає куди. Перед тим він скидає свої кеди і ховає їх у кишенях спортивних штанів, що ти робиш? кажу, це для зручності, каже Чапай, все — пішов, і він справді хапається за нижчу гілку дерева під самою стіною, рвучко підтягується, сідає на неї, потім стає і починає рухатись вгору, путьом, кричить нам звідти, що? ме розуміємо ми, я кажу — все путьом, повторює Чапай, гілка під ним тріщить і він летить просто на нас, я встигаю відскочити, а на Собаку він і не попав, ех, обтрушується Чапай, трішки не доліз, давай ти, — говорить він мені, ага, кажу, зараз, не вистачало ще звалитись із четвертого поверху на всю цю купу гівна, давай, кажу, якийсь інший вхід. Ну, добре, говорить Чапай, добре. Можна просто через двері ввійти. Вони що — не зачинені? питаюсь. В мене є ключ, пояснює Чапай, я підробив. Так для чого ж ти, ображаюсь, примушував нас лізти на це хуйове порево? Так прикольніше, — говорить Чапай і веде нас до входу. Ми перебігаємо через невеличкий майданчик, ніде справді нікого немає, але я так розумію, що охорона може з'явитися будь-коли, Чапай швидко відмикає двері, і ми пірнаємо всередину. Так, говорить Чапай, збуджено дихаючи, зараз нагору, там перечекаємо до ночі, охорона пройде — заліземо в партком. А може, в тебе і від парткому ключі є? питаюсь я з надією, може, не треба нічого ламати? Були, говорить Чапай, але ця сука замінила, я ж казав. Думаєте, для чого я вас взяв — я сам двері не виламаю. А, кажу, а я думав тому, що ми друзі. Троцькіст сраний, — шепоче Собака. Все-все, — рішуче говорить Чапай, нагору, патруль пройде, зламаємо двері і назад, наступного разу вони сюди зайдуть аж уранці.

І ми справді підіймаємось на майданчик четвертого поверху, Чапай щось там ворожить над замком, відчиняє двері, ми виходимо просто на дах і раптом бачимо:

21.00

Багато-багато помаранчевих колій на Заході, тягнуться від вокзалу, котрий темніє праворуч, і світяться під сонцем, сонце висить в районі Холодної Гори, здорово, кажу я, я б на твоєму місці тут і жив — кажу Чапаєві, а ти зачинився в своїй каптьорці і давишся там денатуратами всілякими, Чапай сконфужено крякає, але марку тримає, бачиш, показує мені ліворуч, що це? питаюсь я, розглядаючи дивовижну територію, дбайливо, хоч і дещо хаотично, заставлену залізом, машинами, бетоном, трубами, іншими смішними речами, заводи, каже Чапай, більшість із них не працює, розумієш, не працює, а раніше працювали? питаюсь я на всяк випадок, я цей район погано знаю, раніше працювали, каже Чапай, раніше все працювало, да, кажу я, і далі розглядаю кола, що поступово гаснуть і темніють, від вокзалу відповзає безкінечний товарняк, вантажений лісом, і тягнеться на південь, що там? показує Собака в напрямку товарняка, там південь, кажу я, бачиш сонце на Холодній Горі, значить там захід, а товарняк на південь іде, ближче до моря, ти був коли-небудь на морі? питаюсь я Собаки, на морі? перепитує той, ні на морі не був, я влітку на Салтів їжджу, ясно, кажу, ясно, ти на Салтів, а товарняки на море, ліс везуть, навіщо на морі ліс? питається Собака, не знаю, кажу, будуватимуть щось, що? допитується Собака, флот, — несподівано каже Чапай, трішки, щоправда, не до речі.

Собака дивиться на сонце, що вже починає розтікатись по Холодній Горі, і говорить — я, каже, коли виросту, обов'язково звідси поїду, да? питаюсь, і куди? не знаю, каже Собака, на південь, до моря, влаштуюсь на флот, просто я зараз не можу батьків кинути, розумієш, вони вже старі, маю якось за ними доглядати, але ось за пару років — обов'язково поїду, мені тут не подобається — роботи немає, бабок немає, ціни високі, ось почекаю пару років — і на південь. Ти ще ці два роки переживи, — кажу я, сідаючи на прогрітий сонцем дах.

21.30

Чапай радить тут і сидіти, тут нас ніхто не побачить, навіть якщо охоронець зайде до парткому, сюди він підійматись точно не буде, пересидимо ще кілька годин і І пустимось, по темному сюди важче було

б дійти непоміченими, все продумано, каже Чапай, тряхнемо сьогодні жирних капіталістичних свиней, щоби не особливо зажирілись, експлуатуючи і без того зайобані пролетарські маси, і ми з ними погоджуємось — добре-добре, зайобані так зайобані, нам то чого, ми сидимо і мовчимо, я говорю, цікаво — де зараз Карбюратор, може він вже давно вдома, сидить і пересипає з долоні в долоню теплий попіл свого иітчима, а ми тут його шукаємо і не можемо знайти, да, тихо говорить Собака, показуючи навколо — тут його не знайдеш.

22.15

Починається дош, зранку було сонячно і тепло, повітря прогрілось, ось дах нагрівся, я вже думав все — нормальне літо почалось, а тут знову — дощ, несильний, щоправда, так — крапає собі, орошує територію, але все одно неприємно, особливо якщо ти сидиш на даху чотирьохповёрхового будинку на ворожій заводській території, оплетеній колючим дротом, не дуже весело виходить, я натягую на голову свою стару джинсову куртку і намагаюсь заснути, в когось годинник хоч е, питаюсь наостанок, по зірках зорієнтуємось, каже Чапай, мудак, говорить на його адресу Собака, привалюється до мене плечем, і ми намагаємось заснути. Час від часу я чую голоси товарняків з вокзалу, навіть оголошення чути, не з самого вокзалу, а вже з запасних колій, якісь їхні — оголошення, типу для своїх, вони один з одним, схоже, лише через матюгальник спілкуються, в них інше поняття простору і відстані, я то заглиблююсь в свій сон, то виходжу з нього, мов із тіні на сонце, провалююсь туди, як у теплий чорний сніг, чорний-чорний, але від цього все одно теплий, я думаю, що, цікаво, зараз робить Юрік, про що він думає у своєму палаці, у нього на розп'ятті Ісус був золочений, а хрестовина — зелена. Прикольно, думаю я, може, у всіх ромів Ісус — золочений, може, це якась інша віра, віра в те, що Ісус насправді золочений, у них би тоді мало бути все інакше, і ці, як їх там, пророки мали б передбачити прихід у світ такого ось хлопчика — в цілому нормального східного хлопчика, котрий фізіологічно, чи там анатомічно, нічим не відрізнявся б від своїх однокласників, крім того що він золочений, себто не металевий, не залізний і не пофарбований, а ось

просто — золочений, у нього шкіра повинна була б мати якусь іншу атомну чи кліткову структуру, там би щось мало бути б із вмістом солей чи кальцію в шкірі, якісь такі хімічні штуки, треба буде спитатись у Чапая, він знається на хімії, чи можна генним способом вивести золочену шкіру, і в скільки це може обійтись державному бюджету.

23.05

Ісус не може бути золочений — говорить мені Ісус. Чому не може? дивуюсь я. Це неможливо, каже він, це не в тему. Чому ж тоді роми думають, що ти золочений? Роми, каже він, знають що я не золочений, просто вони приховують це від усіх інших. Для чого? не розумію я. Для того, аби дистанціюватись від решти, роми, — каже Ісус, — корпоративна їм не потрібне сприйняття їхньої віри іншими, розумієш? Вони спеціально створили золочений образ Ісуса, щоб усі думали, що роми вважають, що Ісус золочений. Насправді вони краще за інших знають, що я не золочений. Тому їм легше, ніж вам усім, розумієш? Розумію, кажу я, розумію. Але все-таки — чому ти не золочений?

Але Ісус не відповідає. Я лише бачу перед собою вагітну Марію і під її шкірою, в її животі, легко перевертається малий, ще не народжений Ісус, і щось мені розповідає, а оце ось врешті замовк, схоже я його розчарував, тому він просто бавиться під шкірою своєї богородиці, перевертається там, як космонавт в стані невагомості, торкаючись губами, і спиною й іншими частинами скафандра тонких податливих стінок, які його оточують, плаває собі материнською утробою, час від часу підпливаючи до поверхні і штовхаючи її зсередини, тоді його ніжка або його голівка, або антени прогинають Маріїне тіло, і з-під її грудей, чи з-під и живота, мов із гумової кульки, випинається Ісус, котрий, на відміну від мене, знає, що насправді ніякого тіла не існує — ні мого, ні Маріїного, ні його власного, і що вся ця шкіра натягнута ромами на крихкі й болючі тіла наших любовей і наших печалей просто для того, аби ніхто не знав, що насправді нас ніхто і ні в чому не обмежує, і що можна плисти куди хочеш — немає жодних стінок, немає жодних засторог, немає нічого, що могло б тебе спинити; і коли він у черговий

раз деформує її шкіру, якраз під горлом, Марія весело сміється, зблискуючи гострими зубами, і я бачу, як її піднебіння освітлюється звідкись знизу м'яким золотистим блиском, і це золотисто сяйво перемішується з білим густим молоком у її легенях, тоді блиск тьмяніє і переливається, і очі в неї — зелені-зелені.

19.06.93 (субота)

01.15

— Слухай, — або пішли вже ламати двері, або валимо додому. Я вже весь мокрий. Собака он, схоже, взагалі помер.

Чапай підходить до Собаки й гидливо торкає його своїм кедом.

— Нічого він не помер, — каже. — Просто спить міцно.

Дощ і далі сиплеться, гаразд, каже Чапай, мабуть вже пора, це ти як, кажу, по зорях зорієнтувався? по яких зорях, ображається Чапай, я просто чув, як охоронець заходив, хвилин 15 тому, тож можемо йти — ми будимо Собаку, той спочатку не розуміє, де він і хто-ми такі, але поступово приходить до тями і ми спускаємося вниз.

2.25

Партком на другому. Ми стоїмо біля дверей, значить, так, пояснює Чапай, ти — показує на мене — иди вниз до дверей, ти — показує Собаці — будеш мені допомагати, зараз я знайду щось важке і ми ним стукнемо по дверях, та ладно, говорить Собака і з носака висаджує двері, — будемо тут їбатись ще півгодини, я задоволено посміхаюсь, я би сам, — каже Чапай, — вибив, але в мене ж кеди, да, додаю я, і трипер. Ми швидко перериваємо все в кімнаті — дві шафи з паперами, в одній надпита пляшка коньяку, Собака відразу соває и в кишеню штанів, двотумбовий стіл, начинений різним канцелярським гівном, як

гамбургер холестерином, шаримо по підвіконнях, дивимось на столі, шукаємо якийсь тайник або хоча б невеличкий сейф, будь-що, і раптом в кутку бачимо те, що шукали — коробку з-під ксероксного паперу, заклеєну і ипечатану згори. Місячне сяйво пробивається крізь жалюзі на вікнах і хижо спалахує на свіжому сургучі. Воно, — є Чапай. Я пробую підняти коробку, в принципі вона не надто важка, може бути. Що, кажу, беремо? Звичайно, беремо, каже Чапай, беремо, давай, тягни її до мене, там подивимось. Може ще пошукаємо? — пропонує Собака, схоже, щось відчуваючи, все-все, — нервує Чапай, досить, н.ілимо звідси. І ми виходимо з кімнати, обережно спускаємось вниз, Чапай щось мудрує із замком, нарешті ми опиняємось на вулиці, Чапай зачиняє за нами, і ми повертаємось додому — попереду я з коробкою, за мною Собака і в кінці Чапай, ляпаючи кедами по калюжах.

2.55

— Зривай сургучі! — говорить Чапай Собаці.

— Що це? — Вася теж прокидається і перелякано слідкує за нами з тапчана.

— Все нормально, — кажу, — не бійся, — ти теж в долі.

— В якій долі? — боязливо питається Вася.

— Зараз побачиш, — кажу.

Собака знаходить між змійовиків широкий кухонний ніж і зрізає печатки, повільно все це розмотує і розгортає, скоріше, скоріше! нетерпеливиться Чапай, але Собака робить усе впевнено і розмірено, відкриває коробку і каже — о, пам'ятник! дістає звідти погруддя, десь півметрового зросту, і ставить його на табурет.

— Що це? — не розумію я.

— Пам'ятник, — каже Собака.

— Бюст, — поправляє його Чапай.

— Чий бюст? — питаюсь.

— Наш, — каже Чапай.

— Ти не зрозумів — хто це такий? — показую я на бюст.

Чапай задумливо протирає окуляри.

— Може, це директор? — говорить Собака.

— Ні, — каже Чапай, — це не директор. У директора вусів немає.

— А він собі для краси приробив.

— Все одно не схоже, — каже Чапай.

— Це якийсь марксист, — припускаю я.

— Троцький, — каже Собака. — Бачиш ніс який? Точно Троцький.

— Це не Троцький, — нервує Чапай. — У Троцького борода. А в цього бороди немає.

— Це Троцький в Мексиці, — каже Собака.

— Гамбурзького періоду, — додаю я.

На Васю навіть дивитись шкода.

— Ніякий це не Троцький, — хоробриться Чапай, намагаючись приховати свій мандраж. — Це Молотов. Член ЦК.

— Молотов? — говорю я розгублено.

— Молотов, — каже Чапай. — Член ЦК, — додає на всяк випадок.

— Нічого собі, — кажу.

Собака похмуро дістає крадену пляшку коньяку і п'є з горла.

— Молотов, — продовжує Чапай, — із них усіх був єдиний нормальний тип. Він був гедоністом. Як Тіто.

— Як шо?

— Як Тіто. Любив жінок, спорт, ресторани.

— Коктейлі, — кажу я. — А звідки він у твого директора?

— Вони колись робили їх, — каже Чапай, подумавши. — Із відходів. Тут був спеціальний цех супровідних матеріалів. Мені старий мій розповідав.

— Бюст Молотова це що — супровідний матеріал?

— Вони робили не лише бюст Молотова, — виправдовується Чапай.

— А що ще?

— Ще бюст цього, як його — Ворошилова. А це, видно, якимось дивом вціліло. Хотів продати, сука, — жорстко каже Чапай, — народний бюст.

— Слухай, ти! — не витримує Собака. — Виходить, що — ми ламали двері, ховались від охорони, залишили там купу слідів і все це заради цього довбаного гедоніста?

Чапай підходить до нього, рішуче бере з рук коньяк, всаджує в себе ті фамів 200, що там були, підходить до тапчана, відсовує Васю і летить навзнак в свою брудну бездонну триперну постіль. Навіть не скинувши кеди.

3.30

— Значить, робимо так, — говорить роздратований Собака, — збираємо все бухло, зціджуємо брагу, беремо драп, шмотки, — він дивиться на Чапая, — ні, хай подавиться своїми шмотками. Берем оце-о, — показує він на Молотова, — і валимо, поки охорона нічого не побачила.

— А з ним що робити будемо? — питаюсь я.

— Спалимо, — каже Собака. — Одним уродом менше стане.

— А Карбюратор?

— Який Карбюратор? — кричить Собака. — Ти що, не розумієш — вапити треба! Давай, пішли.

— Куди?

— Не знаю, — каже Собака, — додому.

— Ти що, збираєшся в такому стані пхатися через все місто? — кажу. — Із бюстом в руках? Тебе прийме перший наряд.

— Давайте до ранку досидимо, — раптом спокійно каже Вася. Він вже прийшов до тями, ходить кімнатою, тягне з підвіконня якісь брошури, соває до кишені якусь покусану ручку, одним словом — він єдиний, хто не панікує. — Вранці нормально вийдемо і ніхто нас не прийме. Головне — до ранку досидіти.

— Да, — погоджуюсь я, — головне досидіти.

5.30

Я пробую розбудити Чапая, той лише заговорює крізь сон якоюсь своєю мовою, мовою потойбічних марксистів-леніністів і відвертається від мене. Добре, кажу я Васі, залишимо його тут, хай потім сам розбирається, він усе це в принципі вигадав, тож це його проблеми, добре, говорить своєю чертою Вася, правильно, але Молотова беремо з собою, на фіга? кажу, на фіга нам Молотов? Засипємося ми з ним, по-перше, пояснює Вася, якщо його тут вранці знайдуть — Чапаєві кранти, відразу зрозуміють, хто двері виламав. По-друге — Молотова можна здати, він же не просто шматок кольорового металу, він же ще й скульптура, є люди, котрі платять за такі речі великі бабки. Не знаю, кажу я, не знаю, хто б заплатив за Молотова великі бабки, ще за живого — ладно, а за цю мумію, показую я, ну, та гаразд, спробуємо здати, тільки кому?

Кому з моїх знайомих можна здати бюст Молотова? Ось так визначається рівень середовища, в якому ти перебуваєш, так і не інакше. Ну, в мене немає знайомих антикварів, знайомих ювелірів, знайомих гробарів у мене теж немає, які змогли би збити з цього бюста вуса і переробити його на голову якої-небудь Підзаборної Людмили Кузьмінішни, героїчно полеглої під колесами п'ятого трамваю на перехресті вулиць Пушкінської і Весніна і там-таки похованої, оскільки зібрати в єдину купу все те, що від неї лишилось там — на тому перехресті — видавалося неможливим, ось, гробарів у мене теж знайомих немає, далі — знайомих скульпторів, для яких цей супровідний матеріал являв би бодай якусь естетичну вартість, у мене немає,

знайомих комуністів, крім Васі й Чапая, для яких це був би предмет культу, — немає, знайомих директорів історичних музеїв, для яких цей довбаний гедоніст складав би яку-не-яку історичну вартість, — немає, більше того — я впевнений, що таких директорів музеїв немає взагалі в природі, ось, що я думаю. Ось так, мені немає кому навіть сплавити зовні цілком пристойний бюст Молотова, члена цк, блядь, як я живу і для чого? Для чого все це? вся ця боротьба за виживання? фа на утримання рахунку? для чого все це? мені зараз 19, через 5 років, якщо я не помру від побутового триперу, мені буде всього-на-всього 24, Гайдар у цьому віці вже навіть полки не водив, що я буду робити в 24? чи будуть у мене полки? і якщо будуть — купи я їх поведу? в принципі я можу робити будь-що, ну, майже будь-що, але тут така проблема — що я не хочу робити нічого, мені так природніше, хоча не всі це розуміють, така проблема.

Марусі! — вигукує Собака, який до цього стояв біля вікна й нервово вдивлявся в свіжий червневий ранок, — Марусі можна, в неї повна квартира такого гівна, може, їй і цей пам'ятник підійде. І тут ми всі згадуємо про Марусю.

Але Марусі потрібно попередньо передзвонити, просто так до неї завалювати не можна — буде гірше. Маруся — це такий типу місток із зовнішнім світом, власне, від неї я вперше в житті довідався, що таксівкою, виявляється, можна користуватись не лише коли запізнюєшся на вокзал, чи коли тебе п'яного довозять додому — а просто так. Ось просто ти виходиш із дому і маєш кудись доїхати, і ось береш собі таксівку. І що найпарадоксальніше — платиш в кінці подорожі таксисту бабки — раніше я не знав, що так теж можна, вона мені показала це першою. І це при тому, що вона навіть молодша за нас усіх. їй усього лише років 16. Там така історія — її тато з Кавказу, він — я не знаю — чи то грузин, чи то азер, по-моєму, все-таки грузин, я в цьому не розбираюсь, одне слово, він генерал, справжній генерал зі своєю кількістю гарматного м'яса в казармах і літаків в ангарах, першу половину свого трудного офіцерського життя він кочував по Союзу, оберігаючи, я так розумію, мирне небо нашої Вітчизни, останні років 10

завис у Харкові, з дружиною розлучився, їхня едина донька підросла і послала їх обох, генерал купив їй прикольну двохкімнатну квартиру в крутому будинку на площі, з видом на муніципалітет, щоправда на горішньому поверсі, під самою вежею, на щось приземленіше у нього не вистачило чи то бабок, чи то ракет на продаж, але це все одно було круто, Маруся навчалась в крутій школі, мала купу бабок, ледь не народила рік тому, в свої 15, тато-генерал ледве умовив її зробити аборт, подарував їй за це жигуль, Маруся на диво легко потаилась — аборт зробила, жигуль розхуячила і далі жила собі своїм життям, яке вона, із вродженою кавказькою мудрістю й життєрадісністю, вчасно розподілила на красиве і корисне — красивим у цьому випадку була крута школа, двохкімнатна квартира і розхуячений жигуль, а корисним — усе те сміття і весь той непотріб, із яким вона мала справу у вільний від навчання час — Маруся знала Сашу Чернецького, ходила на панк-концерти, жерла таблетки, курила драп, пила портвейн, щоправда, без залежності, себто зранку благополучно виригувала рештки поганого алкоголю! йшла вчити Лобачевського чи кого вони там у школах вивчають. Паранойя, одне слово, типова паранойя, за це ми її й любили. До неї час від часу можна було завалити, попередньо перетелефонувавши і назвавшись — вона нас не всіх пам'ятала, хоча спала зі всіма, для неї це був не секс, для неї це було щось значно цікавіше, я не знаю що. Ми напивались в її пантовій квартирі, кричали на її балконі з видом на муніципалітет, дивились її відео, а потім засинали в її ліжку, інколи навіть без неї. Мені в цьому випадку навіть не стільки секс подобався, скільки сама можливість прокинутись бодай із кимось, не самому, не сам на сам зі своїм похміллям і своїми кривавими сновидіннями, прокидатись із кимось — це завжди прикольніше, навіть якщо це Маруся, яка не пам'ятає, як тебе звати і що ти з нею вчора робив. Вона надзвичайно байдуже до нас усіх ставиться, вірніше, вона кожного разу ставить нас на місце, вона завжди ніби говорить — те, що ви всі мене вчора мали, свідчить лише про те, що зараз ви заберете разом із собою всі свої заригані шмотки, всю порожню тару, весь свій канабіс, весь свій геморой, все своє гівно і звалите звідси у свою каналізацію, а я — Маруся — залишусь тут, зроблю собі молочний коктейль і буду дивитись на ранковий муніципалітет, до якого ось-ось

почнуть з'їжджатись всілякі депутата чи просто випадкові ублюдки, і це завжди діяло — принаймні мене це вбивало кожного разу, без варіантів, я розумів про себе все, чого мені про мене свого часу не сказали батьки, не сказали невідомо чому, можливо, їм мене просто було шкода.

Так чи інакше, але без дзвоника до неї приходити просто не варто, можна нарватись на старого генерала, хоч я його, чесно кажучи, в очі ніколи не бачив, Маруся якось все це розводила, вона любила себе і своє життя й, очевидно, не хотіла, аби в її бульйоні плавали зайві мухи, крім того, старий, мабуть, і сам підозрював, що його улюблена донька-Маруся не завжди дотримується внутрішнього гарнізонного розпорядку, тому, бажаючи відвідати дитину, теж завжди попередньо телефонував їй, такі вже у них на Кавказі звичаї, тоді вона викидала за вікно всіх своїх випадкових гостей, примушувала їх забирати разом із собою порожню тару і недорізану варену ковбасу, висипала через кватирку бички, викидала до смітника бульбулятори, зсипала крихти до унітазу, одним словом — згортала декорації і поверталась до нормального життя, в якому був тато-генерал, збройні сили республіки, регулярне харчування, спортивні зали, тенісні корти, нормальні знайомі, вища освіта, гарна музика, мається на увазі — жива гарна музика, не в записах, хоча й гарні записи теж — коротше, весь той мінімальний набір протезів і штучних шелеп для більш зручного пересування по цьому життю, котрими тебе обдаровує система, в разі якщо ти погодишся переписати в заповіті на її ім'я власні нирки, легені, статеві органи й душу. Вона всі ці протези мала, тому могла собі дозволити вимахуватись і час від часу досить-таки глибоко занурюватись в каналізаційні люки суспільства, залітати на пару діб на зворотній бік місяця, який, до того ж, знаходився весь час не так вже й далеко звідси — перебуги там якийсь час на траві й портвейні, долучитись бодай тимчасово до Великої Нервової Системи, Рваної і Залатаної Мережі Кровообігу та Любові, зануритись із головою в потоки лімфи, лайна та сперми, на самому дні яких, як дехто думає, і знаходяться найбільш масивні й дивовижні шматки щастя, хоча насправді там нічого немає, це вже я вам точно кажу.

6.00

Тому ми їй обов'язково зателефонували б, якби мали звідки, але виходить так, що найближчий телефон знаходиться на кпп, де на нас очікують охоронці з ятаганами і вогнеметами, з ручними фанатами і протипіхотними мінами, дбайливо закопаними на заводських клумбах, одне слово — я б туди не йшов, особливо маючи при собі вусатого Молотова, краще вже іншим разом, як-небудь, коли все владнається, ми краще зараз зберемо все, що нам треба — говоримо ми між собою і збираємо все бухло і рештки драпу, Вася навіть якісь брошури бере з підвіконня — і виліземо через паркан. Я ще говорю, може, — говорю, — записку Карбюраторові залишимо, аби знав де нас знайти, але Вася скептично каже, що це буде записка не Карбюраторові, а прокуророві, тому, справді — для чого нам зайвий клопіт, раз уже так трапилось, то потрібно гідно вийти із цих обставин, інакше й бути не може. Чапай далі перевертається в ліжку навколо власної осі, так ніби хтось його уві сні розкручує, мов якийсь маховик, бажаючи запустити в дію щось дуже важливе для цього світу, але воно все ніяк не запускається, крути цим маховиком не крути, все одно нічого не вийде, лише це змучене і хворе тіло болітиме, як осколок, всаджений диявольськими артилеристами в задницю марксизму-ленінізму і залишений там на згадку про ще одну втрачену душу.

6.15

Ми переходимо ранковим приватним сектором, виходимо на ту саму площу перед цирком, я тягну вусатого Молотова, Собака тягне бухло, брагу ми звісно не зціджу-вали, але свої, чесно вирвані в дяді Роберта три коньяки, ми лишили при собі, а Вася йде просто так, йому найгірше, в кожному разі він так говорить і в нас немає підстав, аби йому не вірити. Нам тут лише перебігти через міст, звернути до церкви, проповзти кілька кварталів і вийти на площу, там ще раз перебігти вулицю і заскочити в під'їзд будинку із вежею, і якщо нам пощастить і нас ніхто не зупинить, життя благополучно продовжиться ще на кілька годин, до обіду — точно.

6.45

Маруся вкотре пофарбувалась. В оригіналі її волосся має, здається, чорний колір, мабуть чорний, це було б природньо, все-таки вона з Кавказу, зараз вона вифарбувана в щось темно-червоне і сильно підстрижене, на ній чорний халатик, під яким уже нічого, крім самої Марусі, немає, вона вивалює все це на нас, нам і без того погано, а тут ще таке, ви хто? питається вона спочатку, потім упізнає-таки Васю, мене вона ніколи не впізнає, я вже навіть і не ображаюсь, а Собака і взагалі ні на що не претендує, ну, — каже, — що — принесли? вона ще спить, просто стоячи посеред коридору, стоїть і спить, наче про щось розмовляє з нами, погано, щоправда, розмовляє, але хоч щось, добре що взагалі нас впустила, принесли? питає вона знову. що принесли? не розуміє її Вася, ну, ви ж обіцяли — каже Маруся, я напружуюсь, щось тут не так, може, краще відразу звалити і не чекати чергових неприємностей з боку генералітету, ви ж телефонували щойно, — напівсонно говорить Маруся, — я ж просила, це не ми телефонували, — каже Вася, — не ви? дивується вона, не ми. а що тобі потрібно? питається Вася, у нас все е, можна ми в тебе пересидимо? Маруся розчаровано знизує плечима, мовляв, сидіть, мені яка різниця, повертається і зникає у себе в кімнаті, а ми лишаємось в коридорі з нашим другом Молотовим, членом цк.

— Щось вона нам не рада, — говорить Собака і йде на кухню.

— Вона нікому не рада, — кажу я, йдучи за ним. — Чого їй радіти.

— Ну а чого б і не радіти, — говорить Собака, розливаючи коньяк по глиняних кухликах. — Якби мені хто зранку приніс три пляшки коньяку — я б радів.

— Якби мені, — кажу я, випиваючи, — зранку принесли бюст Молотова, я б ще подумав чи радіти.

— Треба її розбудити, — каже Собака, наливаючи по новій. — А то якось негарно — прийшли, сидимо, бухаємо.

— Справді — негарно, — кажу. — Але краще не будити. Краще самим поспати. Я, — кажу, — вже другу ніч поспати нормально не можу. Спочатку мусарня, потім цей марксист в кедах. Спати хочу. Пішли спати.

— Спати? — питається Собака. — Знаєш, я зараз у такому стані, що просто боюся спати.

— Чому боїшся? — питаюсь.

— Я боюсь, що засну і просто не додумаюсь прокинутись, розумієш?

Собака наливає ще, але я вже відмовляюсь, все, кажу, досить, пішли спати, Собака незадоволено підіймається, ми знаходимо в одній із кімнат на канапі Васю, який закутався в якусь ковдру і благополучно собі спить, і нам не лишається нічого іншого, як іти шукати якесь інше ліжко, чи канапу, чи бодай щось, ми заходимо до іншої кімнати и бачимо там посеред великого, добре відомого нам ліжка Марусю, вже навіть без халатика, яка запхала голову під подушку і так спить і на нас не зважає особливо, дивна безкінечна ніч, що перетікає в такий самий ранок, наші друзі розповзаються по кутках і з ними втрачається будь-який зв'язок, вони ніби помирають щодня о 7 ранку, виглядає все це у кожному разі саме так, якщо не страшніше, все — я сплю, — кажу я Собаці, він підходить до ліжка, рухайся, — каже Марусі, і відштовхує її на край ліжка, можеш спати, — говорить мені, ні, кажу, давай ти до неї, чому я? питається Собака, а чому я? кажу, ти ж спати хочеш, а я, — каже, — ЇЇ боюсь. Я зітхаю і погоджуюсь, але все-таки кладу поміж собою і Марусею Молотова, так — на всяк випадок.

9.57

— О чорт! — кричить вона. — Це ще що таке?!

Я прокидаюсь і перелякано дивлюсь навколо. Поруч зі мною на ліжку сидить Маруся, зовсім без нічого, прикривається подушкою і перелякано дивиться на мене.

— Чорт! — кричить вона. — О чорт! Це ще що таке?

— Не кричи, — намагаюсь я її заспокоїти. — Чого ти кричиш?

— Це ще що таке? — показує вона на бюст рукою, іншою притримуючи подушку. Собака теж прокинувся і відбіг до дверей. Схоже, Маруся його перелякала.

— Це бюст, — кажу я їй. — Не кричи.

— Чорт!

— Ну, що ти? — кажу я перелякано. — Бюст. Всього лише бюст. Це ми принесли.

— Для чого? — недовірливо питається Маруся.

— Ну, просто так, — кажу. — Думали, може, тобі потрібен.

— Мені не потрібен, — нервово каже вона.

— Добре, зараз ми його заберемо.

— А як ви сюди потрапили? — питається Маруся.

— Ти ж нас сама пустила, — кажу розгублено.

— Для чого?

— Не знаю, — кажу. — Ми прийшли, ти впустила.

— Ви принесли? — питається Маруся, очевидно, щось згадавши.

— Що? — не розумію я.

— Ну, що-небудь.

— Ось, — кажу, — Молотова принесли.

— Якого Молотова? — не розуміє вона.

— Члена цк.

— Де він? — не розуміє Маруся.

— Ну, ось, — показую я на Молотова.

Маруся намагається щось зрозуміти. Потім дістає звідкись цигарку з запальничкою і починає курити, нервово все обдумуючи.

— Ви давно тут? — питається.

— Не дуже, — говорю. — Години дві-три.

— Ясно, — каже вона.

Ми сидимо з нею в її ліжку і мовчки дивимось одне на одного. Вона симпатична, п'є забагато, але все одно симпатична. Особливо із подушкою.

— Хочеш покурити? — питаю.

Вона підіймає цигарку і показує мені — мовляв, я ж курю.

— Ми принесли, — кажу.

— Принесли? — вона моментально прокидається. Схоже, це був пароль, у всякому разі — правильна комбінація слів, яка все приводить в рух. Мені це аж самому сподобалось, тому я повторив:

— Так, — кажу, — ми принесли.

— Чорт, — каже Маруся і, боязко дивлячись на Молотова, кладе подушку на місце.

10.15

Зранку на такі речі краще взагалі не дивитись, або, якщо вже дивишся, то хіба крізь пальці. Ми так і робимо, і доки вона ходить кімнатою і збирає свої трусики і шкарпетки, натягує свої драні фірмові джинси, одягає різні медальйони і браслети, ми йдемо собі на балкон і чекаємо на неї там. Вона виходить з великою чорною люлькою, і далі ми вже просто собі стоїмо на балконі і майже ні про що не говоримо, так хіба що — дивимось на ранкові грозові небеса, на порожній суботній муніципалітет, в усьому цьому вмішується стільки повітря й вологи, ніби ми раптом опинились в чиїхось легенях, наприклад — в легенях старої камбали, що наковталась крижаних арктичних хвиль і тепер лежить собі на дні океану, мовчки страждаючи від передозу.

— Як у тебе справи? — питаюсь я. Ми востаннє бачились десь місяць тому, було ще зовсім холодно, ми перетелефонували їй із вокзалу, а що ми робили, до речі, на вокзалі? не пам'ятаю вже, але перетелефонували ми їй точно з вокзалу, вона сказала — ок, приходьте, візьміть бухла тільки, ми взяли пляшку кайзера, потім виходили ще, вона тоді була після якогось масажного кабінету і пахла якимись кремами, в неї тоді

було трішки довше волосся і якогось іншого, здається, кольору, хоча якого саме — згадати не можу.

— Погано справи, — каже вона.

— Щось сталось?

— Сталось, — каже вона, — сталось. У школі проблема Іспит завалила.

— Прикольно, — кажу. — Ти в школу ходиш.

— Нічого прикольного, — каже вона. — Повне гівно.

— Ясно, — кажу.

— Ми мали написати наукову роботу, — каже Маруся, гріючи люльку в руках. — Тема, знаєш, яка була?

— Яка? — питаюсь.

— "Що я думаю про роботу муніципальних служб".

— А що це?

— Муніципальні служби?

— Ну.

— Ну, там, скажімо, пожежники. Або газова служба. Комунальники, одне слово.

— Ясно, — кажу я. — І що ти написала?

— Я написала про поливальні машини.

Про які машини?

— Про поливальні машини. Ті, що вранці поливають вулиці, бачив?

— Бачив, — кажу. — Ти щось знаєш про поливальні машини?

— В мене була якась жахлива ніч до цього. Я майже не спала. Прийшла на урок — а мене просто розриває на шматки, розумієш? Я ледь не померла.

— Ну, так пішла б додому.

— Це ж іспит.

— Попросила б тата, він би підігнав пару бетеерів, і всі проблеми.

— Тобі легко говорити. В тебе тато не військовий.

— Да, — кажу, — слава богу.

— Йому, насправді, дуже подобається, коли я його про щось таке прошу. Тому я його ніколи й не прошу.

— Ага, — кажу.

— Це брат його постійно доїть.

— У нього є брат? — питаюсь.

— У мене є брат, — Маруся нарешті розпалює люльку. — У мене є старший брат.

— Чому я його ніколи не бачив?

— Я його сюди не пускаю.

— Чому?

— Я його ненавиджу. Хоча раніше дуже любила.

— І що сталось?

— Він чіплявся до мене.

— Серйозно?

— Серйозно. Він мене колись ледь не зґвалтував, добре, що вкурений був — у нього просто нічого не вийшло. А так, уявляєш — міг би стати моїм першим чоловіком,

— Да, — кажу, — буває. А мій брат за мене в дитинстві заступа вся.

— А мене, — каже вона, — в дитинстві ніхто не чіпав. Боялись...

11.00-12.00

— Ну, і що?

— Що?

— Ти про поливальні машини щось розповідала.

— А, так, — згадує вона. Ми сидимо на балконі, Собака спить в кутку, а ми сидимо на якихось килимках і дивимось в небо, Маруся зовсім загублена, вона водить навколо порожніми очима, намагаючись

зачепитись бодай за щось, але в неї це не надто виходить, хоча ось звернула на мене увагу, намагається про щось говорити. — Мені візія була. Я ніч напередодні не спала, розумієш, і тут ця робота. Одне слово, я написала їм щось на зразок того, я вже точно не пам'ятаю, але головна думка там була така, що насправді ці поливальні машини, вони поливають зовсім не водою.

— А чим?

— Ти розумієш, — Її голос раптом стає серйозний і наляканий, — я колись зранку прокинулась, дуже рано, ще шостої, здається, не було, і мене щось перемкнуло, що потрібно купити молока, і я взяла якийсь термос і в капцях пішла шукати молоко.

— О шостій ранку?

— Я не знала, — каже вона, — що лише шоста. Я просто вийшла на балкон, а було вже світло, дивлюсь — внизу проїжджають ці штуки, ну — поливальні машини, я чомусь подумала, що це молоковози, вони ж схожі, погодься.

— Ну, не зовсім.

— Чому?

— Де ти бачила, щоби молоковози поливали вулиці молоком?

— Молоком? — тут Маруся замовкає, очевидно, в неї зараз знову візія, але я встигаю висмикнути її назад.

— Хоча, — кажу, — справді схожі. Принцип той самий. Щось собі возять в бочках. Пожежні машин и теж схожі.

— І цистерни з нафтою, — каже Маруся.

— Да, — кажу, — цистерни з нафтою теж, у принципі, схожі на молоковози.

— Я тоді підійшла до поливальної машини зі своїм термосом, — говорить далі Маруся, — і тут, ти розумієш що — на мене потрапив струмінь води, він вдарив якраз по мені, по тілу, по обличчю, по руках, навіть термос із рук вибив. І ось тут, ти розумієш, я піднесла руки до обличчя, по них стікала холодна вода, і понюхала їх. Знаєш, чим вони пахли?

— Чим? — питаю.

— Гасом.

— Яким гасом?

— Не знаю, — каже Маруся. — Але точно — гасом. І я, знаєш, що подумала — це в принципі могло бути зроблено спеціально, розумієш — вони спеціально домішують у воду для поливання тонізуючий газ, скажімо, для того, аби з одного боку населення простимулювати перед початком робочого дня, а з другого — спрямувати енергію цього самого населення в продуктивне річище, оскільки гас цей мав би бути виготовлений на основі психотропних штук, народ би по-своєму заводився і весело валив на виробництво.

— І ти все це написала?

Так, — каже Маруся, — написала. Мені візія була. Я ще почала вигадувати різні варіації на цю тему, там, скажімо, всі елементи, присутні в гасі, потрапивши в повітря, починали діяти лише через 45 хвилин. І якщо поливалки викидали гас у повітря, наприклад, о 6.15, до

7 він діяв лише частково і був якраз надзвичайно шкідливий для людського організму.

— А це для чого?

— Щоби вирівняти розпорядок дня в містах. якщо ти випихаєшся на вулицю до 7 — ти хапаєш свою пайку шкідливих речовин і тебе цілий день викручує, розумієш? Натомість, якщо ти виходиш із дому, ну хоча б рівно о 7 — ти нормально закачуєшся правильною сумішшю і цілий день ковбасишся на благо батьківщини, виходить економно і раціонально.

— І ти про все це написала?

— Ага.

— Знаєш, — кажу я, — я б на твоєму місті все-таки поговорив із татом. Пара бетеерів — і про твій гас ніхто не дізнається... Або одна водородна бомба, — додаю, подумавши.

12.00-13.00

— Ні, — каже вона, — я краще просто перепишу. Напишу про щось інше. Скажімо, про трамвайне депо.

— Уявляю собі цю роботу, — кажу. — Слухай, у нас тут насправді проблема. У нашого Товариша батьки померли.

— Всі? — перепитує Маруся.

— Ні, — кажу. — Частково. Вітчим.

— А що за друг?

— Карбюратор. Пам'ятаєш його?

— А який він?

— Ну, — кажу, — в нього таке смішне обличчя, далекосхідне. Вилиці високі, очі вузькі, пам'ятаєш?

— Це такий, — говорить вона, — схожий на китайця?

— Скоріше на монгола, — кажу.

— А яка різниця?

— У монголів немає писемності.

— А в китайців?

— А в китайців писемність була, ще коли не було монголів.

— Так; — говорить Маруся, — я його пам'ятаю. Ти колись із ним приходив. І що тепер?

— Ну, що, — кажу, — тепер нам треба його знайти. Завтра похорон. А його ніде немає. Уявляєш?

— Да, — говорить Маруся, — лажа. А як ти кажеш його звати?

— Карбюратор.

— Дивне ім'я.

13.00-14.00

— Карбюратор?

— Ну.

— Слухай, — Маруся врешті підіймає голову і дивиться на мене більш-менш притомно. — Так це той ваш чувак, у якого тато помер?

— Вітчим.

— Та один хуй, — цілковито прокидається Маруся. — Мені вчора телефонував ваш знайомий, цей, такий повний, брудний.

— Какао, — кажу.

— Що?

— Звати його так — Какао.

— Кошмар, — каже вона. — Ось, так він вчора телефонував, вас шукав.

— Тобі телефонував?

— Ну, а кому? — Маруся пробує підвестись на ноги. — Розшукував вас, говорив якраз про цього вашого, як ти

сказав?..

— Карбюратора.

— О, — Карбюратора. Сказав, здається, що знає, де він.

— А де він?

— Карбюратор?

— Та не Карбюратор, — я теж підводжусь, — цей — товстий ублюдок?

— Він у Гоші. Звідти і телефонував.

— Хто такий Гоша?

— Ти що? — питається вона. — Ти де живеш? Гоша — це редактор нашої наймоднішої газети. Ця ж ось скотина, здається, у нього працює, — Маруся показує на сонного Собаку.

— Це редактор, чи що? — нарешті доходить до мене.

— Ну, а я тобі про що кажу?

— А як до нього наш Какао потрапив?

— Звідки я знаю, — говорить Маруся і йде до кімнати.

— Почекай! — кричу я їй. — Ати його телефон знаєш?

— Не знаю, — кричить Маруся звідкись із кухні. — Адресу знаю. Я з ним спала кілька разів, у нього вдома. У нього велика квартира, тут недалеко, на Гоголя. Він там сам живе.

— Все одно, почекай, — я знаходжу Марусю на кухні, вона порпається в холодильнику, дістає звідти банячок із медом, падає в крісло і починає їсти. — Почекай, — повторюю, — а що він тобі ще сказав?

Що ще? — Маруся на хвилину замислюється. — Більш нічого. Сказав, що знає, де цей ваш… ну, коротше, у котрого тато помер… себто — вітчим. Сказав, то коли захочете — можете знайти Його в Гоші.

— А як він там опинився?!

— Та звідки я знаю! — не витримує Маруся і починає кричати. — Звідки я знаю? Може, Гоша його десь зняв!

— Як зняв? — не розумію я.

— Мовчки! Взяв — і зняв. Ти що — не знаєш Гошу?

— Не знаю.

— Гоша — підар номер один у цьому довбаному місті. Він за цим принципом і редакцію собі підбирає. Я з ним із принципу переспала, типу — принцип у мене такий. Тож, може, він десь зняв цього вашого смердючку, відтрахав, а тепер утримує його в себе на Гоголя, я не знаю, одне слово, — вона замовкає і далі злизує свій жовтогарячий холодний мед.

14.15

— Слухай, ми йдемо.

— Угу, — каже вона.

— Дай адресу Гоші.

Маруся дістає якийсь записник, обтягнутий жовтою шкірою, щось у ньому пише, вириває аркуш і простягує мені. На, говорить, тільки там треба дзвонити довго, квартира велика, він може спати і просто не

почути. Скажете, що від мене, а то він вас не впустить, зрозумів? зрозумів, кажу, спасибі тобі, ну все — валіть, каже вона і відразу ж про нас забуває. Ми вже виходимо, і тут — вже в дверях — я повертаюсь і кажу їй:

— Маруся, — кажу я. — Слухай, тут така річ.

— Ну?

— Може, візьмеш нашого Молотова?

— Молотова? — перепитує вона.

— Ну, да, Молотова. Нам його все одно в напряг тягати за собою, а тобі може підійде. Все-таки член цк.

Маруся підходить до мене, розглядає Молотова, проводить руками по його обличчю і каже:

— Добре. Я його візьму. Він мені подобається — він схожий на мого тата. У нього така сама хуйня на кителі.

— Це не хуйня, — кажу я. — Це орден Леніна.

Добре, каже Маруся, хрін з вами — ось вам бабки — вона сує мені купюру, давайте я вас відвезу, а то вас загребуть ще в під'їзді, постав, — каже вона мені, — постав Молотова на балконі, він тепер мій, я слухняно відношу Молотова на балкон, і ми йдемо вниз, Маруся подводить нас до гаража, ворота гаража оббиті залізом і міддю, справжня тобі брама пекла, за такими воротьми потрібно ховати драконів, або атомні бомбардувальники, щось апокаліптичне, одне слово. Смішно, але в Марусі там всього лише розхуячений жигуль, у самій брамі с ще одні — менші — ворота, так само оббиті залізом, Маруся відчиняє саме їх, заходьте — говорить, може, каже Вася, відчинимо ворота, ви заходьте,

каже Маруся, я сама відчиню, а то хтось побачить, як ви крутитесь біля гаража — почне розпитувати, я сама, лізьте в машину, ми заходимо до темного гаража, справді бачимо там розхуячений, але ще цілком боєздатний жигуль і запихаємось втрьох на заднє сидіння — я, Вася Комуніст і Собака Павлов, Собака спочатку хоче лізти на переднє сидіння, але праві бокові наглухо розбиті і вм'яті всередину, тому ми беремо Собаку до себе, так би мовити — на коліна. Маруся якийсь час стоїть біля воріт, дістає звідкись із кишені джинсів недобиту папіросу, швидко її добиває і раптом згадує, що вона про щось забула, про що я забула, думає вона, про що? чому я біля гаража, мабуть, я хотіла кудись їхати, але куди? думає вона, задумливо заходить всередину і сідає за кермо, ну, що, Маруся, кричить їй нервово Собака, поїхали? поїхали, реагує на заклик Маруся, вмикає двигун і врубає задній хід. Відчинити ворота вона, звісно, забуває.

14.45

— Вилізеш? — питаюсь.

— Вилізу-вилізу, — каже Маруся. — Все гаразд.

— Іди додому, — каже їй Вася. — Дійдеш сама?

— Дійду, — каже Маруся.

— Точно дійдеш? — питається Вася.

— Ага, — каже вона і пробує знову завести машину.

Вася перехиляється із заднього сидіння і забирає в неї ключі. Разом ми витягуємо нашу подружку з крісла пілота, зачиняємо за собою гараж, вкладаємо їй в руки її ключі і йдемо собі, думаючи ще — дійде вона чи не дійде, і якщо дійде — то куди, але так виходить, що доки ми вибираємось на площу і дивимось звідти на будинок проти

муніципалітету, Маруся якимось дивом опиняється на своєму балконі і вже сидить там, притулившись до Молотова, два нещасні обдовбані створіння — Маруся в фірмових драних джинсах і футболці з роллінг стоунз і Молотов, член цк, старий гедоніст, любитель коктейлів — ближче до неба, хай усього лише на кілька метрів, але — ближче.

Частина друга

РІКА, ЩО ТЕЧЕ ПРОТИ ВЛАСНОЇ ТЕЧІЇ

15.15

Я тисну довго й наполегливо, не маю вибору, що тут скажеш — якщо його зараз тут не виявиться, нам доведеться повертатись додому, а там ще невідомо що на нас чекає, загалом — тоді вся ця затія втрачає сенс, для чого ж ми тоді другий день тягаємось містом, намагаємось щось виправити в цій, доволі-таки лажовій, ситуації, тож головне — щоб він тут був, але ніхто не відчиняє, і я вже думаю, ну, гаразд, не вийшло, поховають вітчима та й по всьому, поще наш друг потім на сорок днів, якщо вже їм так сильно треба, вони можуть усе це для нього зафіксувати, сфотографувати його попіл, або зняти на відео, щоби потім вбитий горем Карбюратор переглядав печальну церемонію довгими зимовими вечорами, перед сном, Собака врешті не витримує і починає бити в двері ногою, я хочу його заспокоїти, але тут за дверима чується якесь шамотіння, хтось, здається, йде до нас, двері справді відчиняються, і до нас виходить лисий товстий чувак у синьому шовковому халаті.

— що нада? — питається він.

— Нам Какао нада, — говорить йому Собака.

Чувак мовчки дістає з кишені халату газовий пістолет і приставляв його до Собачого писка.

— Яке какао? — питається він.

— Наш друг, — перелякано говорить йому Собака. — Какао.

— що ти грузиш? — нервується чувак, очевидно Гоша.

Вася ховається в мене за спиною, а я думаю — як же його звати, цього нашого Какао — як же його звати, як можуть звати донбаського інтелігента? мабуть, Андрюшою, точно — Андрюшою.

— Андрюша, — кажу я. — Нам потрібен Андрюша. Ми його друзі.

— Да? — недовірливо перепитує Гоша. — Ну, ладно, заходьте, — каже він, але пістолет не прибирає. Раптом бачить у Собаки наплечник і каже: що там?

— Бухло, — каже Собака.

— Давай, — говорить Гоша.

Собака дістає пляшку коньяку, віддає Гоші, той мовчки запихає її до кишені халата, і ми заходимо за ним і опиняємось у велетенській квартирі, коридор тягнеться кудись углибину, ми йдемо за Гошою і виходимо на безрозмірну кухню, нехуйово йому, очевидно, платять за опльовування наших святинь, думаю я із заздрістю, на кухні сидить Какао, щоправда без костюма, теж у якомусь халаті, таке враження, що в них тут сауна, сидить і п'є щось із великого горнятка, можливо саме какао і п'є, Андрюша, це до тебе, каже йому підар-редактор і, втративши до нас будь-який інтерес, зникає в нетрях своєї підарської квартири.

— Привіт, — радісно посміхається до нас Какао, мудак товстий.

— Привіт, Какао, — каже Вася. — Прикольний халат. Ти в ньому тепер завжди ходитимеш?

— Це мені Гоша дав, — пояснює Какао.

— Ну, гаразд, — перебиваю я його. — Маруся казала, що ти телефонував, щось про Карбюратора говорив.

— Ага, — каже Какао. — Я вам ще вчора хотів сказати, а ви слухати не стали.

— Що нам тебе слухати, — починає Собака, але Вася його спиняє, мовляв, хай говорить.

— Ось, — продовжує радісно Какао. — Ви пішли, а я потім думаю, треба ж вас якось попередити.

— Про що попередити? — питається Вася.

— Про Карбюратора.

— Ти знаєш де він?

— Знаю.

— Він в місті?

— Ви, що — лохи? — хоробриться Какао, відчуває все-таки, мудак, що він на своїй території. — Ладно ці придурки, але ти, Жадан, мав би знати, ви ж, здається, разом навчаєтесь.

— Я хворів, — кажу.

— Ага, — погоджується він, — у тебе це надовго. Карбюратор давно в таборі.

— В якому таборі? — лякаюсь я.

— Він що — сів? — лякається собі Собака.

— Та ні, куди він сяде, — сміється Какао. — Він в цьому, в піонерському таборі, чи як це тепер називається, трудовому, о. Там зараз якраз цей, як це, перший строк, ні не строк, завіз. Ні, не завіз, зміна. Приїде купа малолітніх уйобків, і Карбюратор буде їх вчити, як ставити намет.

— Ні фіга собі, — дивуюсь я.

— Да, — говорить Какао, — в таборі прикольно. Купа тьолок. Я колись, ще в школі, їздив раз, так до мене там один вожатий чіплявся. Уявляєте — підаром виявився.

— Ось і Карбюратор, мабуть, до когось чіпляється, — каже Вася.

— Він що — теж підар? — не розуміє Собака.

— Ні, Карбюратор не підар, — кажу я, — я його добре знаю. Хоча по-своєму — підар, звичайно.

— Ну, і що робити? — питається Вася в Какао.

— Поїдьте до нього, — говорить Какао. — Там класно. Тьолки.

— Вожаті-підари, — додає Собака.

— А де це? — питається Вася.

— За Вузловою, — говорить Какао. — Табір "Хімік".

— Це що — для якихось мутантів табір? — питаюсь.

— Ні, це для хіміків. Значить, сідаєте на електричку і їдете через Чугуїв до Кінцевої. Там чекаєте пару годин наступної електрички і їдете до Вузлової. Там чекаєте ще пару годин і їдете вже в "Хімік". З Вузлової можна і пішки. Але виїжджати потрібно серед ночі, інакше не встигнете. Там перша електричка о четвертій ранку. Якраз до обіду доїдете. В Чугуєві можна бухнути, — для чогось додає він.

— Це як — на скаку? — питається Вася Комуніст.

— Ну, як хочете, — незадоволено відповідає Какао. Очевидно, в нього якась своя фішка по Чугуєву, іноді таке трапляється.

16.00

— А якщо зараз виїхати? — питаюсь на всяк випадок.

— Там, здається, остання електричка о пів на п'яту відходить, — пояснює Какао. — Не встигнете. їдьте нічною, — посміхається він.

— Що ти посміхаєшся? — питаюсь я в нього незадоволено. — Що ти посміхаєшся, а?

— Нічого, — розгублено говорить Какао. — Просто так.

— Просто так, — кажу незадоволено.

— Ладно, — говорить Вася, — а у вас тут пересидіти до вечора можна? Чи ви трахатись зараз почнете?

— Я запитаю в Гоші, — засоромлено каже Какао.

— Про що? — говорить Вася, але Какао вже вибігає.

— От мудак, — незадоволено говорить йому вслід Собака.

16.15

— Гоша сказав, що можете сидіти, — радісно вбігає на кухню Какао. — Тільки в туалеті акуратніше.

— Почув, Собака? — говорить Вася. — Акуратніше в туалеті. Все те саме, але акуратніше.

— Сідайте, — каже Какао, змахуючи полами свого халату. — Будете чай?

— А водка є? — питає Вася.

— Ні, водки немає. Гоша не п'є.

— Ага, не п'є, — говорить Собака. — А коньяк забрав.

— У нас же, — кажу, — ще пляшка лишалась.

— Я не хочу коньяку, — каже Вася. — В мене печія від нього. Давай, — пропонує він Собаці, — ти змотаєш, водки купиш. В мене ще, здається, бабки лишилися.

Вася дістає з кишені рештки своєї виручки і віддає їх Собаці. Какао зачиняє за ним двері, назад потрапиш? питається на порозі, без пантів, каже йому Собака і зникає. А ми лишаємось його чекати.

16.30-18.00

— Може, він помер?

— Може, й помер, — каже Вася. — А може, просто злиняв з моїми бабками.

— Перестань, — кажу я. — Ти що — Собаку не знаєш? Він не злиняє.

— Значить — помер, — говорить Вася.

— Я піду, — несміливо каже Какао, він тут з нами теж сидить півтори години, сумує, але йти не йде, все ж не витримує і говорить — я піду.

— Куди ти підеш? — питаюсь.

— Ну, — показує Какао рукою в коридор. — Туди. А ви сидіть собі. Можете чай приготувати. В разі чого — покличете мене.

— Давай, вали, — каже йому услід Вася. — Случай, — говорить він до мене, — як він сюди потрапив?

— Не знаю, — кажу. — А ми сюди як потрапили? Бачиш, що воно робиться.

— Де ж Собака? — лише й перепитує Вася.

18.00-18.15 18.15-18.45

18.45-19.10

— Може, його задавило чим-небудь?

— Може. Трамваєм. Або струмом убило.

— Яким струмом?

— Електричним.

— Краще вже хай трамваєм.

19.30

— В мене ще, здається, драп лишився.

— Що ж ти мовчиш?

Забув, — каже Вася і справді знаходить у джинсах рештки трави. Все, бабки закінчились, трава закінчується, колообіг води в природі, інакше не скажеш. — Колообіг води в природі, — каже мені Вася і забиває папіросу.

19.30-21.30

Навіть згадати нічого. Сидимо, мовчимо, на чомусь зосереджуємось і раптом помічаємо всі ці речі навколо себе, розумієте, стару кухню, скажімо, хтось тут мабуть жив і до нього, мене такі речі завжди вставляли — просто ті місця, де жив я, як правило, були не набагато старші за мене, їх могли будувати на моїх очах, а тут якісь меблі, гора брудного посуду, він живе, як тварина, зовсім не прибирає за собою, якби він був маніяком, його би вирахували за рештками трупів у його баняках на кухні, я ось думаю — чому таке приміщення не дали мені, я б тримав його в чистоті і затишку, не пускав би сюди жодних дебілів, і сам би сюди не приходив для чистота експерименту, зачинив би двері, запломбував замок і пішли всі в задницю — окремо взята квартира зразкового побуту, коли я стану повноцінним представником цього йобаного суспільства, я почну скуповувати нерухомість,

відремонтовувати її, приводити у людський вигляд і запломбовувати, порядок має бути внутрішній, не нарочитий, квартири, це як нирки — їх потрібно відчищати від різного гівна, інакше не встигатимеш трупи прибирати, в нього пахне кавою і кетчупом, солодкий запах кетчупу, запах нормального життя і регулярного харчування, терпіти не можу, кетчуп затікає мені під шкіру, я нюхаю свої нігті — вони пахнуть кетчупом — кетчупом і розчинною кавою, медом і кетчупом, всі ці баняки і кухлики, великі тарілки, перемазані яєчнею, і виделки з загуслим шоколадом — все це пахне кетчупом, мене починає нудити, і я кажу Васі пішли звідси, куди? говорить він, куди ми підемо? вечір надворі, нам ще рано, нам потрібно перечекати тут, а потім уже поїдемо, давай перечекаємо в цього підара, кетчуп, — кажу я, що? не чує Вася, кетчуп — кричу я йому, і він киває головою, ніби хоче сказати ага, кетчуп-кетчуп, аякже — кетчуп, пішли в іншу кімнату, кажу я, тут багато посуду, він не опирається, і ми виходимо в коридор і потрапляємо до вітальні, вітальня в нього теж завалена різним антикварним гівном, чорт, мене це завжди дратує, в сенсі коли я бачу, що до мене, виявляється, теж хтось жив, і на відміну від мене жив справжнім життям, їв сніданки, займався сексом, може, навіть любив когось, ходив на ринки і в магазини, купував не те, що зміг, а те, що хотів, кетчуп, мав роботу, спілкувався з різними людьми, носив одяг, який йому подобався, їздив у відпустку, у нього була справжня відпустка, їздив на пікніки, вмів готувати, смачно готував різні штуки і навіть не їв їх, кетчуп, кетчуп, коли хворів, лікувався не лише водкою, а мав якісь ліки, домашню аптечку, знайомих лікарів, в обідню перерву міг зайти до ресторану, причому не для того, щоби випити, а щоби перекусити, мав улюблені страви, улюблені, блядь, спеції, кетчуп, кетчуп, кетчуп, а де в пей час був я? чому гут не було мене, серед всіх їхніх шаф і диванів, политих кетчупом і цитриновим соком, чому мене ніхто не всиновив, скажімо, тоді, як я кілька діб жив на автовокзалі і спав на дерев'яних кріслах, або коли я кілька діб харчувався кип'ятком, зрештою, чому мене зараз ніхто не всиновлює, чому мене цей підар всиновити не може? я був би сином підарського полку, мені вже 19, я вже достатньо самостійний, я не потребую постійної уваги, мені не треба міняти підгузники і мене не потрібно годувати кашею — так,

якийсь мінімальний харч, тепла вода, туалетний папір, порнофільми по відео, тьолки на кухні, конопля на балконі, але навіть це не головне, головне, щоби була батьківська увага, нормальна і постійна батьківська увага, справжня батьківська увага, як по телевізору.

Ми знаходимо прикольну радіолу, в мене така була в дитинстві — на чотирьох високих ніжках, в дерев'яному футлярі, зі скляним екраном, на якому червоним написано назви всіх піднебесних міст, які мені в моєму дитинстві снились і які могли мене почути, — Прага, Варшава, Белград, Східний Берлін, на такій прикольній радіолі можна було слухати вініл і радіо, в дитинстві я слухав подряпаний вініл, але в цього підара вінілу немає, є щоправда якийсь занюханий совковий бітлз, ну, але що ми з Васею — лохи, бітлз слухати, та ще в такому примарному стані, коли речі розсіюються, а запахи навпаки — склеюються, і розібратись у всьому цьому просто неможливо, ми починаємо крутити радіо, прикольна радіола печально похрипує, і враз ми чуємо потойбічний голос:

Доброго вечора, шановні радіослухачі. Хай злагода прийде до ваших затишних осель.

— Хто прийде? — питається Вася.

— Злагода, — кажу. — До осель.

— А, — каже Вася.

Сьогодні з вами цього чудесного вечора,

— Ага, — говорить Вася, — чудесний вечір: дощ цілий день хуячить.

як завжди по суботах о 22.00 молодіжна програма "Музична толока" і я — ЇЇ ведучий хрррррррр хрррррррр, — говорить радіола від себе. — Сьогоднішній випуск нашої програми буде цілком присвячений творчості

популярно! ірландської музичної групи, відомої не лише у нас, але і в інших країнах Європи — ансамблю "Депеш Мод". Свої питання, а також думки ви можете висловити за телефоном хррррр хрррррррр хрррррррррр — говорить ведучий.

— Яка прикольна програма, — говорю я.

— Да, — каже Вася, — краще, ніж бітлз.

І доки ви будете ставити свої питання, звучить інструментальна композиція Степана галябарди "Лист до мами".

Композиція справді починає звучати, і нас негайно від цього розвозить, цей Степан Галябарда вкладає в свою йоніку стільки галюциногену, настільки все це стрьомно звучить, що тебе не може не розвезти, їх на радіо, мабуть, за цим принципом і на роботу беруть, так щоби вони врубали і народ охуївав на п'ятій секунді їхніх музичних композицій, так, щоби він — цей неймовірний і нереальний Степан Галябарда — лише торкався своїми пухкими волохатими пальчиками пластмасових клавіш йоніки — і бац — тебе перемикало і ти перетворювався на знаряддя господнього промислу і вже не відповзав від радіоприймача, аж поки не передадуть прогноз погоди на завтра; ми сидимо під нашою прикольною радіолою, спершись спинами на неї і привалившись один до одного, аби нас не знесло вбік, розглядаємо крісла, шафи і канапи, ти відчуваєш, говорю я, як тут пахне цитринами? відчуваю, каже Вася, цитринами і котами. Не котами, кажу, не котами — кетчупом. Котами, не погоджується він. І кетчупом, додаю я.

Це була інструментальна композиція Степана галябарди "Лист до мами", — говорить космічний радіоведучий. — Виконував автор. А наша сьогоднішня програма, нагадую, присвячена творчості відомого ірландського колективу "Депеш Мод". Основою для програми стало документальне дослідження Девіда Баскомба "Бог як різновид героїну", видане цього року на великобританських островах і люб'язно

перекладене й надане нам нашою лондонською редакцією. Отже, "Депеш Мод" (лунає мелодійна заставка, підозрюю того ж таки Степана галябарди, тому що ми знову зомбуємось). Серед нашої молоді давно вже популярною є творчість цих парубків із Ольстеру. То в чому ж секрет такого успіху нікому не відомих хлопців, що виросли в самому осерді ірландських клоак? Спробуємо разом з вами, шановні радіослухачі, розібратись у цьому. Як стверджують біографи, одного сірого осіннього ранку 1962 року (Степан Галябарда додає до своєї йоніки трагічності, важко давлячи пластмасу пухкими пальчиками) в портовому Ольстері, окупованому британськими колонізаторами, в родині простого ірландського моряка і друкарки Бена та Марії Ганів несподівано народився хлопчик. Батьки досить насторожено поставились до малого, оскільки це була вже їхня п'ята дитина, попередні четверо, як стверджує містер Баскомб, померли наглою смертю в ранньому віці від тяжкої форми внутрішньокишечної інфекції, вельми поширеної в найбідніших припортових кварталах Ольстеру. Очевидно, що подібна незавидна доля чекала і на п'ятого сина Ганів — тяжкі умови підокупаційного побуту не давали його батькам підстав сподіватись на щось путяще для свого горопашного первістка. Хлопчика вирішили назвати Дейвом — на честь святого Дейва, котрий, як відомо, є патроном ірландських партизанів і певним символом невеличкого, порівняно з нашим, народу в його боротьбі з британськими колонізаторами. Зі святим Дейвом пов'язано багато народних переказів та вірувань корінного ірландського населення, зокрема, він вважається в давньому ірландському епосі богом скотарства, молочарства та просто запліднення. Ще й донині ірландські футбольні фанати, ідучи на спортивні арени і підтримуючи своїх улюбленців, дружно наспівують "Святий Дейве, витрахай сьогодні цих чортових католиків". Батько Дейва, старий вирлоокий Бен, звіддавна славився своєю прихильністю до діяльності ІРА і регулярно перераховував у кантор на рахунок армії даток зі своєї стражденної моряцької платні.

— Це вже бітлз? — перепитує Вася.

Мама Дейва працювала в портовій конторі друкаркою і, ризикуючи своїм життям та репутацією, час від часу допомагала повстанцям виправляти їхні водійські та шлюбні посвідчення. Таким чином, юний Дейв зростав у атмосфері національної свідомості та ненависті до королеви-мами, принца Чарлза, та всіх його малолітніх виблядків, у кожному разі саме так стверджує містер Баскомб. Першим емоційним потрясінням для майбутнього артиста естради став випадок, коли під час розгону традиційної для ірландських сепаратистів першотравневої демонстрації через католицькі райони Ольстеру кінні британські поліцейські зґвалтували Дейвового тата... ні, — раптом затинається ведучий, — не тата. Маму. Так — Дейвову маму. Перепрошую, шановні радіослухачі, — цю інформацію для нас перекладали наші колеги із лондонської редакції, тож можливі деякі стилістичні неточності. Отже, Дейвову маму. Прямо на очах майбутньої зірки шов-бізнесу. Це, безперечно, стало неабияким стимулом... себто неабияким потрясінням для молодого хлопця, котрий не мав до того подібного досвіду, і основою для його майбутнього першого диску, котрий відразу став платиновим. Але про ці та інші приємні речі після невеличкої музичної паузи. (Ведучий робить паузу). Музика і слова Степана галябарди. "Моя мама". Виконує автор.

Степан Галябарда важко торкається своїми волохатими пальчиками клавіатури, я шкірою відчуваю це його ворушіння товстими, волохатими, червоними відростками, робить програш на своїй пластмасовій йоніці і починає співати. "Я спитався у вітра, коло брами, — співає він, — чи не бачив ти, та-ра-рам, моєї мами. Ти сходи, щось там та-ра-ра-рам, за тую браму, там я бачив, та-ра-ра-рам, твою маму". "Твою маму, твою маму", — похмуро вступав хор.

— Це що — хор? — питаюсь я, повернувшись.

— Хор, — невпевнено відповідає Вася.

— Да? А я думав, що Степан Галябарда сам співає.

— Це хор.

— Що хор?

— Степан Галябарда — це хор, — каже Вася.

— Як це?

— Так. Ось послухай.

"Твою маму, твою маму", — печально підтакує Степан Галябарда з космічних глибин.

— Ти знаєш, — кажу я, — якщо це і хор, то якийсь недобрий хор. Якийсь злий хор. Чуєш, як вони про маму?

"Твою маму", ще раз погрозливо озивається Степан Галябарда.

— Мені здається, — каже Вася, — вони нас підслуховують.

— Ага, схоже вони насторожились, чуєш — замовкли?

— Вони нас пасуть.

— Навряд. Для чого це їм?

— Не знаю. Може, вони з міліції.

— Да, якісь вони недобрі.

— Я кажу тобі, — впевненіше говорить Вася, — мінтура, сто пудів мінтура. Чуєш — замовкли, суки.

— Почекай, — кажу я, — не заводься. Яка ж це мінтура? Мінтура не співає.

— Ага, не співає. Співає. Ти дивився коли-небудь новини?

— Шо?

— Новини.

— А. Ні, не дивився.

— А я, — каже Вася, — дивився. Там показували монгольських міліціонерів. У них був день незалежності, і вони співали.

— Що — всі?

— Ну, ні, не всі. Хор. Ось так само як тут, — показує Вася на прикольну радіолу. — Стояли, тварі, й співали.

— Ну, і що?

— Ну, і тут те саме. Це мінтура, повір мені.

— Та ладно.

— Я тобі кажу.

Хрр

— Чуєш? — зашепотів Вася. — Мусарня.

Я уявляю собі як по той бік радіопростору, десь у Монгола, стоїть хор міліціонерів на конях, стискаючи в руках нагаї і тривожно вслухається в

ефір, намагаючись впіймати наш шепіт. Я аж берусь холодним потом, о-о-о, — думаю.

— Почекай, — кажу, — але ж ведучий сказав, що це Степан Галябарда.

— А та знаєш, — питається Вася, — що це значить?

— Що значить?

— Ну, оце о "галябарда" що значить?

— Ну, і що?

— Це і означав мінтура.

— Та иди ти.

— Я тобі кажу. Це мінтура. Це хор монгольських міліціонерів.

— Степан Галябарда — це хор монгольських міліціонерів?

— Так.

— Степан Галябарда?

— Сто пудів.

— Ну, добре, — кажу я. — Я можу погодитись із тим, що їх там справді багато, навіть із тим, що вони із міліції.

— Із монгольської міліції, — уточнює Вася.

— Добре — із монгольської міліції. Але чому вони називаються Степан Галябарда?

— Так це ж по-монгольському й означає — "Хор монгольських міліціонерів"!

— Степан Галябарда — це "хор монгольських міліціонерів"?

— Так. По-монгольському.

— Значить, Степан Галябарда — це множина?

— Так. Це множина, — впевнено каже Вася.

— Ой, бля.

Двадцять друга година двадцять хвилин. В ефірі — "Музична толока"! — радісно вривається в кімнату голос ведучого. Продовжуємо нашу розповідь про творчість легендарного ірландського народного колективу "Депеш Мод". Як говорить в народі — біда йде, за собою другу веде. Восейи 1970 року, холодного вересневого вечора, батько Дейва — вирлоокий Бен, після довгої тяжкої агонії, пов'язаної з тяжкими тілесними болями та моральними переживаннями, благополучно помер, залишивши сиротами дружину-покритку і малого хворобливого Дейва. Помираючи, старий моряк сказав синові: "Все своє життя я віддав боротьбі за незалежність Ірландії, не забувай про не, Дейве. Гордо неси крізь усе життя ім'я ірландця, не давай цим сукам, цим факін-католикам узяти тебе за геніталії, пам'ятай, бляха-муха, що ти із гордого роду Ганів, а Гани, блядь, — додав він кріпке моряцьке словечко, — ніколи не прогиналися під цими факін-католиками, зрозумів, ти, ублюдку малолітній?" — сказав він, з тим і помер. Малому Дейвові дістались від нього у спадок лише жетон на риболовецького човна та стара губна гармоніка. Жетона малий Дейв відразу ж загубив, гармоніку, в принципі,

теж, то не завадило йому, однак, стати в майбутньому зіркою шоу-бізнесу.

Початок музичної кар'єри Дейва біофафи пов'язують із тими сімейними негараздами, що виникли в дружній родині Ганів по смерті батька. Дейвова мама, не маючи в собі сил для опору та подальшої боротьби, стає на шлях коляборанства, прямо-таки в своїй конторі віддаючись офіцерам великобританських військово-морських сил. Малий Дейв боляче переживає моральне падіння близької йому людини... ну, себто я так розумію мами, — додає від себе ведучий. Тоді ж він уперше знайомиться із наркокультурою, і це — за словами співака — стає одним із найбільш приємних відкриттів у його житті... Ні, — раптом поправляється ведучий, — мабуть, усе-таки не наркокультурою. Просто — культурою. А, мать його так, — врешті обламується він правити своїх колег із лондонської редакції, і далі вже читає з аркуша, що там є. — Саме в цей момент свого життя і в такому стані молодий Дейв Ган починає займатись музикою. Спочатку він її слухає, але згодом цього йому стає недостатньо і Дейв вирішує створити власний музичний колектив, аби через музику висловити свої почуття, які вони в нього там були. Холодного осіннього вечора 1980 року, в одному з портових ольстерських борделів, Дейв зустрічає симпатичну білявку, яку звали Гор. Гор, — перечитує ведучий, — ну да: яку звали Мартін Гор.

— Во його пре, — говорить Вася.

— Тихо, — кажу — а то зараз знову почнеться.

В житті юного Дейва з'являється перше серйозне захоплення. Разом із симпатичною білявкою Мартін Гор вони збирають перший склад "Депеш Мод". Обов'язки в колективі розподіляються порівну — Дейв співає ірландських пісень, грає на кількох музичних інструментах, а його симпатична білявка танцює на сцені і займається фінансовим боком справи. Незабаром у них народилась дитина.

— У кого народилась дитина? — питає Вася.

— У "Депеш Мод".

— Да? — Вася дивується. — Цікаво, від кого.

— Від Степана Галябарди, — кажу.

...Себто ні, не дитина, — знову поправляється ведучий, — дітище, у них з'являється перше дітище — альбом "Говори та записуй", котрий відразу ж стає платиновим. А зараз, — він важко переводить подих, схоже, остаточно заплутавшись у сценарії, — ми ще раз зробимо музичну паузу і послухаємо наступну музичну композицію. "Мамині очі". Співає Степан Галябарда.

"Мамині сині очі, — відразу ж беруться до справи Степан Галябарда, — бачу вас, як на долоні, — всі ви пара-рам смутком оповиті і від сліз трішечки солоні". "Троєчки, трішечки", — незадоволено затягує хор.

Трішечки солоні, — думаю я, — це добре чи погано? Мабуть, все-таки, погано, було б краще, якби їх нормально посолили, якщо я все вірно розумію.

— Да, — говорить Вася. — Ну й жуки.

— Де жуки? — не розумію я. — Ти про що?

— Про маму.

— Що про маму?

— Захавали маму, — задоволено каже Вася, так, ніби підтвердились якісь його підозри шодо цього світу.

— Хто захавав?

— Ну, ці — Степан Галябарда.

— Та ладно. Це ж вони так просто.

— Нічого не просто. Чуєш, що кажуть — трішечки солоні.

"Па-ра-рам лиш устами до Вас торкнуся", — продовжують Степан Галябарда...

— Смакуюсь, гади, — коментує Вася.

— Перестань, — кажу. — Це просто смішно.

— Устами, — говорить Вася. — Торкнуся. Гурмани хрінові.

— Перестань. Вони ж про інше.

— Да? І про що? Захавали свою велику монгольську маму, а ти кажеш — про інше.

— Да ніхто їхню маму не хавав. Як ти взагалі це собі уявляєш? Як можна очі їсти? Ось як очі їдять?

— Мамині? — перепитує Вася.

— Які мамині? Мамині очі ніхто не їсть, — нервую я.

— Степан Галябарда — їдять, — наполягає Вася.

— Ну, гаразд, — погоджуюсь. — Хай мамині. Але краще все-таки не мамині. Там, очі тварин, наприклад, як їдять? Або риб'ячі очі?

— У риб маленькі очі, їх ніяк не їдять, — говорить Вася.

— Це у маленьких риб маленькі. А у великих — великі. В акул, наприклад.

— Акули — це не риби.

— А хто це, по-твоєму?

— По-моєму, це не риби.

Я легко погоджуюсь, всяке може бути — можливо, в його персональній картині світу акули — це не риби, чому я маю переконувати його в чомусь зворотньому.

— Ну, добре, — кажу, — добре. Хай не акули. Ну, ці, як їх? Скати!

— Скати? — недовірливо питається Вася.

— Так, — кажу. — Скати. Як їхні очі готуються?

— У них немає очей.

— Як немає?

— Так. Немає. Вони живуть на такій глибині, де світло розсіюється і очі їм не потрібні.

— А як же вони рухаються?

— Хто?

— Скати. Електричні.

— А вони не рухаються.

— Як це не рухаються? А що ж вони жеруть?

— Планктон.

— Планктон?

— Планктон. Планктон теж не рухається. І скати не рухаються. Так вони й живуть.

— Ну, добре, — кажу я знову, — добре. А як вони трахаються?

— Хто? Скати?

— Так, — кажу. — Електричні скати.

— Навпомацки, — каже Вася.

Я пробую собі уявити статевий акт електричних скатів. Виходить кошмарно — по-перше, у воді, по-друге, навпомацки, а по-третє — тебе при цьому весь час б'є струмом!

— Очі, мабуть, маринують, — говорю я, подумавши. — Закочують у баняки і продають як консерви.

— Ага, — каже Вася. — Уявляєш, у них в Улан-Уде, в гастрономах, мабуть, можна купити консерви, на яких по-монгольськи написано: "Очі мамині. Мариновані".

— Да, — кажу, — а внизу, дрібніше, дописано — "трішечки солоні".

А для тих, хто цієї пізньої години ще й досі не спить, ми продовжуємо нашу розповідь про стрімкий злет родинного дуету "Депеш Мод". В лютому цього року вийшов новий сингл колективу, "I feel you", в якому, зокрема, говориться:

I feel you

Your sun it shines

I feel you

Within my mind

You take me there

You take me where

The kingdom comes

You take me to

And lead me through Babylon

що приблизно перекладається так: "Прости мені мамо, блудному синові, я вже далеко не той, яким був тоді, за часів нашого безтурботного дитинства, зла центробіжна сила наркомана і педераста засмоктала мене в свої глибини, і життя моє — російська рулетка, без кінця і початку. Але, — продовжує ведучий, очевидно, вже від себе, — я вірю, мамо, що ми ще зустрінемось у нашому старому-доброму Ольстері, і надаємо разом, — ти чуєш, мамо? — обов'язково разом, надаємо по задниці факін-католицьким окупантам, намотаємо їхні язики й геніталії на могутній маховик ірландської суспільної думки, як того прагнув наш нещасний батько — вирлоокий Бен, і як того вчив Товариш Троцький Лев

Давидович, і як до того закликав нас святий Дейв й непорочна діва — стара партизанська курва!" Ведучий робить паузу, очевидно, думає, чи не запустити йому ще раз Степана галябарду, гуляти так гуляти, але врешті обламується і говорить далі: Вже сьогодні, з дистанції стількох років можна сказати, що творча доля колективу склалася якнайліпшим чином і що подібній музичній кар'єрі можна лише позаздрити — гурт і далі успішно гастролює, випускає час від часу нові альбоми, котрі миттєво опиняються на вершинах найрізноманітніших гіт-парадів, горопаха Дейв благополучно сидить на героїні і злазити з нього не збирається, та й навіщо, дорогі радіослухачі, Йому з нього злазити? було б у вас, — говорить ведучий, — стільки бабла, ви б теж ні про що, крім героїну, не думали. Сиділи б і втикали, і срати хотіли б на кризу духовності і падіння валового продукту, бо на хріна тобі валовий продукт, якщо ти вже зранку заряджений і точно знаєш, що на вечір у тебе теж щось е, сиди собі втикай, ні про що не думай, а тут їбошишся — їбошишся, гнеш хребет на них гандонів жирних, які вчать тебе, як тобі жити, наживаєш геморой на їхньому довбаному радіо і жодна тобі сука не подякує, одні мудаки навколо, мудаки і придурки, текст, суки, нормально перекласти не можуть, сидять в своєму траханому Лондоні, на своєму, блядь, туманному альбіоні і не можуть нормально перекласти текст про цю довбану білявку Мартін Гор, що за білявка така? Трахав я таких білявок, костюма немає нормального, в гості вже кілька років не ходив, зуби, сука, гниють, а ця падла на героїні, разом зі своєю білявкою, сука, ненавиджу, падла, це була програма "Музична толока" і я її ведучий хрррррр хрррррр, дякую вам, шановні радіослухачі, що були цієї пізньої години з нами і хай вам завжди всміхається доля.

А наш молодіжний канал продовжує свою роботу і якщо ви маєте що сказати, можете зробити це за телефоном хррр хр хр.

— Записую, — раптом говорить Вася, — стоп: записую.

Він справді дістає з кишені джинсів покусану кулькову ручку і пише собі на лівій долоні номер. Для чого це тобі? кажу, перестань, тут і телефону, мабуть, немає, як це немає? говорить Вася, встає і нетвердо

ступає в бік спальні, тримаючи перед собою витягнуту ліву долоню, із записаним на ній номером. Двері до спальні зачинені, але Вася починає стукати, що тобі? врешті озивається звідти наш друг, схоже ми їх там від чогось відволікаємо, мужик, дай телефон, кричить Вася, наш друг замовкає, очевидно думає, чи його це питають, Вася далі стукає, ну, мужик, кричить він, досить трахатись, дай телефон, а ми й не трахаємось, швидко говорить наш друг, двері негайно прочиняються, в них просовується гола волохата рука (ось, воно, думаю я, Степан Галябарда з нами), яка тримає телефон, Вася на всяк випадок просовує у двері свою ліву руку з номером, так щоби там і не сумнівались, що телефон йому потрібен, швидко забирає апарат, за яким тягнеться довгий-довгий дріт, двері відразу ж зачиняються, і Вася йде назад, зараз, — каже, — я цьому чортовому ведучому зателефоную, для чого? питаю я, зараз-зараз, побачиш, Вася ставить апарат на підлогу, і звіряючись із цифрами на лівій руці, правою починає накручувати диск, притискаючи слухавку вухом і говорячи, зараз-зараз, я цьому підару

це були останні новини, люб'язно перекладені і надані нам нашою лондонською редакцією. А я пропоную вам, шановні радіослухачі, зробити ще одну музичну паузу, ага, — раптом говорить ведучий, — у нас, здається, телефонний дзвоник, послухаємо хто це

все скажу, алло, — говорить Вася, — алло

не спить такої пізньої пори. Говоріть...

я цьому підару зараз все скажу, зараз-зараз

говоріть-говоріть, ви в ефірі

там хгось є, — розгублено простягає Вася мені слухавку

ну, ще б, — кажу

а хто це? — злякано питається Вася

підар, — кажу, — якому ти все хотів сказати. Тож давай.

— Я слухаю вас, — дещо нервово говорить ведучий, він, видно, замучився з такою роботою, ну, та має досидіти, діватись нікуди.

— Алло, — говорить Вася про всяк випадок.

— Ви в ефірі, — каже ведучий.

— Що? — не розуміє Вася.

— Говоріть-говоріть.

— Що йому сказати? — пошепки питається мене Вася.

— Не знаю, — шепочу я. — Про музику що-небудь спитай.

— Про музику?

— Про "Депеш Мод". Знаєш що-небудь про "Депеш Мод"?

— Не знаю.

— Ну, тоді взагалі що-небудь про музику. Потягни час, щоби він не зорієнтувався. Це головне.

— Добре, — напружено говорить Вася і прикладає слухавку до вуха. — Добрий вечір.

— Як вас звати? — терпеливо питається ведучий.

— Чому ви питаєте?

— Ну, я всіх питаю, коли хто дозвониться — як вас звати.

— Точно всіх? — уточнює Вася.

— Всіх-всіх, — заспокоює його ведучий. — То як вас звати?

— Ну, — починає торгуватись Вася, — мене звати... А вас як звати?

— Мене?

— Так, вас.

— Ну, мене, — кокетує ведучий. — Та ладно, бог із ним. Що ви взагалі хотіли?

— Від кого? — знову не розуміє Вася.

— Ну, від мене.

— Що? — пошепки питається Вася в мене.

— А я знаю? — кажу я йому. — Поговори з ним про музику. Головне — потягнути час, розумієш?

— Розумію, — каже Вася. — На, сам потягни.

Він соває мені в писок слухавку, я вдихаю повітря і відчуваю як сильно вона пахне кетчупом, так ніби її хтось довго пхав у відерце зі спеціями, кетчуп просто стікає по ній, мене відразу ж починає вивертати.

— Слухай, — кажу я Васі, — ти тут потримайся, я піду віділлю. Головне — слідкуй за мовою, не говори зайвого! Ти зрозумів? — слідкуй за мовою! Не говори зайвого! Слідкуй за мовою! — кричу я вже із сортиру.

— Алло, — нагадує про себе ведучий. — Ви там ще живі?

— Слідкуй за мовою, — похмуро говорить йому Вася.

— Прошу?

— І не говори зайвого! — додає Вася.

— То про що ви хотіли поговорити?

— Ну, не знаю, — говорить Вася, — про музику.

— Про музику?

— Так. Про "Депещ Мод".

— Чудово.

— Так? — недовірливо перепитує Вася.

— Чудово, — запевняє його ведучий. — Вам сподобалась наша програма?

— Ні, — говорить Вася.

— Чому? — питається ведучий.

— Мені, — намагається пояснити Вася, — не сподобалось про шоу-бізнес.

— Так-так, — говорить ведучий.

— Ви розумієте, — Вася довго підбирає слова, тягнучи час, — я не те що не люблю шоу-бізнес, хоча, мабуть, усе-таки не люблю.

— А "Депеш Мод" ви любите? — здається, ведучий теж вирішив потягнути час.

— "Депеш Мод"?

— "Депеш Мод".

— Ні, не люблю.

— Ну, то може розкажете нам якусь історію? — не хоче його відпускати ведучий.

— Історію?

— Так. Яку-небудь історію.

— Добре, — погоджується Вася, — розкажіть.

— Ні — нервує ведучий, — це ви розкажіть.

— А чому я? — насторожується Вася.

Тут і я повертаюсь, то там? показую на слухавку, а, говорить Вася, мужик історії розповідає, прикольно, случай, каже він мені, давай проведемо додому телефон, такі речі можна робити.

— То як? — озивається ведучий. — Як із історією?

Вася запитально дивиться на мене.

— Та розкажи ти йому яку-небудь історію, — шепочу я, — а то він не відчепиться.

— Про "Депеш Мод"? — питається Вася у слухавки.

— Про "Депеш Мод", — погоджується ведучий.

— Добре, — каже Вася, — я вам можу розповісти одну історію, але вона, як би це сказати...

— Не дуже пристойна? — хихоче ведучий.

— Ні, — повільно каже Вася. — Вона просто сумна. Розказати вам сумну історію?

— Але вона про "Депеш Мод"? — на всяк випадок перепитує ведучий.

— Та про "Депеш Мод", про "Депеш Мод", — говорить Вася, — не хвилюйтесь. Чого б це я вам розповідав не про "Депеш Мод"? Але сумна.

— Ну, гаразд, — погоджується ведучий, — давайте вашу сумну історію. Тільки щоб про "Депеш Мод", — строго додає він.

— Да, — каже Вася, — про "Депеш Мод". Я коли вчився в десятому класі, в Черкасах, то в мене був друг, ну, не так щоб друг, скоріше просто однокласник, розумієте?

— Розумію, — просто каже ведучий.

— І він в принципі нормальний чувак був, нічим таким особливим не відрізнявся, ви розумієте про що я?

— Але в нього фішка була.

— Фішка?

— Ну, да — фішка. Він, розумієте, як би це сказати — ось ви тут говорили шоу-бізнес, шоу-бізнес, платинові діла і так далі, ну, коротше, ми всі тоді слухали "Депеш Мод"...

— О, — радісно озивається ведучий, схоже він кровно зацікавлений у публічній любові до "Депеш Мод".

— Збирали їхні записи, фотки, плакати, пам'ятаєте?

— Так-так-так, — радісно квакає ведучий.

— І ось хтось із нас, я вже не пам'ятаю, хто саме, подарував йому на день народження плакат Гехана, розумієте?

Ведучий знову радісно квакає.

— І ось він, розумієте, він в принципі нормальний був чувак, але він повісив у себе в сортирі цей плакат і почав дрочити на Гехана, уявляєте?

— Як дрочити? — розгублено питається ведучий. Схоже, він не чекав, що історія буде аж настільки сумною.

— Ну, так, — Вася не знає, як йому по телефону показати, — почав онанувати на плакат Гехана, уявляєте?

— Я кий жах, — каже ведучий. — А ви пробували поясните йому, що цього не можна робити?

— Пробували, — каже Вася, — але в нього фішка була, розумієте? Він цього навіть не приховував — приходив зі школи, кидав портфеля в коридорі — і в сортир.

— А ви?

— Ми — ні.

— Ні, я не про це.

— А, ну що ми? Ми думали, може, чувак так музику любить, може, йому цей ваш "Депеш Мод" так подобається, що він стриматись не може, в принципі, що ж поганого, погодьтесь.

— Хрррррррррр, — хрипить ведучий.

— Але, розумієте, в чому річ — ми йому на якесь наступив свято принесли записи "Депеш Мод", думали він зрадіє, подякує. А він, знаєте, що? Він ввімкнув ці записи і говорить — що за гівно ви принесли? Та це ж, кажемо, той чувак, на якого ти дрочиш щодня, це він співає. Тобі що, питаємо, не подобається? Ні, каже він, не подобається. І вимкнув магнітофон. І більше ніколи "Депеш Мод" не слухав. Уявляєте?

— Да, — розгублено говорить ведучий. Відчувається, що він перевів би розмову на щось інше, але на що ж ти и після цього всього переведеш. — Ну, а далі що було? — питається він врешті.

— З ким? — не розуміє Вася.

— Ну, з цим вашим дрочуном... перепрошую — з другом вашим.

— Пішов у бізнес, — коротко каже Вася, — відкрив у Черкасах мережу аптек. Торгував тромадолом. Рік тому помер від діабету.

— Дрочити менше треба, — злісно каже ведучий.

На якийсь час западає мовчанка. Кожен думає про своє. У ведучого, схоже, свого було не так багато, бо він перший не втримується.

— Ось таку повчальну історію, шановні радіослухачі, розповів нам наш опівнічний незнайомець. Але, мушу сказати, що сьогодні цей ваш знайомий, — чуєте? — сьогодні він навряд чи зважився б на такий крок.

— Це ще чому? — ображено питається Вася.

— Ну, хоча б тому, що нині й Гехан вже не той, аби на нього, як ви тут нам розповідали, онанувати.

— Ви про що?

— Ну, Гехан сильно змінився. Він змінив імідж.

— Що?

— Ну, зовнішність.

— Чуєш? — Вася знову розгублено сoває мені в писок слухавку. — Він каже, що Гехан змінився.

— Спитайся, чи сильно, — раджу я.

— І що, — говорить Вася у слухавку, — сильно змінився?

— Так, не повірите, його старі прихильники його не пізнають. Говорять, це в нього від героїну.

— В нього що, — говорить Вася, — щось відвалилось?

— Навпаки, — радісно говорить ведучий.

Вася розпачливо дивиться на мене. Ой, бля, — думаю.

— У нього щось виросло?

— Так! — переможно вигукує ведучий.

— Що? — питається Вася.

— Здогадайтесь.

— Рука?

— Ні, не рука.

— Нога, — починає гадати Вася.

— Ні, не нога!

— Навіть думати про це не хочу.

— Борода! — вигукує ведучий, витримавши ефектну паузу.

Васю пересмикує.

— І що — велика борода?

— Нормальна.

— І на кого... перепрошую — на кого він тепер схожий?

— Ну, не знаю, — дещо манірно говорить ведучий, — дивлячись із ким порівнювати. Ось кого із відомих осіб з бородою ви знаєте?

— Санта Клауса, — говорить Вася.

— Ну, ні, — ображається ведучий. — Я вам говорю про реальних осіб. Про тих, хто насправді є.

— А Санта Клауса що — немає?

— Немає, звичайно.

— Да, мужик? — єхидно говорить Вася. — Це ти сам придумав?

— Що придумав? — не розуміє ведучий.

— Про Санта Клауса. Це ж придумати таке треба — Санта Клауса немає. Це, скоріше, тебе з твоїм довбаним радіо і всіма монгольськими міліціонерами, разом взятими, немає.

— Якими міліціонерами? — не розуміє ведучий.

— Монгольськими, — говорить Вася.

По той бік ефіру западає важка пауза. Я показую Васі — мовляв, дай мені слухавку, дай я спробую, а то в тебе щось не виходить, що ти зачепився за цього Санта Клауса, ну, не знає чувак, що е Санта Клаус, що ж тепер, може він старовір який-небудь, може, в нього дитинство

важке було, може, в нього тато офіцер і мама вчителька математики, а ти його грузиш, дай сюди слухавку, коротше.

— Ага, бачите, — кажу, — все-таки хоч щось святе для вас лишилось.

— Так, — говорить ведучий — лишилось. Але Дейв на нього не схожий.

— Не схожий?

— Анітрішечки.

— Зі зі топ, — кажу.

— Алло, — кажу я, — ви мене чуєте?

— Так, — жваво реагує ведучий, — а ви мене?

— Вже другу годину, — кажу. — Тут мій друг, на жаль, відійшов і не зміг до кінця дослухати вашу захоплюючу розповідь. Так що там у нас із Дейвом? На кого він тепер схожий?

— Ага, — говорить ведучий, схоже, він навіть не зауважив, що з ним говорить хтось інший, — ну, називайте далі відомих бороданів.

— Лев Давидович Троцький, — кажу я, подумавши. — Чи може ви скажете, що Троцького теж немає?

— Ні, — знічено каже ведучий, — чого ж — Троцький є.

— Ага, бачите, — кажу, — все-таки хоч щось святе для вас лишилось.

— Так, — говорить ведучий — лишилось. Але Дейв на нього не схожий.

— Не схожий?

— Анітрішечки.

— Зі зі топ, — кажу.

— Мимо.

— Ну, добре, — кажу, — Кастро.

— Що?

— Кастро. Фідель Кастро. Схожий він на Фіделя?

— На Фіделя? Так, — говорить врешті ведучий, — на Фіделя трішки схожий. На молодого, звичайно ж, — відразу поправляється він. — Так, на молодого Фіделя — трішки схожий. Я тут нещодавно дивився відеозапис їхнього концерту — нам колеги передали із лондонської редакції, і ось він там справді — чимось нагадує молодого Фіделя. Фантастичне видовище, ви уявляєте — збираються кілька десятків тисяч прихильників "Депеш Мод", а до них виходить Фідель і починає співати голосом Гехана. Уявляєте?

— Знаєте, — кажу я помовчавши, я загалом розумію, що він, очевидно, старший за мене, я, як правило, намагаюсь нормально з людьми розмовляти, ну, але тут мужик таке говорить. — Знаєте, — кажу я, — ви такого нам не говоріть. І знаєте чому?

— Чому? — розгублено питається ведучий.

— Тому, — продовжую я, — що ми ось тут вас чесно слухали-слухали, ми в принципі послухали все — і про моряків, і про поліцію, і про скатів.

— Про скатів? — не розуміє ведучий.

— Ага — і про електричних скатів. Але не говоріть нам про Фіделя. І знаєте чому?

— Чому? — знову питається ведучий.

— Тому що ось ми з другом сидимо тут — на чиїйсь квартирі, посеред чиїхось меблів, посеред кетчупу і шоколаду і ледве виживаємо. І знаєте чому? Просто тому, що ми вже другий день шукаємо нашого друга, нашого друга Карбюратора, і знаєте, чому ми його шукаємо? Тому що в нього, — я важко добираю слова, — пару днів тому загинув тато, власне, не тато, а вітчим, хоча яка в хуя різниця, він у нього загинув, і ми не можемо цього довбаного Карбюратора знайти вже другий день, і нам від цього так хріново, що ми сидимо і жеремо все, що нам трапляється під руку, розумієте? тому що ми напхані табаком і драпом, портвейном і спиртом, і мені особисто це вже поперек горла стоїть, в прямому значенні цього слова.

— Ага, — нарешті вставляє слово ведучий, — отже, у вашого друга загинув тато.

— Вітчим, — поправляю я.

— Один хуй, — нетерпеливо говорить ведучий. — І ви від цього п'єте горілку і вживаєте легкі наркотики?

— Ні, — кажу, — не зовсім. Горілку ми п'ємо просто так, розумієте?

— Розумію, — не зовсім впевнено говорить ведучий.

— Причому давно, — додаю я. — І знаєте, я так дивлюсь, що все це нічим хорошим не закінчиться, тому що ми просто потрапляємо в якісь ями, ви розумієте, про що я кажу? все частіше і частіше, цих ям стає все більше і більше, я вже просто не в стані вибиратись із них, вони засмоктують, я чим далі тим болючіше і болючіше в них падаю, ви розумієте, про що я вам тут говорю? так ніби все нормально, ми ось тут сидимо і слухаємо вашу дурацьку радіопрограму і навіть ваших міліціонерів послухали...

— Яких міліціонерів? — не розуміє ведучий.

— Не важливо, — кажу, — але річ не в цьому, знаєте? річ у тому що все одно це нічим хорошим не закінчиться, просто тому, що я не можу собі уявити нічого хорошого там — попереду, там просто не може бути нічого хорошого, тому що якщо його — цього хорошого — не було раніше, то чому воно мало б з'явитись у майбутньому, скажіть мені, чому? Його там просто не може бути, ми просто просуваємось собі навпомацки, як електричні скати під водою, навіть не вірячи, що нам справді кудись потрібно просуватись.

— Да? — знічено говорить ведучий. — Ви знаєте, це дуже цікаво.

— Що тобі цікаво? — не розумію я.

Ось оце все, що ви нам тут розповіли. Ось бачите, шановні радіослухачі, — звертається він в космічну пустоту, — приблизно про це саме я й говорив вам увесь цей час. Тож на цій оптимістичній ноті і закінчує свою роботу наш молодіжний канал, і я — його ведучий хрррррр хрррррррр. А ви, — звертається він, схоже, особисто до мене, — зачекайте ще, будь ласка, хвилинку, вам — як автору найбільш цікавого питания, ми із задоволенням вручимо приз, люб'язно наданий нам нашими колегами із лондонської редакції — випущений у Великій Британії останній альбом Степана галябарди "Мамин сад".

— Як-як? — питаюсь.

— Сад. Мамин сад, — говорить ведучий. — Через "ее", — для чогось додає він.

Лунають прощальні акорди, ефір поступово стихає, в слухавці чується якесь шарудіння, потому хтось, поквакуючи, прикладає її до свого космічного вуха.

— Алло, — чую я знайомий голос, але вже ближче.

— Алло, — погоджуюсь я.

— Ви ще тут?

Я озираюсь на Васю, той притулився до прикольної радіоли і водить пальцями по підсвічених лампами назвах радянських столиць, зокрема, зчищає нігтем слово "Прага", чомусь саме Прага,

— Так, — кажу, — ми ще тут.

— Ви знаєте, — говорить ведучий, — вибачте, що я вас затримую — насправді у мене немає ніякого альбому.

— Слава богу, — кажу.

— Вірніше, він у мене був, але я його ще минулого тижня подарував нашим спонсорам. Вони нам пообіцяли профінансувати ремонт офісу, і я хотів зробити їм приємне. Подарував альбом.

— О господи, — кажу.

— Я просто хотів у вас запитати, якщо ви не проти, звичайно. Можна?

— Можна, — кажу.

— Скажіть, ви що, справді п'єте горілку і вживаєте легкі наркотики?

— Ну, правда, — кажу невпевнено.

— Серйозно?

— Ну.

— А в мене, — говорить він із сумом, — ніколи разом не виходило. Або водяра, або драп, розумієте?

— Головне звикнути, — кажу.

— Ну, але як ви себе при цьому почуваєте?

— Як почуваємо? — питаю.

— Так — як ви себе почуваєте?

— Знаєте, — кажу, — я себе почуваю, як ріка.

— Як ріка?

— Так, як ріка, що тече проти власної течії.

Після цього ведучий відразу кладе слухавку — мовчки і трагічно.

20.06.93 (неділя)

0.05

— Спати хочу.

— В електричці поспиш.

— Ага, — кажу. — В електричці. Там же зараз повен вагон дембелів буде. Або грибників. Або міліціонерів.

— Повен вагон міліціонерів? — скептично перепитує Вася. — Ну, не знаю, не знаю.

— Ладно, пішли, — кажу і ми збираємось виходити.

Какао відчиняє нам двері, ви зрозуміли? перепитує — до Кінцевої, там пересядете, вийдете на Вузловій і там вже зовсім поруч, пару годин, — додає він і сває нам якусь брошуру, що це за гівно? питається Вася, візьміть, каже Какао, і хай откровення господнє буде з вами. От мудак, говорить Вася, вже коли двері за нами зачиняються, ага, — кажу, мудак, ми спускаємось вниз і вже на першому поверсі біля ліфта бачимо тіло Собаки, Собака, кричу я, слухай, він, здається, таки помер, да почекай, заспокоює мене Вася, підходить до собачого тіла і перевертає його догори обличчям, Собака весь зариганий, але ще живий, ще б трішки, і він би, мабуть, таки помер, захлинувся би власними ригаками, справжній тобі Гендрікс, що тут скажеш, як би він потім перед господом постав би — зі своїми білими шнурівками на військових черевиках і весь обриганий, ми його підіймаємо, Собако, говоримо, Собако, прокидайся, він приходить до тями, навіть пізнає нас, я заблукав, каже, вийшов, водяру купив, повернувся — а куди йти не знаю, сидів тут, чекав, що хтось із вас вийде, а водяра де? питається Вася, водяру я випив, каже Собака, дощ пішов, холодно було, я ж думав, ви вийдете за мною, ладно, — розчаровано каже Вася, ти можеш іти? да, все нормально, — Собака підіймається, і ми виходимо на Гоголя.

0.30

— Що робити будемо? — питається Вася.

— Поїхали додому, — кажу.

— А Карбюратор?

— А що Карбюратор? З Карбюратором усе гаразд. А цей ось точно нікуди не доїде. Не будеш же ти його тягнути на собі аж до Вузлової?

— Все нормально, — каже Собака. — Я в нормі. Я доїду.

— Може, краще додому? — питаюсь.

— Ні, — говорить Собака. — Тільки не додому.

— Ладно, — кажу. — Але як ми туди доїдемо. Бабок все одно немає.

— Треба було в цього мудака позичити, — говорить Вася.

— Не хочу я в нього позичати, — кажу.

— Ну, так що робити?

— Слухай, — раптом каже Собака, — тобі ж Маруся щось за Молотова давала.

— Точно, — кажу. — Я зовсім забув. — Я лізу до кишені і дістаю звідти досить-таки нормальну двадцятку. — Прикол, — кажу. — У нас, виявляється, є купа грошей. Тільки треба їх десь поміняти. І при цьому відразу не витратити.

0.45

Ми здаємо нашу двадцятку в кіоску неподалік, і ще навіть не встигаємо перерахувати суму в національному грошовому еквіваленті, як на нас натрапляє наряд. Навіть документа не запитали. Колообіг води в природі.

1.25

— Синок?

— Миколо Івановичу...

— Я ж тобі казав, щоб такого більше не було.

— Миколо Івановичу, я зараз поясню.

— Що ти мені, блядь, поясниш?

— Миколо Івановичу...

Ладно, каже Микола Іванович патрулю, я їх забираю, це з тобою? питається він у мене і показує на Васю з Собакою, зі мною, кажу, зі мною, і цей обриганий, показує він ще раз на Собаку, з тобою? зі мною, кажу, ну ладно, пішли до мене, я їх забираю, каже він ще раз патрулю, поговорю з ними в МОЄМУ кабінеті, ясно? Товаришу каштан, каже патруль, ми ж їх, типу для плану, пішли на хуй, каже їм Микола Іванович, ясно? ясно, печально каже патруль і йде далі на полювання, план все-таки.

— Значить, так — ви двоє сидіть тут, в коридорі, і чекайте. А ти, — показує він на мене, — за мною.

— Добре, — кажу я і заходжу до завішаного агітацією кабінету. — Скільки у вас тут плакатів, — кажу.

— Ти, блядь, мені ще поговори, — нервує Микола Іванович. — Ти мені ще поговори. Я тобі, блядь, дам плакати. Я тобі що казав? Потрапиш мені на очі — вб'ю. Казав?

— Казали.

— Ну?

— Миколо Івановичу...

— Що?

— Вибачте. Я не збирався сьогодні пити. Ви розумієте... Ми просто з поминок.

— Звідки?

— З поминок.

— З яких поминок?

— Декан... — видушую я з себе.

— Що?

— Декан, — кажу я. — Помер в п'ятницю. Сьогодні хоронили. Ми допомагали на цвинтарі. Знаєте, там яму викопати, тіло присипати.

— Серйозно? — розгублено питається Микола Іванович.

— Ага.

— А без шнурівок чому ходиш?

— Так ви ж забрали, Миколо Івановичу.

Микола Іванович довго й печально мовчить, але шнурівок не повертає.

— Ех, синок-синок. Що ж мені з тобою робити?

— Не знаю, — кажу. — Бабок немає. Декан помер.

— Як його хоч звали — твого декана?

— А хер його знає.

— Як?

— Ну, в нього прізвище таке було, знаєте...

— Розумію, — задумливо каже Микола Іванович.

— І що за країна така блядська? — раптом каже Микола Іванович. — Народ мре, як мухи. В мене син в реанімацію потрапив.

— Як в реанімацію? — питаюсь.

— Та він, виявляється, три дні тому, вночі, поліз в аптеку. Каже, що за вітамінами. Ну, я-то знаю, за якими вітамінами, мене не обдуриш, з МОЇМ-то досвідом.

— Ну?

— Ось, поліз, гівнюк малий через кватирку, набрав там якихось таблеток, зжер цілу упавковку, а коли ліз назад — його вирубало. Так у кватирці і застряг.

— О господи, — кажу.

— Да, — Микола Іванович задумливо розглядає агітацію за моєю спиною. — Зранку народ в аптеку прийшов, бачать — він висить у кватирці і не дихає. Ну, вони злякались, думають — все, помер хлопець, коли до нього — а він дихає.

— Здорово, — кажу.

— Що — здорово? Він коли назад ліз, щось там собі вивихнув, а на ньому ще й куртка була, уявляєш — МОЯ куртка, одним словом, він застряг — ні туди, ні сюди. А його при цьому ще й ковбасить.

— Ну і що?

— Ну, вони викликали швидку. Швидка каже — ми його звідти не витягнемо, він поріжеться або задушиться, так що робити? питають вони у швидкої, що робити, кажуть ті, що робити, не знаємо, кажуть — хай висить, поки сам не випаде, так його ж ковбасить, кажуть ті, ковбасить, каже швидка, ну так підгодовуйте його потрошку, щоби він там зовсім не кінчився. А ці придурки, уяви, справді почали його підгодовувати. Ну, йому, уйобку малолітньому, ясна річ, більше нічого й не треба, він і не думав звідти вилазити, уявляєш — висиш собі в чужій куртці, а тебе при цьому ще й наркотиками годують.

— Класно, — кажу.

— Да, — говорить Микола Іванович... — Що класно? Він же, щеня, навіть імені свого не назвав. Я з чергування приходжу, а моя кричить —

син пропав. Уявляєш? Добре, що вони в нього в кишені наступного дня МОЄ посвідчення знайшли.

— А що вони по його кишенях лазили? — питаюсь.

— Таблеток шкода стало, я так думаю. Одне слово, наступного дня, вже десь під вечір, вони мене знайшли. Ну, ми разом його і витягли.

— Так це він в реанімацію вже після вас потрапив?

— Ти що? — насторожується Микола Іванович, — думаєш, я його бив?

— Та ні, що ви.

— Я його взагалі ніколи не бив. Мені в падло його бити. В нього просто зневоднення організму, розумієш? він же там майже дві доби просидів, на самих таблетках.

— Нічого собі, — кажу.

— Да, — задумливо додає Микола Іванович.

2.05

— Ти що — його знаєш?

— Так — зустрічались колись. — Ну і знайомі в тебе.

— Скажи спасибі, що взагалі відпустив. Сиділи б зараз в камері.

— Ще й коньяк останній забрав. Як ми тепер — без коньяку?

— В тебе все одно печія від нього.

— Ладно, поїхали вже куди-небудь. А то тут просто якась комендантська година, — і Вася відтягує мене від входу до ровд.

Почекай, кажу я, мені відлити треба, потім, нервує Вася, потім віділлєш, не можу, кажу я, відходжу за ріг сірої будівлі, начиненої газовими камерами, і ще навіть не встигаю зробити свою чорну справу, як звідкись із-за рогу вибігає Микола Іванович, мчить кудись, але все-таки помічає мене, печально киває головою, ех, говорить, синок, і біжить собі кудись у ніч.

2.35

До вокзалу ми доїжджаємо без пригод, таксист усю дорогу крутить носом і провітрює салон, обриганого Собаку це нервує, але ми його стримуємо, біля приміського Собака починає кричати, що нічого цій суці платити не треба, що він на нас, мовляв, погано дивився всю дорогу, ага, кажу я Собаці, зурочив він тебе, ладно, заспокойся, водій наляканий, Вася теж заспокоює Собаку, ми платимо скільки там треба і йдемо на вокзал,

3.45

Електричка повільна-повільна, вагони холодні й порожні, підлогу, видно, хтось щойно помив, власне — не помив, а щедро полив холодною брудною водою, нас трусить, на вокзалі ми попросили Собаку збігати купити в кіоску що-небудь пожерти, Собака купив дві півторалітрові пляшки мінералки, тож він їх тепер і тримає, ми сидимо в порожньому холодному вагоні, ні тобі грибників, ні дембелів, навіть міліції немає, вся міліція зараз виконує план десь у своєму Київському районі, де ще залишилися в Ясивих бодай якісь люди, бодай хтось, кого можна затягнути до газової камери, ми пережили свою комендантську годину, і вперто намагаємось тепер виїхати кудись в нікуди, хоча б кудись.

Лише діти снують вагоном, ми ще тільки зайшли, вони вже сиділи в нашому вагоні, вони приїхали в ньому звідкись із депо, нас із Васею вони точно б не злякались, вони, здається, взагалі нічого не бояться, таке враження, що вони вже все у своєму житті пережили, включно зі смертю, ну, але побачивши незадоволеного обриганого Собаку, вони застрьомались і збились до купи, ви звідки? питається Вася, і вони починають щось розповідати, що, мовляв, тут і живуть, в електричці, ночують у вагонах, особливо тепер, коли дощі, катаються до кінцевої, потім повертаються назад у місто, інколи ночують в міліції, але міліція їх зазвичай відпускає, щоби вони не нанесли їм в камери різної зарази, так і живуть, непогано, до речі, живуть, не найгірше.

Вони врешті здіймаються і йдуть до сусіднього вагону. Це для них ніби як перейти із кухні до вітальні, окупували потяг і катаються одним і тим самим маршрутом, як заведені, або прокляті.

Я пробую заснути, але мене весь час викидає зі сну, ніби невдалого серфінгіста із хвилі, і я починаю тихо стогнати.

— Тобі що — погано? — питається Вася.

— Щось нирки ниють.

— Да, розтрясло тебе.

— Ага, розтрясло. Аякже — розтрясло.

В ті короткі хвилини, коли я все ж таки стаю на свою хвилю, втримуюсь на дошці й лечу вниз, мені сниться двоє янголів — один повніший, другий вищий, вони виходять на коридор і починають хуячити один одного, пір'я летить навсібіч, і їхні довгі жіночі нігті, якими вони дряпають одне одному обличчя і під якими запеклась сіль небес, зблискують у повітрі, як ножиці в руках умілих кравців, вони б'ють один одного по обличчю, і їхні кулаки вже перемазані кров'ю, і раптом один із

них падає, б'ється головою об холодну коридорну плитку, і той — вищий, — котрий переміг, підходить до нього і цілує його в повнуваті криваві уста, з яких починає витікати пастеризоване молоко.

Мені сниться, що я — легені цього янгола, я відчуваю, як довго і старанно хтось бив його — мого янгола, якраз по тій частині його повного тіла, де знаходжусь я, важкими футбольними бутсами, я повільно повертаюся в його тілі, весь у рубцях і ранах, з моїх ран проступав молоко, я намагаюсь ухилитись від ударів, але мені просто немає куди ухилитись, тому що я цілком залежу від того, в чиєму тілі я знаходжусь, хто прикриває мене собою, і хто повсякчас мене використовує, мені лишається тільки терпіти і спостерігати, як це молоко проступає крізь всі мої пори, крізь кожен надріз, крізь кожну рвану рану, крізь кожен шрам, витікає з мене разом із моїм болем, разом із моїм страхом, разом із моїм життям.

Мені сниться мій янгол, вже мертвий, його перевозять кудись, аби спалити його мертве переможене тіло, його тягнуть чорною підлогою моргу, ніби мертву курку, кров і молоко змішалися в його пір'ї і тягнуться за ним кривавим слідом, його затягають до якоїсь великої кімнати, кладуть на металевий стіл і скидають з нього рештки одягу — скидають чорні бухгалтерські нарукавники, скидають сірий діловий костюм, скидають жовті італійські черевики, скидають чорні шкарпетки, сині труси, білу майку, хтось дістає врешті скальпель і робить розтин тіла, розрізає його від горла до живота і розглядає його скалічені й вимучені нутрощі, вижерті зсередини мурахами, бджолами і павуками і заповнені натомість жирним пастеризованим молоком. Розріз проходить по малюнку на його шкірі, на малюнку — старе, вже ви блякле розп'яття — жовтий Ісус на пофарбованому зеленкою хресті. Ісуса скальпель майже не задів — а ось розп'яття розкололось навпіл, тож тепер потрібно хіба що зшити цю мертву фудну клітку, аби мати уявлення, як воно там усе виглядало — насправді.

4.40

В Чугуєві ми не виходимо. Десь у місті в цей час, я собі так думаю, товсте й спітніле тіло Какао перевернулось. Якби він це бачив, він би нас прокляв. Але в Чугуєві електричка зупиняється на півтори хвилини, вокзал в Чугуєві цієї тривожної ночі мокрий і непривітний, і я би не вийшов зі свого вагону, навіть коли б мені довелося стояти тут півтори доби, хоча це жодною мірою не виправдовує мене в очах донбаської інтелігенції. Хоч як там — ми не виходимо. І ніхто не виходить.

5.30

На Кінцевій ми хочемо знайти бодай якусь лавку, де можна було б перечекати пару годин, до наступної електрички, але тут вже справді з'являються дембелі з грибниками, всі лавки в залі очікування зайняті якимись підозрілими суб'єктами, тож ми виходимо на єдину тут платформу, по радіо її чомусь пафосно називають першою, так ніби десь тут е друга, метрів за сто від вокзалу видніється високий пішохідний міст, висить над всією цією панорамою, прикольно, кажу я, пішли на міст, все одно спати немає де, ми підіймаємось металевими сходами і розглядаємо територію, безкінечні розгалуження рейок, збиті докупи товарняки, цистерни, щебінь, семафори, дерева, туман, вокзальні будівлі, стільки всього, а немає про що поговорити, тож ми мовчки сидимо тут, серед туману та хмар і розглядаємо всю цю покалічену залізничну інфраструктуру, повільно п'ючи холодну мінеральну воду.

7.25

Нарешті наша електричка, ми проштовхуємось крізь сонний дембельський натовп і рушаємо в бік Вузлової. Життя продовжується ще на дві години. Дві нормальні ранкові години, чому б і ні.

Шкода, не можна спати, я, наприклад, не можу довго спати у вертикальному стані, мене це якось принижує чи що, стрьомно — сидиш і спиш, чи стоїш і спиш, ну, ви розумієте про що я, а тут ще й погода починає псуватись, звідусюди налізають хмари, все ніби так добре

задавалось — туман, колії, цистерни, а тут така лажа, знову буде дощ, знову вся ця небесна тягомотина на наші голови, я нервово видивляюсь у вікно, але й так усе ясно — зараз почнеться, зараз-зараз, просто бридко на все це дивитись, не знаю, як би це пояснити — я особисто зміну погоди завжди сприймаю на власний рахунок, як неповагу особисто до мене, хоча з її боку, підозрюю, якраз нічого особистого й немає, ну, але в мене на цей рахунок власна думка. Лишається хіба що читати. Вася дістає із кишень дві брошури, він, виявляється, весь цей час тягає за собою дві брошури, тепер ось розглядає, що там написано, передає мені, потім Собаці, але з цього нічого хорошого не виходить, тому що нас усе-таки троє, а книг — лише дві. Одну я навіть встигаю прочитати.

Книга № 1

ГРИМУЧИЙ ВАЗЕЛІН

(Бібліотека трударя)

АНОТАЦІЯ

Дорогий друже! Ти тримаєш у руках надзвичайно цікаву й пізнавальну книгу, котра, вразі правильного засвоєння викладеного в ній матеріалу, допоможе тобіу не лише в теорії, але й на практик, краще зрозуміти принципі та тенденції розвиток соціально-виробничих відносин у сучасному суспільстві. Розроблена й написана гуманітарно-технічним відділом Донецького обкому партії, книга ця стане кращим другом і порадником тобі на перших порах твого долучення до непорушних процесів діалектики й перманентного розпаду капіталу, прозірливо передбаченого Товаришем Троцьким Л. Д.

Рекомендується для домашнього читання, а також колективного вивчення у професійно-технічних гуртках, трудових колективах, місцях позбавлення волг, таборах праці та відпочинку.

Для дітей середнього та старшого шкільного віку.

З повагою — Партія Українських Комуністів.

ВСТУП

Замість вступу. Розділ 1

ВИБУХОВІ РЕЧОВИНИ, НЕОБХІДНІ ТРУДАРЕВІ НАСАМПЕРЕД

1.1

Товаришу! Зроби напалм!

І Напалм — це запалювальна суміш. Складається напалм із бензину, мастила та алюмінієвого порошку. Інгредієнти, необхідні для виробництва напалму, можна й необхідно дістати на виробництві, в домашньому господарстві чи вкрасти.

Поради щодо виготовлення:

Товаришу! Запалювальна суміш використовується для знищення живої сили та технічних засобів противника. краще — живої сили. Разом із тим напалм легко пропалює навіть броню танка, якщо він у противника є. При цьому виготовити напалм може КОЖЕН школяр — оскільки напалм, як ти вже дізнався, це всього лише суміш бензину (2/3), лаку чи мастила (1/3) та алюмінієвого порошку (що більше алюмінієвого порошку, то більша пропалювальна потужність, пам'ятай про це!). Найчастіше використовується в якості палива для бойових вогнеметів чи в запалювальних бомбах.

Примітка: Якщо в тебе е бойовий вогнемет, рекомендуємо використовувати саме цю суміш. Бойовий вогнемет можна й необхідно

дістати у військових частинах, домашньому господарстві чи відбити у вартових.

1.2

Товаришу!

Приготуй магнієву вибухівку!

Магнієва вибухівка — це вибухова речовина середньої потужності. Вона складається з магнієвого порошку або стружки та марганцівки. Марганцівка в тебе є, а магнієвий порошок або стружку можна й необхідно знайти в цехах, на складах чи в торгівельних закладах народногосподарського профілю. Можна вкрасти.

Породи щодо виготовлення;

Товаришу! Щоби виготовити магнієву вибухівку потрібно змішати 3/4 порошку (стружки) магнію з 1/4 марганцівки (співвіднести залежно від обсягу). Не шкодуй марганцівки, Товаришу! Суміш вибухає внаслідок дії відкритого полум'я впродовж кількох секунд (від 2 до 10). Під час вибуху виникає яскравий магнієвий спадах, набагато яскравіший за фотоспалах, і утворюється велика кількість білого диму.

Примітка: В жодному разі не можна дивитись на спалах, за поганого збігу обставин ти можеш повністю осліпнути. В принципі, на фотоспалах краще теж не дивитись, хоча це і створює певні проблеми при фотографуванні.

Навіть у невеликих кількостях магнієва вибухівка дуже небезпечна, скажімо, аерозольний балончик, наповнений нею, здатен розірвати на дрібні кольорові шматочки людину, якщо та знаходиться ближче як за два метри від вибухівки.

Якщо ж далі — то просто вб'є.

1.3

Товаришу!

Зроби коктейль Молотова!

Коктейль Молотова — це не справжній коктейль, це запалювальна суміш. Коктейль складається з бензину та мастила.

Поради щодо виготовлення:

Ця запалювальна бомба за вдалих обставин спричиняє запалювання об'єкта. "Коктейль Молотова" є звичайною скляною пляшкою (0,5 л. чи 0,7 л. — на твій смак), звільненою від попереднього напою і наповненою на дві третини бензином та, на одну третину — мастилом. Пляшка в тебе є, бензин і мастило можна і необхідно злити з господарської техніки, громадського транспорту чи відбити у вартових. Ґніт для коктейлю виготовляється зі старих клаптиків тканини, просякнутих у бензині і потім вставлених у шийку пляшки. Клаптики вирізаються зі старого спецодягу, транспарантів чи інших предметів наочної агітації. Пляшка заткана корком і в такому вигляді, із запаленим ґнотом, її кидають у бік об'єкта, котрий потрібно запалити. Бомба запалює об'єкт, розбиваючись об його поверхню. Ворог не в стані загасити це полум'я водою.

Примітка: При виготовленні та запалюванні будь обережний, слідкуй, аби корок щільно закривав пляшку й не давав можливості утворюватись парам бензину, котрі можуть спричинити достроковий вибух! Бомба не надається до запалювання нетвердих предметів, оскільки не може об них розбитись, пам'ятай про це при виборі об'єкта.

1.4

Товаришу!

Скористайся гримучим вазеліном!

Гримучий вазелін — це вибухова речовина. Гримучий вазелін складається з вазеліну. І бензину.

Породи щодо виготовлення:

Гримучий вазелін — це суміш 2 частин вазеліну і 1 частини бензину, котра вибухає під дією електричного струму. Вазелін в тебе е, щодо бензину див. п. 1.3, так що вся справа за електричним струмом!

Примітка: Обережно з вазеліном!

1.5

Товаришу!

Ось тобі газова бомба!

Газова бомба — це бомба з газом. Складається вона з горючого газу та повітря.

Поради щодо виготовлення:

Газова бомба використовується для знищення живої сили противника (оглушування, контузія, дезорієнтація). Найпростіша газова бомба складається з пляшки з газом і повітрям, що змішані в певній пропорції (див. нижче). Використовується при демонстраціях, пікетах, голодуваннях, під час проведення мітингів, майовок, виборів та інших свят трударів.

Пропорції: природній газ — 4,7:15, ацетилен — 2,5:81, пропан — 2,2:10, бутан — 1,9:9.

1.6

Товаришу!

Приготуй пластикову вибухівку!

Пластикова вибухівка — це тобі потужна вибухова речовина. Складається вона з хлористого калію і, що найважливіше — вазеліну.

Породи щодо виготовлення:

Для виготовлення пластикової вибухівки необхідно змішати добре подрібнений хлористокислий калій із вазеліном і ретельно перемішати. Хлористокислий калій можна і необхідно дістати на хімічних підприємствах, в хімічних лабораторіях та безпосередньо в хіміків. Вкрасти його важко. З вазеліном ти, сподіваємось, вже розібрався. Для використання виготовлену речовину необхідно добре просушити. Потрібен детонатор. Подумай про це!

Примітка: У висушеному стані ця вибухова речовина стає чутливою до ударів. Навіть падіння її з рук на підлогу може спричинити детонацію. Не випускай її з рук, Товаришу!

1.7

Товаришу!

Якщо ти не можеш всього цього зробити, не біда — зроби собі просто порох!

Порох — це слабка вибухова речовина. Складається він із калієвої селітри (85%), вугілля (12%) та сірки (3%). Породи щодо виготовлення: Все змішати. Примітка: Без приміток.

Розділ 2

ВИБУХОВІ РЕЧОВИНИ, НЕОБХІДНІ ТРУДАРЕВІ В ДРУГУ ЧЕРГУ

2.1

Товаришу!

Зроби собі французький амонал!

Французький амонал — це слабка вибухова речовина. Складається він з стеаринової кислоти, аміачної селітри та алюмінієвого порошку.

Поради щодо виготовлення:

Французький амонал — це суміш аміачної селітри (86%), стеаринової кислоти (6%) і порошку алюмінію (8%). За своїми вибуховими властивостями, речовина гірша за вітчизняний амонал. Вибухає лише у стиснутому вигляді. Але яюцо у тебе є можливість використати детонатор, це все змінює.

Примітка: Потребує детонатора!

2.2

Товаришу! Тритолуол!

Тритолуол — це потужна вибухова речовина, що зазвичай складається із тетрилу (75%) та толу (25%).

Паради щодо використання:

Ця вибухова речовина наділена потужною вибуховою силою і є надзвичайно небезпечною. Використовується для руйнування будівель, в артилерійських снарядах, для підривів на залізниці та при інших будівельних роботах.

Примітка: Детонатор!

2.3

Товаришу!

Не впадай у відчай! Є ще аматол!

Аматол — це також потужна вибухова речовина. Аматол складається з аміачної селітри (80%) та толу (20%).

Поради щодо виготовлення:

Ця вибухова речовина наділена потужною вибуховою силою і є надзвичайно небезпечною. Використовується для руйнування будівель, в артилерійських снарядах та бомбах і просто так.

Примітка: Утворює небезпечні сполуки з міддю та латунню!!!

2.4

Товаришу! Зроби-но астроліт!

Астроліт — це потужна (!) вибухова речовина. Складається вона з аміачної селітри (66%) та гідрозілу (33%).

Поради щодо використання:

Вітаємо тебе: це — найпотужніша з усіх відомих вибухівок! Астроліт наділений надзвичайно потужною вибуховою силою (в 20 разів потужніший за тротил). Швидкість детонації — 9 км/с. При всій своїй потужності не використовується, наприклад, військовими, оскільки деструктується протягом чотирьох днів із моменту виготовлення. А виготовити його при цьому може КОЖЕН школяр, котрий знає інгредієнти. Інгредієнти: аміачна селітра (використовується в народному господарстві), гідрозіл (використовується в ракетобудуванні, фармацевтиці та народному господарстві). Для того, щоб зробити астроліт, необхідно змішати аміачну селітру та гідрозіл у співвіношенні 2до1.

Примітка: Інгредієнти надзвичайно токсичні, тримати їх у руках небезпечно для життя. Але випустити їх із рук небезпечно ще більш.

2.5

Товаришу!

Зроби гримучу ртуть!

Гримуча ртуть — це потужна вибухова речовина. Виготовляється вона з азотної кислоти, ртуті та спирту.

Поради щодо виготовлення:

Виготовлення цієї вибухівки є небезпечним для життя, причому не лише твого, тому краще її взагалі не виготовляти. Все ж для виготовлення потрібно змішати азотну кислоту, ртуть і спирт. Отримана суміш заливається в пляшку і тепер, якщо ти раптом цю пляшку розіб'єш, пролунає фантастичний вибух. Спробуй як-небудь — зроби це!

Примітка: Дуже небезпечно! Навіть якщо ти не розіб'єш пляшку, все одно отруїшся випарами ртуті (на смерть).

2.6

Товаришу!

Ось іще одна штука — нітрогуанідин!

Штука ця складається із сірчаної кислоти та нітрату гуанідину.

Породи щодо виготовлення:

Сірчана кислота повинна мати концентрацією не менш як 95%. В емальовану кружку наливається сірчана кислота, кружка ставиться на сніг або на кригу. В кружці поступово розчиняється нітрат гуанідину, при цьому температура розчину не повинна підійматись вище за 10 фадусів Цельсія. Після розчинення нітрату гуанідину суміш втратить свою прозорість і стане схожою на молоко. Товаришу — це не молоко! Тепер суміш виливається в холодну воду з кригою, після цього потрібно почекати, доки всі кристали гуанідину розчиняться. Потім суміш фільтрується і ретельно промивається.

Примітка: Дуже небезпечно! До того ж, ця вибухівка надзвичайно чутлива до тепла. Не грій її!

2.7

Товаришу! Зроби собі терміт!

Терміт, Товаришу, — це запалюральна суміш. Робиться терміт із оксиду заліза, порошку алюмінію та сірки!

Поради щодо виготовлення:

Металічна суміш, котра при згоранні дає дуже високу температуру — близько 3000 градусів Цельсія! Цю властивість можна використовувати для виготовлення потужних запалювальних бомб, розумієш, до чого ми ведемо? Для виготовлення терміту потрібно просто змішати 75% оксиду заліза (іржі) і 25% алюмінію. Сам терміт запалюється при досить високій температурі, тому до нього додають сірку, котра при запалюванні дає температуру, достатню для запалювання терміту.

Примітка: Ось для чого нам сірка!

2.8

Товаришу!

А супертерміт?!!

Супертерміт, Товаришу, — це також запалювальна суміш. А складається вона з бензину, мастила, порошку алюмінію та оксиду заліза (іржі).

Поради щодо виготовлення:

Ця запалювальна суміш горить із дуже високою температурою, здатною розплавити майже будь-який метал (температура горіння майже така, як і в терміту). Дуже небезпечна річ, щоб ти знав. Тим не менше, що особливо приємно — виготовити п також може КОЖЕН учень. Інгредієнти: бензин — 44%, мастило — 20%, оксид заліза — 16%, порошок алюмінію — 20%.

Примітка: Не кожен учень здогадується про свої можливості, пам'ятай про це, Товаришу!

Розділ 3

НА ЗАМІТКУ ТРУДАРЕВІ:

ЯК ВИГОТОВИТИ ДОМАШНЮ БОМБУ,

НЕ ПРИВЕРТАЮЧИ ДО СЕБЕ УВАГИ

АНТИНАРОДНОГО РЕЖИМУ

Товаришу!

Для виготовлення бомби запасись інгредієнтами. Інгредієнти, необхідні для виготовлення бомби, можна й необхідно купити в торгівельних закладах народногосподарського профілю чи відбити в антинародного режиму, не привертаючи до себе уваги з його боку. Тобі знадобляться:

1. Папір (можна дістати на пунктах прийому макулатури, деревообробних комбінатах чи виготовити власноруч (див. Наступну брошуру серії "Бібліотека трударя"))

2. Цвяхи (довгі такі, металеві штуки)

3. Товста дротина (товста, Товаришу!)

4. Клей (Товаришу! Використай свій клей з користю!)

5. Міцні нитки (!)

6. Селітра (виробництво, торгівельні заклади народногосподарського профілю, антинародний режим)

7. Стопін (???)

8. Магній (антинародний режим, тільки антинародний режим!)

9. Гільза 12 калібру (ну, це в тебе, сподіваємось, є)

10. Гумка (просто гумка).

Поради щодо виготовлення:

Друже! Візьми 10 аркушів паперу (формат А4) і розріж кожен із них повздовж, розділивши на дві половини. Поклади одну смужку на гладку, рівну й міцну поверхню (стіл, стілець, підлога). Нанеси тонкий шар клею ("крохмальний" або "силіконовий") на всю поверхню смужки. Поклади згори іншу і проведи праскою (не гарячою!) так, щоб не лишалось повітряних проміжків і щоби видавити зайвий клей. Повторюй операцію доки не закінчаться смужки. Останню смужку змасти клеєм згори особливо ретельно. Відріж від гільзи лезом паперову частину. Поклади відрізану частину на початку зліплених смужок (краї, що виступають, мають бути однакові) і накрути їх на неї. Відступи від кінця на 0,5—1 см і перетисни товстою дротиною (закрути кініі дротини і зтягни кусачками до межі) в чотирьох місцях із різних боків. Поверх дротини намотай 10—15 мотків мінної мотузки.

Вбий 7—8 невеликих цвяхів (слідкуй за тим, аби під час вбивання не порвалась мотузка). Змішай 5 ваг. ч. магнієвого порошку з 6 ваг. ч. калієвої селітри і акуратно перемішуй до однорідного стану. Засип цією сумішшю всю відрізану частину гільзи, постійно її утрамбовуючи. Знову відступи від кінця на 0,5—1 см і передави товстою дротиною, перед тим вставивши туди цвях голівкою вгору. Ще раз намотай 10—15 мотків міцної мотузки і вбий до десяти цвяхів. За деякий час (доба—півтори) акуратно намотай розтягнуту гумову нитку по боках бомби. За пару днів зніми гумку і витягни цвях. На місце цвяха встав бікфордів шнур. Встав його якомога глибше, встав його! І залиш пристрій в такому стані

сохнути близько тижня на батареї центрального опалення чи на два тижні при кімнатній температури Після цього пристрій готовий до використання.

Примітка: Використай його, любий друже, за призначенням, хулі там!

Ще, друже, настійно рекомендуємо тобі нітрогліцерин. якщо ти справді зможеш його виготовити, значить, ми старались недаремно.

Отож-бо — перед тим, як описати цю дивовижну технологію, хочемо попередити тебе про необхідні заходи безпеки, хоч і розуміємо, що тобі воно все одно. Все ж рекомендуємо не цуратись бодай мінімальних заходів безпеки. Оскільки нітрогліцерин, Товаришу, це дуже чутлива речовина, ти собі навіть не уявляєш — наскільки вона чутлива. Ми, чесно кажучи, теж. Радимо тобі працювати з тими кількісними показниками, котрі тут наводяться, принаймні якщо тебе й розірве, то можна буде хоча б зібрати твої пролетарські шматки до купи. Отож — до справи, Товаришу:

1. Налий до 75-мл мензурки 13 мл азотної кислоти, що димить (98%).

2. Помісти мензурку до відра з кригою і дай їй охолонути до температури, нижчої за кімнатну.

3. Коли азотна кислота охолоне, додай потрійний об'єм сірчаної кислоти (99%) — 39 мл. Кислоти змішуй дуже обережно, не припускайся їхнього розливання.

4. Після цього потрібно знизити температуру розчину до 10—15 градусів Цельсія, додаючи кригу.

5. Додай гліцерин. Робити це потрібно дуже обережно за допомогою піпетки, доки вся поверхня рідини не вкриється шаром гліцерину.

6. Нітрування — дуже небезпечна стадія. Під час реакції виділяється тепло, тому підтримуй температуру на рівні 30 градусів Цельсія. Якщо вона почне підійматись — відразу ж охолоджуй суміш!

7. Перші 10 хвилин нітрування. суміш необхідно обережно розмішувати, намагаючись не торкатися стінок. При нормальній реакції нітрогліцерин утворює шар на поверхні.

8. Після успішного нітрування рідину з мензурки необхідно дуже обережно перелита до іншої ємкості з водою. Нітрогліцерин повинен осісти на дно.

9. Злий, скільки зможеш, кислоту, не змішуючи її з нітрогліцерином, і за допомогою піпетки перенеси його в розчин бікарбонату натрію (питної соди). Рештки кислоти будуть нейтралізовані.

10. За допомогою піпетки відділи нітрогліцерин. Для того, аби перевірити виготовлений продукт, помісти маленьку крапельку на металеву поверхню і підпали. Якщо виживеш, то побачиш, що нітрогліцерин спалахує чистим блакитним полум'ям.

11. Отриману порцію рекомендуємо переробити на динаміт, оскільки нітрогліцерин, падла, має погану здатність вибухати без жодної на те причини.

І пам'ятай — вони дуже б хотіли, аби ти всього цього не робив! Можливо, сам ти робити цього теж не хочеш. Але знай, що насправді всі бомби поділяються на дві категорії — ті, які кидаєш ти, і ті, які кидають в тебе. Тож займи зручну для себе позицію на вирішальній стадії боротьби пролетаріату за власне, блядь, визволення!

9.00

Да, думаю я, ну й книга. Я відкладаю брошуру набік, беру іншу й відразу натрапляю на фразу "Слово Ісусу Христу, о, думаю, це що — якась стенограма, потім придивляюсь — насправді там написано "Слава Ісусу Христу", так теж цікаво, думаю, хоча було б цікавіше, якби це справді виявилася стенограма, уявляєте якісь збори, на якому-небудь заводі, і раптом ведучий оголошує — а тепер слово надається Товаришу Ісусу Христу. Регламент — десять хвилин. Думаю, цього було б цілком достатньо.

— Звідки в тебе такі книги?

— Цю, котра про бомби, я в Чапая взяв. У нього їх там ціла пачка була. А про Ісуса Какао дав.

— А в Какао звідки такі книги? — питаюсь.

— А він, — каже Вася, — з мормонами тусує. Хоча ні, не з мормонами, з цими, як їх — із баптистами.

— А яка різниця?

— Мормон и можуть мати по кілька дружин.

— Какао це не світить, — кажу. — Він повний мудак.

— Да, — погоджується Вася, — він повний.

— Знаєш, — каже він мені, помовчавши, — я тут читав книги богословів різних, теж Какао приносив. Прикольні, в принципі, богослови. Тільки мене нервує, що там постійно, коли вони цитують біблію, пишеться на кожній сторінці "Від Луки", "Від Івана", "Від Матвія", розумієш? Так, знаєш, ніби в електричці хтось іде, продає отруту і кричить — від тарганів! від щурів! від мокриць яких-небудь! Розумієш?

Я вражено дивлюсь на Васю. "Від тарганів"... Що у людини в голові?

9.30

Дощ було видно, ще тільки він з'явився там — угорі, вже тоді було зрозуміло, що все це зараз опиниться тут, серед нас, лишалось тільки чекати і ось, справді — починається дощ, ми вибігаємо на платформу і біжимо в напрямку вокзалу, біля дверей, під дашком, стоїть натовп божевільних ранкових пасажирів, які намагаються кудись виїхати зі своєї Вузлової, дощ стає все щільнішим і щільнішим, падає на нас, падає на вокзал, на електричку, якою ми приїхали, на кількох мужиків у помаранчевих жилетках, які йдуть платформою і ніби не помічають увесь цей дощ, увесь цей натовп, я раптом думаю, що насправді дощ не такий вже й холодний, нормальний дощ, нормальний літній дощ, падає собі, куди має падати, що тут сильно заморочуватись, і я йду під найближчі дерева, які ростуть поруч із будівлею вокзалу, Вася й Собака плетуться за мною, ми стаємо під чимось хвойним і дивимось з-під гілок на хмари, які розгортаються і згортаються над безкінечними коліями, проповзають з півночі на південь, зі сходу на захід, лишаючи по собі мокрі цистерни й холодні потоки в стічних рурах, і коли все це закінчується, десь за півгодини,

10.00

коли дощ припиняється і починається нормальний літній ранок, вихідний день, до речі, з вокзалу виходить якийсь інвалід, чи просто алкоголік, навіть не знаю — очевидно, просто п'яний інвалід, в одній руці тримаючи невеличкий стілець, а в другій — якусь коробку, стілець він ставить просто на платформу, сідає собі і ставить перед собою коробку, розкриває її, і — нічого собі — виявляється, що це патефон, справжній старий патефон, як у телевізорі, одне слово, інвалід дістає якусь платівку, щось там крутить і машина раптом починає працювати, хто б міг подумати, він задоволено оглядає всіх дембелів і всіх мужиків у помаранчевих жилетках, але ніхто не вдупляється, що це за інвалід і що це за патефон у нього тут на платформі, тоді інвалід помічає нас і

розуміє — якщо в цьому бестіарії хтось його і сприймає, то хіба що ці троє сонні, мокрі, знедолені придурки — себто ми, і він посміхається нам, мовляв — давайте, пацани, йдіть сюди, послухаємо райські мелодії для інвалідів та юродивих, коли ще ви таке почуєте, щіть-ідіть, не бійтесь. Ми підходимо до нього, він нам далі посміхається, хоча, може, він насправді і не нам посміхається, ну, та все одно приємно, що не кажіть, ми сідаємо поруч і слухаємо його жорстке, подерге і потріпане вінілове ретро, Собака теж посміхається і взагалі розпускає соплі, і я так собі думаю — що ось і дембелі, і помаранчеві мужики, і мокрі дерева, і холодні потоки — у всьому цьому нібито нічого й немає, ну, нормальні мужики, нормальні дембеля, потоки нормальні, але разом із тим, я сиджу зараз тут — на цьому вокзалі, поруч із незнайомим мені інвалідом, слухаю гівняче, в принцип ретро, але є в цьому щось правильне, саме так все й має бути, і вилучи звідси зараз потоки, чи вилучи звідси помаранчевих мужиків — все відразу зникне, радість і спокій тримаються саме на великому лопчному поєднанні тисячі нікому не потрібних, аномальних шизофренічних штук, які, сполучившись у щось єдине, дають тобі, врешті-решт, повне уявлення про те, що таке щастя, що таке життя, і головне — що таке смерть.

ЕПІЛОГ №1

10.45

З вокзалу виходить патруль, ліниво озирає територію і зупиняється своїм важким поглядом на інвалідові. Вони підходять до мужика, про щось із ним перемовляються, інвалід їм посміхається так само беззмістовно, як 45 хвилин тому посміхався нам, вони насідають на нього з двох боків, врешті, один із них, очевидно старший, не витримує і валить з носака по патефону, котрий тут таки відлітає вбік і печально замовкає.

— Треба було забрати інваліда, — кажу я Васі.

— Куди — в табір? Вони ж тут свої, мають домовитись.

— Які свої? — кажу. — Дивись, суки, що з машиною зробили.

Ми сидимо вже в вагоні своєї електрички, яка ось-ось має рушити, і дивимось, як інвалід намагається встати і зібрати до купи кишки свого патефону. Але один із мінтів, очевидно, молодший, швидко підбігає до зламаної машини і ще раз буцає ЇЇ ногою, від чого патефон знову здіймається в повітря і, важко перелетівши, падає біля самого входу до вокзалу.

— Я зараз, — раптом каже Собака.

— Почекай, — спиняю я його. — Ти куди?

— Стій, Собако, — кричить Вася. — Ми вже їдемо.

— Їдьте без мене, — кричить він і виходить.

— Що з ним?

— Не знаю, — каже Вася. — Може, йому хріново.

— Давай вийдемо почекаємо, — пропоную.

— Куди почекаємо? А Карбюратор? Хрін з ним — хай лишається. Приїдемо — заберемо.

10.47

Електричку пересмикує і ми рушаємо далі на Схід, але ще встигаємо побачити, як наш друг-єврей-Собака-Павлов підходить до одного з мінтів, до того, котрий старший, повертає його до себе і влучно

заціджує йому просто в його сержантське їбало так, що картуз валиться на землю, та й сам сержант валиться, але йому на виручку — встигаємо помітити ми — кидається інший патрульний, той, котрий молодший, а з самого вокзалу вибігають ще двоє чи, може, навіть троє ублюдків в уніформі — встигаємо порахувати ми — власне, це і все, що ми встигаємо. Електричка від'їжджає, давай, кричу я Васі Комуністу, рви стоп-кран, ти що — дурак? питається Вася, який стоп-кран, це всього-на-всього електричка, все, каже він, проїхали.

10.51

Спочатку Собаку б'ють прямо на платформі, поступово навколо них збирається натовп, інвалід встигає кудись втекти, разом зі шматками своєї ретро-машини, потім постові затягують непритомного Собаку до себе в опорпункт, приковують наручниками до лави, поливають водою з відра і починають бити по новій, хоча користі з цього вже й мало — для Собаки так точно. В якусь мить, вже коли він, знову непритомний, лежить на мокрій підлозі, із його горлянки вибиваються дві втомлені форелі і, луплячи хвостами по цементній долівці, скачуть під лаву і срібно зблискують ламаною лускою.

Під вечір він таки приходить до тями, ображений ним сержант вже попускається, ладно, говорить, сука, давай, їдь до свого Харкова, щоб я тебе тут не бачив, побачу — уб'ю, вони з напарником завантажують Собаку в прохідний вечірній на Харків, попередивши провідника, щоб той не забув у Харкові скинута тіло, провідник стрьомається, але що робити, до вагону він скривавлелого Собаку не пускає, виніс йому води, на каже, обмийся, Собака важко поводить розбитою головою, не зовсім розуміючи де він і хто він. Так і сидить у тамбурі на підлозі до самого Харкова, там провідник відчиняє двері і допомагає йому спуститись вниз, Собака робить кілька кроків, але заточується і ледве втримується на ногах, потім все ж збирається і виходить у місто. За годину він приповзає до своєї бабусі-ветерана, о, говорить бабуся, Віталік, де це ти був? нормально, каже Собака, все нормально, і падає біля холодильника.

Через два дні бабуся викликає швидку. О, в свою чергу говорять лікарі, в нього ж струе мозку, і ключиця, здається, зламана, вони виносять Собаче тіло на вулицю і везуть лікувати.

За кілька днів Собака приходить до тями, лікарі до нього швидко звикають, його перестає нудити, тож нібито все гаразд, Собака навіть починає підійматись із ліжка і гуляти коридором, Товаришує з персоналом і взагалі йде на поправку. В суботу, коли у відділенні лишається тільки чергова сестра, Собака залазить в кабінет до зав. відділенням, знаходить там спирт, аскорбінку і ще якісь таблетки, і все це вижирає тут таки — в кабінеті зав. відділенням.

Наступного ранку Собаку знаходять на підлозі в кабінеті, з рота Собаки тече слина, його починають відкачувати, а відкачавши, думають — що з цією сукою тепер робити. Лишати його в себе ображений персонал відмовляється.

Літо Собака проводить на дурці. Він швидко повніє і дичавіє, справжня тобі дика собака динго, в нього виростає густа чорна шевелюра, вдень він ходить у лікарняний сад і збирає яблука. Яблука Собака приносить своїм сусідам, сам він їх не їсть, невідомо чому. Одного разу Собака зустрічає на дурці Чапая. Той іде зосереджений, у спортивних штанях і рваних кедах, і несе в руці тормозок, із якого стирчить шийка пляшки. Чапай Собаку не впізнає.

У вересні Собаку викликає лікар, значить, так, каже, Віталію Львовичу, замахались ми вас лікувати — якось так він йому говорить, можливо, не дослівно так, але приблизно — замахались, каже, ми вас тут лікувати, так що збирайтесь. Куди? втомлено перепитує Собака. Ну, каже лікар, вибір у вас невеликий — або сядете, щоправда ненадовго, або в стройбат. Я не хочу в стройбат, каже Собака, у мене ці, як їх — релігійні переконання. Які переконання? не розуміє його лікар. Релігійні, каже Собака. Я мормон. Мормон? перепитує лікар. Мормон, — менш впевнено каже Собака. Значить, сядете, каже лікар. Собака вибирає

збройні сили. Лікар відпускає його назад в палату, думаючи, як усе-таки погано пахне з рота в цього хворого.

Більше я його не бачив.

ЕПІЛОГ № 2

11.15

— Це ваш друг?

— Друг.

— Хороший хлопець. Шкода його.

— Шкода, — кажу. — А що ми могли?

— Я нічого не кажу. Просто кажу — шкода.

— Може вони його відпустять?

— Може. Може й відпустять, — говорить тьотка й замовкає. Бона їде з нами ще від Кінцевої, теж чекала на вокзалі дві години, тепер ось сидить навпроти й говорить.

— Беріть, — несподівано каже вона Й дістає зі своєї безрозмірної торби гумову грілку.

— Що це? — питаюсь.

— Спирт.

— Що — справжній спирт?

— Так. Чистий.

— А звідки він у вас?

— З Польші привезла.

— З Польщі?

— Так. їздила, — каже тьотка, — товар возила, нічого майже не продала. Лишати шкода було, ось назад і везу. Беріть, випийте за свого друга.

— Та ладно, — кажу, — не треба.

— Беріть-беріть, — каже тьотка і відвертається від нас до якихось своїх знайомих із сусідньої лави.

Я беру грілку і показую Васі — мовляв, що — бахнемо за упокій Собачої душі? все-таки не врятували Товариша-антисеміта, бахнемо-бахнемо, погоджується Вася, і дістає напівпорожню пляшку мінералки. Я відкриваю грілку і надливаю звідти до пляшки, приблизно витримуючи пропорції, хоча вагон трясе, так що які вже тут пропорції, закручую філку і ми починаємо пити.

11.45

— Тут є сортир?

— Звідки тут сортир? Тут навіть стоп-крану немає.

— Мені треба вийти.

— Давай на ходу.

— Ти що — не розумієш? Мені треба вийти!

— Все я розумію. Що ти кричиш.

— Коли наступна зупинка?

— Звідки я знаю? — кажу я Васі. — Я тут вперше і, сподіваюсь, востаннє їду.

— Зупинка буде хвилин за 20, — говорить наша знайома-контрабандистка. — Я там виходжу. Але там зупинка всього пару хвилин. Тож ти не встигнеш, — сміється вона.

— Чуєш, — кажу я Васі. — Не встигнеш. Так що давай — іди в тамбур.

— Я не можу в тамбурі, — каже Вася.

— Чому?

— Не можу. Розумієш?

— Ні.

— Я так не можу.

— Ну, почекай, — кажу.

— І чекати не можу.

— Перестань, — кажу.

— Ти що — не розумієш? — тільки й повторює Вася.

2.05

— Все, я виходжу.

— Почекай, — кажу. — Тут їхати — 15 хвилин залишилось. Потерпи.

— Ні, — каже Вася.

— Та перестань, — кажу я. Ще не вистачало, щоб і він звалив. — Там же Карбюратор.

— Я виходжу, — каже Вася.

— Козел ти, — кажу.

— Сам козел, — відповідає Вася і виходить, слідом за контрабандисткою, на якійсь безіменній станції.

2.25

— Коли буде наступний на Вузлову?

— О другій. Тільки він тут не зупиняється. Він в "Хіміку" зупиняється.

— А далеко до "Хіміка"?

— Кілометрів десять-п'ятнадцять.

— Так як мені дістатись до Вузлової?

— Ну, вийди на трасу, поголосуй — може, хтось і підкине.

Вася дякує якомусь вгашеному мужику, якого він тут, на станції, терзав кілька хвилин, і йде шукати трасу. Траса розбита й порожня, не схоже, щоби тут взагалі щось їздило, Вася сідає на узбіччі і починає чекати.

За півгодини біля нього зупиняється молоковоз. Куди тобі, зємєля? питаються чуваки в кабіні, да мені по хуй, мені додому треба, ну, ладно, кажуть вони — сідай, Вася залазить і вони зриваються з місця, що везете? питається в свою чергу Вася, спирт, сміються мужики, серйозно? серйозно — спирт, ми тут від митників никаємось, здорово, каже Вася, здорово, тулиться до дверцят і негайно засинає, все, чує від десь за годину крізь сон, проскочили, що проскочили? не розуміє він, кордон! сміються мужики, який кордон? російський кордон, зємєля! а куди ви їдете взагалі? прокидається нарешті Вася, в Белгород, сміються вони, в Бєл-го-род, знаєш такий город, зємєля?

ЕПІЛОГ № 3

— Так, швидко всі вивернули кишені.

— Да? А що тобі ще вивернути?

— Я сказав — вивернути кишені! Інакше у всіх будуть проблеми.

— Та що ти говориш.

— Ти що — не зрозумів? — охоронець підходить до Малого Чака Бері і різким ударом звалює його на крісла. Заступитесь за нього ніхто не наважується. Інший охоронець стоїть на вході і нікого не випускає.

— Швидко, — говорить перший. — Вивернули кишені.

— А в чому річ? — питається хтось.

— Годинник.

— Який годинник?

— Золочений, — говорить охоронець. — Золочений ролекс.

— А ми тут до чого?

— Крім вас, тут нікого не було, — говорить охоронець. — Доки цей мудила американський ходив на обід, кімната була відчинена, і, крім вас, тут нікого не було.

— На хуя нам його ролекс?

— Кишені, — говорить охоронець і раптом звертається до Какао. — Кишені вивернув!

— Що? — злякано перепитує Какао.

— Я сказав — кишені вивернув.

Какао мовчить. Охоронець підходить до нього, запускав руку в кишеню його пісочного піджака і раптом дістає звідти важкий золочений годинник. Сука ти, каже він і так само різко б'є Какао кулаком у живіт. Какао падає на коліна і починає блювати просто собі під ноги.

ЕПІЛОГ №4

12.15

Сидячи тут, в цьому вагоні, наповненому дітьми й спекулянтами, сидячи на безнадійній твердій лаві, дивлячись у вікно і давлячись

спиртом, я знаю вже тепер, в 19, про що я думатиму через десять років, я знаю, про що я буду думати, але найголовніше навіть не це — найголовніше, що я знаю, про що я думати не буду ніколи, нізащо в світі, жодного разу, навіть мимоволі — не буду. Я ніколи не буду думати про те, що все могло бути інакше, що все залежало від мене і було в моїх руках, що це насправді я формував свій шлях і правив обставини навколо себе, ось про це я не подумаю ніколи в житті. Все могло бути лише так, так і ніяк інакше, та навіть так — воно могло й не бути, велике щастя, що все відбулось бодай якось, склалось більш-менш, адже, якщо відверто, я навіть на це не розраховував, я не розраховував ні на що, я не вірив, що все це може розмотатись і тривати далі, в мене завжди було відчуття того, що все може закінчитись швидко і просто — просто тепер і просто тут. Тому що тепер і тут — в 19, на безнадійній лаві, я знаю, в що я віритиму через 10 років, я знаю, в що я віритиму, і я так само знаю, в що я вірити не буду, думаю для мене в цьому випадку мало що зміниться, є речі, які не змінюються, очевидно, саме вони й стосуються віри. Я не вірю в пам'ять, я не вірю в майбутнє, я не вірю у провидіння, я не вірю в небеса, я не вірю в ангелів, я не вірю в любов, я навіть в секс не вірю — секс робить тебе самотнім і беззахисним, я не вірю в друзів, я не вірю в політику, я не вірю в цивілізацію, та добре, якщо брати не так глобально — я не вірю в церкву, я не вірю в соціальну справедливість, я не вірю в революцію, я не вірю в шлюб, я не вірю в гомосексуалізм, я не вірю в конституцію, я не вірю у святість папи римського, навіть якщо хтось доведе мені святість папи римського я в неї вірити не буду — з принципу не буду. Зате я вірю, навіть не вірю — я знаю про присутність там вгорі, саме там, де час від часу змінюється погода — з хорошої на погану, я знаю про присутність того, хто тягнув мене весь цей час крізь життя, хто витягнув мене з моїх проклятих 90-х і кинув далі — щоби я і далі просувався своїм життям, того, хто не дав мені загинути лише тому, що це, на його думку, було б надто просто, я знаю про присутність тут, в чорних небесах над нами, нашого чергового сатани, який насправді єдиний, хто існує, єдиний, чиє існування я ніколи не поставлю під сумнів, бодай тому, що я бачив, як він згрібав моїх друзів і викидав їх із цього життя, як гнилі овочі з холодильника, або, лишаючи, видавлював їм зіниці, розкушував горлянки, зупиняв серця,

скручував в'язи, вкладав у голови божевільні мелодії, а в піднебіння — криваві абетки, вливав їм до жил хвору кров, наповнював їхні легені жирним пастеризованим молоком, заливав їхні душі туманом і диким медом, від чого життя їхнє ставало таким самим, як і їхній відчай, себто — безкінечним.

Я знаю, що все залежало тільки від нього, тому що коли мені й доводилось відчувати поруч із собою чиюсь присутність, то саме його, хоча я особисто куди більше потребував чиєїсь іншої присутності, особисто мені важливіше було б відчувати, що поруч зі мною, в повітрі навколо мене, знаходиться не лише цей сучий сатана, а хтось більш прихильний до мене, ну, але все склалось саме так, саме так і не інакше, і саме через це мені не соромно за жоден із моїх вчинків, хоча там і вчинків як таких не було, було просування щільним і твердим повітрям, намагання протиснутись крізь нього, протиснутись ще трішки, ще на кілька міліметрів, без жодної мети, без жодного бажання, без жодного сумніву, без жодної надії на успіх.

12.30

"Хімік", говорить мені якийсь місцевий старожил, партизан-підпільник, який сидить на сусідній лаві, і я виходжу. Вокзалу як такого тут немає, просто посеред лісу стоять два павільйони — на одному написано "Хімік", на іншому — "КАФЕ ХІМІК", треба було написати "Нескафе хімік", думаю я і йду до другого павільйону. В кафе, біля високого столику, стоїть не хто інший, як мій друг Карбюратор, власною персоною, майже такий, яким я його й пам'ятаю — в якихось коротких підарастичних шортах, у майці, із задумливим монголо-татарським обличчям. Тільки весь якийсь обгорілий і кимось покусаний, в принципі тут всюди ліс, всілякі москіти, тарантули, загалом не знаю — яким хіміком треба бути, щоби відправити сюди на відпочинок свою дитину, це ж каторга якась.

Карбюратор помічає мене, завмирає на якусь мить, а потім його обличчя розпливається в широкій хошимінівській посмішці.

— А, приїхав, — говорить Карбюратор.

— Приїхав, приїхав.

— Ну, добре, що приїхав, — говорить Карбюратор. — А що це ти, Карбюратор, такий веселий? — дещо нервово говорю я, але якось стримуюсь, говорю сам собі — ти що, мовляв, ти що, навіщо так різко? — Як справи, Карбюратор? — питаюсь веселим голосом. От мудак, думаю про себе, як у нього можуть бути справи — у його впчима, по-перше, одна нога, а по-друге, він вже застрелився.

— Да нормально справи, — відказує Карбюратор і відпиває зі склянки якийсь смердючий компот. — А ти звідки дізнався?

Оба-на, думаю, він уже все знає.

— Ну, — кажу, — мені твій дядя Роберт сказав.

— Серйозно? — Карбюратор кусає якийсь засушений коржик. — А він, цікаво, звідки знає? Він же мене ніколи з цим не вітав.

— З чим не вітав? — питаюсь.

— Ну, з днем народженням, звичайно.

— З чиїм днем народженням? — не розумію я.

— З моїм, звичайно, — задоволено давиться коржиком Карбюратор.

— А, — кажу я, подумавши. — Ну, так, ясно.

— А де подарунки? — далі тішиться Карбюратор.

— Ось, — кажу я і віддаю йому грілку. — Тримай.

— О, грілка.

— Це не грілка, — кажу.

— А що ж це?

— Це спирт.

— О, — тільки й відказує Карбюратор.

— Вмажемо? — питаюсь я і йду до тьотки за касою. Дайте, кажу, мені компоту. І коржиків яких-небудь.

— Ти сам? — питається Карбюратор, вже коли ми змішали і випили.

— Ще Вася був, — кажу. — Але він відстав. Передавав тобі вітання.

— Ясно, — каже Карбюратор, п'ючи спирт невеличкими ковтками. — Надовго?

— Не знаю, — кажу. — Наступним, мабуть, повернусь.

— Ти що? Він буде вже за годину. Ми ж так і не посидимо. Лишайся, завтра поїдеш. Я тебе в наметі з піонерами покладу.

— краще з піонерками, — кажу.

— На річку підемо, — не слухає мене Карбюратор. — Я тебе з вожатими познайомлю.

— А вони нормальні? — питаюсь.

— Нормальні, — говорить Карбюратор, заковтуючи спирт. — Нормальні тьолки.

— Добре, — кажу я. — Добре. З дому нічого не чути?

— Ні, — каже Карбюратор. — Не чути. І слава богу.

— Що ти так?

— Заїбали, — говорить Карбюратор. — Вони коли з'являються, постійно починаються проблеми. Особливо з цим мудаком одноногим.

— Вітчимом?

— Ну. Ти розумієш, — говорить він мені, — я їх ще рік тому послав, кажу не приїжджайте до мене, я вас знати, кажу, не хочу, а вони все одно пхаються. Я на них давно забив, для мене їх не існує, розумієш? Вони мене грузять. Тож краще не згадуй про них, тим більше сьогодні, у мене сьогодні день народження, ясно?

— Ясно, — кажу я. — Де тут відлити можна?

— Там, — показує Карбюратор на двері. — В тайзі.

13.00

Остання електричка на Вузлову йде за 45 хвилин. Якщо я йому зараз скажу, він встигне зібратись і десь о 3 буде там. З Вузлової, я думаю, він зможе дістатись додому автобусом, дядя Роберт говорив, що там щось ходить. У принципі, він встигає. Головне, сказати йому зараз. Повернутись і сказати. Щось не так. Щось мене ламає. Що? Що буде, якщо я йому не скажу? Я не зовсім впевнений, що хочу йому про це говорити. По-моєму, в нього все добре, все нормально в кожному разі,

тож я не впевнений, що маю право щось йому зараз говорити. З другого боку — мене попросили, мені то що — все-таки його вітчим, і мама хотіла його бачити, слід все-таки сказати, хай він навіть не поїде туди, все одно —свою справу зроблю. Не знаю чи стане мені від цього краще, у мене все-таки нормальна родина, нормальні батьки, правда, я їх вже не бачив близько року, ну, але все одно — у нас із ним все це по-різному, тож не знаю, не знаю.

Я раптом думаю про Марусю, як вона там, думаю, сидить, мабуть, на балконі, обійнявши свого Молотова, котрий схожий чимось на ЇЇ тата-генерала. Чому вона не може ось так сидіти зі своїм татом? Що їй заважає? Не знаю, просто коли ти маєш квартиру з видом на муніципалітет і гараж з, хай і розхуяченим, але все-таки жигульом, ти перестаєт помічати такі речі, розумієте, про що я, перестаєш їх сприймати, для тебе куди природніше обіймати мідний бюст Молотова, члена цк, аніж свого власного, живого тата, така фігня. Інша річ — Карбюратор. Він, по-моєму, стільки гівна в своєму житті зжер, що весь цей прогруз із родиною, із одноногим вітчимом, із дядею Робертом, йому, очевидно, і справді не потрібен. У кожному разі мені так здається, але хто знає, як воно насправді, я тут просто стою і переповідаю всі ці історії, переповідаю всі ці розмови, як вони мені запам'ятались, тож хто я такий, аби про це судити. Зараз піду і все скажу.

13.10

— Пішли краще на повітря.

— Пішли, — каже він, ми виходимо на платформу, йдемо в самий її кінець і сідаємо скраєчку, обличчям на Схід, туди, звідки має приїхати потяг.

— Як ти тут? — питаюсь.

— Нормально, — каже Карбюратор. — Тут здорово. — Я собі коли-небудь куплю тут будинок.

— Тут?

— Ага.

— Що ти тут робитимеш?

— Побудую пилораму, — каже Карбюратор. — Валитиму тайгу. Дивись скільки тут дерев. На все життя вистачить.

— Да, — кажу, — одружишся з якою-небудь піонервожатою. Народите купу дітей.

— Ну, ні, — каже Карбюратор. — Тільки не дітей.

— Чому?

— Не знаю, — каже він, — не знаю. Не хочу, аби вони все це бачили, розумієш?

— Ну, ти ж усе це бачив?

— Ось через це і не хочу. краще я пилораму побудую.

13.20

— Знаєш, тут дуже холодна вода. Я плаваю лише після обіду, коли вона прогрівається.

— Сьогодні дощ, навряд чи вона прогріється.

— Так, мабуть не прогріється.

— То що робити будемо?

— Не знаю. Почекаємо. Колись же вона має прогрітись.

— Як знати, — кажу, — як знати.

13.30

— Там ще лишилось?

— Так, — кажу, — небагато.

— Лиши на потім, добре?

— Як скажеш, — кажу. — В тебе ж день народження, не в мене.

— Я не люблю свій день народження.

— Що так?

— Не знаю, я, розумієш, завжди себе дивно почував, ну, в дитинстві, вони всі навколо мене товклись і щось від мене хотіли. А день народження-то справді мій, розумієш?

— Ну.

— Зараз потяг на Вузлову піде.

13.47

— Слухай, — кажу, — а ви своїх піонерів купатись водите?

— Водимо, — говорить Карбюратор.

— А якщо вода холодна?

— А їм все одно, вони як жаби — стрибають в крижану воду, плавають собі. їм здорово, вони ще не розуміють, що вода холодна.

— Ніхто ще не потонув?

— Хто ж їм дасть. Тут захочеш — не потонеш. Це ж табір, розумієш?

13.52

Він розламує жовтий твердий хліб, на, каже, тримай, я беру шматок і кладу поруч із собою на асфальт, з-за хмар нарешті проступає сонце, за пару годин вода має прогрітись і тоді можна буде переплисти цю їхню річку і подивитись, нарешті, що там — з того боку річища, яке весь цей час знаходиться поруч зі мною, хоч раз переплисти і нормально все там роздивитись, гарна нагода, до речі, головне, аби вода прогрілась, останній на сьогодні потяг проїжджає повз нас, слідом за ним незадоволено тягнуться хмари, реальність зсовується в західному напрямку, ніби слайд, тепер має з'явитись наступний кадр, Карбюратор мовчки пережовує свій жовтий хліб, краплі спадають із сосен на пластикові покрівлі павільйонів, крім нас, на платформі більше нікого немає, я дивлюся на асфальт і бачу, як до мого хліба підповзає втомлений, змучений депресіями слимак, витягує свою недовірливу пику в бік мого хліба, потім розчаровано всовує її назад до панцира і починає відповзати від нас на Захід — на інший бік платформи. Я навіть думаю, що цієї дороги йому вистачить на все його життя.

Сінень—травень 2004, Харків

ВЕСЕЛА БЕЗПРИТУЛЬНІСТЬ?

З подоланням вікового рубежу зрілості (30 років) молодий (ще вчора) оригінальний поет Сергій Жадан вирішив перейти на прозу і, мабуть, для того, щоб заінтригувати читачів, вдався до невеличких містифікацій. Дві свої прозові книжки назвав: "Біг Мак" і "Депеш Мод". Аматорів прямолінійного прочитування літературних текстів очікувало глибоке розчарування. Бо "Біг Мак" далебі не означало назви отого макдоналдсівського менструального бутерброду, який для поїдання треба тримати обома руками, а "Депеш Мод" не мало нічого спільного з шекспірівською казковою королевою Мод, бо тут просто малися на увазі: знаменитий хіт Баді Ріга "Біг Мак" та ірландський ансамбль "Депеш Мод". Своєрідний перегук замилувань вершинними здобутками рок— і поп-музики між супермоднячим японським автором Харукі Муракамі і нашим рідним талантом? Ну, гаразд. А що далі? Зазначити, що Жадан так само, як і Муракамі, любить пиво? А тоді й далі намножувати подібності, впливи, запозичення? Бо ще не встигнув Жадан опублікувати свої прозові книжки, а вже обнизуються вони цілою гірляндою відомих імен і ще відоміших авторів: "Улісс" Джойса, "Подорож на край ночі" Селіна, "Москва—Петушки" Вєнічки Єрофеєва. Забувають додати такий доладний тут музичний хіт Роджера Долтрі "My G-generation". Бо це ж сьогодні так модно і, як висловлюються герої нашого автора, "кльово". І цілком в мейнстрімі популярно" теорії американського літературознавця Геролда Блума про страх впливу шедеврів минулого на кожного з літературних неофітів. Мовляв, усе на світі повторюється, і коли б навіть Господь Бог не бажав повторень, то не відбулося б і сотворіння світу. До всього цього літературного мудрагелізму Жадан ставиться коли й не відверто зневажливо (маю підозру, що слово "мудрагелізм" він негайно замінить зручнішим для себе — "мудакізм"), то принаймні скептично, трактуючи всі погляди, теорії, ідеологеми, цілі ідеології і навіть увесь довколишній світ тільки як пародію на справжнє життя. Майже за одним з метрів сюрреалізму Жоржем Батаєм (George Bataille): "Цілком зрозуміло, що світ є суто пародійний, тобто кожна річ, на яку дивимось, є пародія іншої або тою самою річчю в формі ілюзорній. Всі ми усвідомлюємо, що життя всуціль пародійне і непояснюване.

Отож, олово — це пародія золота.

Повітря — пародія води.

Мозок — пародія екватора.

Спілкування — пародія злочину".

Ви штрикатимете Жаданові в очі його славетними попередниками? То ось вам (стор. 3-6) пародія на хвалений-перехвалений внутрішній монолог Джойса. "Улісс" Джойса завершуегься безкінечними одкровеннями Моллі Блум? То й ми свій "Депеш Мод" увінчаємо нестримним авторським мошіенням (стор. 188-190). Для охочих знайти в "Депеш Мод" відлуння "алкогольно-філософського епосу" Вєнічки Єрофеева — розкішна пародія на стор. 15-18. Коли комусь конче кортить (ко-ко-ко-ко) провести паралель між "Депеш Мод" і селінівською "Подорожжю на край ночі", то чом би принагідно не згадати написаний ще 75 років тому в рідному Жадановому Харкові Майком Йогансеном химерний твір "Подорож доктора Леонардо по Слобожанській Швейцарії", в якому автор поєднав чарівну цілість авантюрництва, гумору, лірики, есеїстики і пейзажності. Власне, книжка Жадана це теж своєрідний опис триденних мандрів трьох безтурботно-безпритульних підлітків по Харкову, а тоді по його околицях аж до Чугуєва. Там багато пиття і (фе!) "ригачки", ще більше ненормативної лексики, нестримних веселощів, іронії, як, скажімо, на сторінках, де йдеться про "генеральську" Марусю і бюст Молотова (стор. 124-128), або в грандіозній пародії на примітивність українського шоу-бізнесу в особі співака Степана Галябарди і "хору монгольських міліціонерів" (стор. 156).

Однак автор час від часу намагається знайти в цих веселих мандрах можливість і місце для роздумів не дуже веселих, а коли точніше — то досить гірких.

"Коли я стану дорослим і мені буде 64 (натяк на вік нашого Президента? — П.З.), я обов'язково згадаю всю цю тягомотину, хоча би для того, аби з'ясувати, чи і я перетворився на таку малорухому худобу, яка тільки й може що пережовувати нікелевими щелепами запаси хавки, приготовані на довгу полярну зиму. Як я буду почувати себе в 64? Чи мене так само будуть ненавидіти всі ці діти вулиць і супермаркете, як сьогодні я ненавиджу всіх, кому за 40 і хто вже встиг окопатися на зелених пагорбах цього життя, якраз із сонячного його боку?" (стор. 57-58).

Як наслідок таких невеселих роздумів досить песимістично налаштованого представника покоління згадуваних уже супермаркетів, покоління памперсів, пофігістів, любителів пива і модерної музики наприкінці книжки несподівано з'являється... слимак! З'являється не для того, щоб долучитися до дійових осіб, не тільки щоб одразу ж уповзти від автора, від Харкова, від України і від усіх нас — на Захід! Майже курсом Кучмівської Європейської інтеграції, а також для возз'єднання з усіма слимаками Європи, починаючи З тих, що ними ласують французькі гурмани, і кінчаючи слимаком, який потрапив до роману Гюнтера Грасса ("З щоденника слимака") і приніс його авторові Нобелівську премію. Та слимак Жадана це далебі не слимак Гюнтера Грасса, бо той не намагався "злиняти" на Захід чи там ще куди, а норовив якомога вигідніше облаштуватися в рідних пенатах, а слимак Жадана жадає (зверніть увагу: Жадан — жадає) коли не вистрибнути (слимаки не стрибають, як Сергій Бубка), то бодай виповзти за межі крейдяного кола того маразму, в якому було приречене народитися, а тоді й жити покоління нашого автора.

Хто наважиться кинута в нього камінь і осуджувати його скороспілу мудрість, терпку й зелену, як молоде вино?

А тепер, коли я вже трохи поговорив про цей "Депеш Мод", можу порадити читачам знайти першу прозову книжку Сергія Жадана "Біг Мак" і ознайомитися бодай з тим, що написано на сторінках 95-99,

147-148, а також 170. Запевняю вас, що це буде досить цікаве читання. Як писав наш геній: "прогулянка з задоволенням і не без моралі".

На цьому — крапка. Щоб не сказали, ніби я присмоктуюсь до молодого таланту.

Відсмоктуюсь.

25 липня 2004 року

в Кончі Озерній під Києвом

І нарешті, щоб заспокоїти Сергія Жадана, який так ненавидить усіх, кому за 40. Мені — за 80. Усім слимакам світу повзти й недоповзти! Dixi!